

ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS A.E.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΕΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΕΞΑΜΗΝΟ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ

30 ΙΟΥΝΙΟΥ 2018

Όθωνος 8, Αθήνα 105 57

www.eurobank.gr, Τηλ.: 210 333 7000

Αρ. Γ.Ε.ΜΗ.: 000223001000

Πίνακας Περιεχομένων των Συνοπτικών Ενοποιημένων Ενδιάμεσων Οικονομικών Καταστάσεων	Σελίδα
Ενοποιημένος Ενδιάμεσος Ισολογισμός.....	1
Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Αποτελεσμάτων	2
Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Συνολικών Εσόδων.....	3
Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης.....	4
Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Ταμειακών Ροών	5

Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις

1. Γενικές πληροφορίες.....	6
2. Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων και βασικές λογιστικές αρχές	6
2.1 Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων.....	6
2.2 ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα» - Αλλαγές σε σημαντικές λογιστικές αρχές	12
2.3 ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα» – Επίπτωση λόγω υιοθέτησης.....	21
3. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών	28
4. Πιστωτικός κίνδυνος από απαιτήσεις Ελληνικού Δημοσίου	30
5. Διαχείριση ιδίων κεφαλαίων.....	31
6. Πληροφόρηση ανά επιχειρηματικό τομέα.....	33
7. Κέρδη ανά μετοχή.....	37
8. Λοιπά έσοδα/(έξοδα)	38
9. Λειτουργικά έξοδα.....	38
10. Προβλέψεις απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών.....	39
11. Λοιπές ζημιές απομείωσης, έξοδα αναδιάρθρωσης και προβλέψεις.....	39
12. Φόρος εισοδήματος	40
13. Μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες.....	44
14. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	46
15. Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	48
16. Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες	50
17. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες.....	54
18. Επενδύσεις σε ακίνητα	54
19. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού.....	55
20. Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες.....	55
21. Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.....	56
22. Υποχρεώσεις προς πελάτες	56
23. Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους.....	57
24. Λοιπές υποχρεώσεις.....	58
25. Μετοχικό κεφάλαιο-κοινές μετοχές, διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο και ίδιες μετοχές	59
26. Προνομίουχοι τίτλοι	59
27. Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων	60
28. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα και λοιπές πληροφορίες για την Ενδιάμεση Κατάσταση Ταμειακών Ροών	65
29. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιπές δεσμεύσεις	65
30. Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού	66
31. Συνδεδεμένα μέρη	66
32. Διοικητικό Συμβούλιο.....	68

Ενοποιημένος Ενδιάμεσος Ισολογισμός

<u>Σημείωση</u>	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2017 € εκατ.
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	1.857	1.524
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	2.187	2.123
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	84	49
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	1.794	1.878
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	14	37.108
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	15	7.605
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	17	156
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	18	390
Επενδύσεις σε ακίνητα	18	277
Άυλα πάγια στοιχεία	168	152
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	12	4.859
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	19	1.724
Στοιχεία ενεργητικού δραστηριοτήτων προς πώληση	13	2.184
Σύνολο ενεργητικού	56.789	60.029
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες	20	9.994
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	21	3.997
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	1.832	1.853
Υποχρεώσεις προς πελάτες	22	33.843
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	23	549
Λοιπές υποχρεώσεις	24	684
Υποχρεώσεις δραστηριοτήτων προς πώληση	13	1.959
Σύνολο υποχρεώσεων	51.727	52.879
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
Μετοχικό κεφάλαιο-κοινές μετοχές	25	655
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	25	8.054
Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον	(3.689)	(2.556)
Μετοχικό κεφάλαιο-προνομιούχες μετοχές	23	950
Ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους μετόχους της Τράπεζας	5.020	7.104
Προνομιούχοι τίτλοι	26	42
Δικαιώματα τρίτων	0	3
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	5.062	7.150
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων	56.789	60.029

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 68 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των συνοπτικών ενοποιημένων ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων.

Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Αποτελεσμάτων

Σημείωση	Εξάμηνο που έληξε την 30 Ιουνίου		Τρίμηνο που έληξε την 30 Ιουνίου		
	2018	2017	2018	2017	
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Καθαρά έσοδα από τόκους	711	721	356	364	
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	133	125	72	63	
Έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες	5	6	2	3	
Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών	4	11	3	5	
Αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους	15	46	22	27	
Λοιπά έσοδα/(έξοδα)	8	7	6	3	
Λειτουργικά έσοδα	913	924	461	465	
Λειτουργικά έξοδα	9	(436)	(217)	(223)	
Λειτουργικά κέρδη προ απομειώσεων, προβλέψεων και εξόδων αναδιάρθρωσης	477	479	244	242	
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελάτων	10	(337)	(170)	(182)	
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις	11	(4)	(2)	(16)	
Έξοδα αναδιάρθρωσης	11	(44)	(8)	(1)	
Αναλογία κερδών από επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	17	27	15	2	
Κέρδη προ φόρου	119	96	79	45	
Φόρος εισοδήματος	12	(37)	(29)	(8)	
Καθαρά κέρδη από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	82	70	50	37	
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	13	(46)	(49)	8	
Καθαρά κέρδη	36	87	1	45	
Καθαρά κέρδη που αναλογούν σε τρίτους	13	0	0	6	
Καθαρά κέρδη που αναλογούν στους μετόχους	36	76	1	39	
	€	€	€	€	
Κέρδη ανά μετοχή					
-Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη ανά μετοχή	7	0,02	0,03	0,00	0,02
Κέρδη ανά μετοχή από συνεχιζόμενες δραστηριότητες					
-Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη ανά μετοχή	7	0,04	0,03	0,02	0,02

Τα συγκριτικά στοιχεία στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων, έχουν αναπροσαρμοστεί με την παρουσίαση των δραστηριοτήτων των θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία, που είχαν ταξινομηθεί ως κατεχόμενες προς πώληση, ως μη συνεχιζόμενων (σημ.13).

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 68 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των συνοπτικών ενοποιημένων ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων.

Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Συνολικών Εσόδων

	Εξάμηνο που έληξε την 30 Ιουνίου		Τρίμηνο που έληξε την 30 Ιουνίου	
	2018 € εκατ.	2017 € εκατ.	2018 € εκατ.	2017 € εκατ.
Καθαρά κέρδη	36	87	1	45
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση:				
Ποσά που αναταξινομήθηκαν ή ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων:				
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών				
- μεταβολή στην εύλογη αξία, μετά από φόρους	11	17	6	6
- μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, μετά από φόρους	(7)	(1)	(3)	(0)
Χρεωστικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση				
- μεταβολή στην εύλογη αξία, μετά από φόρους	(49)	-	12	-
- μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, μετά από φόρους (σημ. 13,15)	(35)	(84)	(15)	(3)
Χαρτοφυλάκιο διαθέσιμων προς πώληση επενδυτικών τίτλων				
- μεταβολή στην εύλογη αξία, μετά από φόρους	-	109	-	90
- μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, μετά από φόρους	-	(18)	-	(15)
Συναλλαγματικές διαφορές				
- μεταβολή στην εύλογη αξία, μετά από φόρους	(10)	3	(5)	8
- μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, μετά από φόρους (σημ. 13)	34	-	34	-
Συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες				
- μεταβολή αναλογίας λοιπών αποτελεσμάτων συγγενών εταιρειών και κοινοπραξιών, μετά από φόρους (σημ. 17)	(28)	(28)	(12)	(12)
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση	(84)	129	17	104
Συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο που αναλογεί σε:				
Μετόχους				
- από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(48)	200	22	140
- από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	0	(48)	(4)	18
Δικαιώματα τρίτων				
- από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	0	(0)	0	(0)
- από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(0)	0	(0)	(0)
	(48)	216	18	149

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 68 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των συνοπτικών ενοποιημένων ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων.

Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης

	Ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους μετόχους της Τράπεζας							
	Μετοχικό κεφάλαιο-κοινές μετοχές				Μετοχικό κεφάλαιο-προνομιούχες μετοχές			
	€ εκατ.	Υπέρ το άρτιο € εκατ.	Ειδικά αποθεματικά € εκατ.	Αποτελέσματα εις νέον € εκατ.	Προνομιούχες μετοχές € εκατ.	Προνομιούχοι τίτλοι € εκατ.	Δικαιώματα τρίτων € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2017, αναμορφωμένο ⁽¹⁾	655	8.055	7.715	(10.664)	950	43	640	7.394
Καθαρά κέρδη	-	-	-	76	-	-	11	87
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση	-	-	129	-	-	-	0	129
Συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο για το εξάμηνο που έληξε την 30 Ιουνίου 2017	-	-	129	76	-	-	11	216
(Αγορά)/πώληση ιδίων μετοχών	0	(0)	-	1	-	-	-	1
Διανεμηθέντα μερίσματα από θυγατρικές της Τράπεζας με δικαιώματα τρίτων	-	-	-	-	-	-	(15)	(15)
Παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους:								
- Αξία παρεχόμενων υπηρεσιών από το προσωπικό	-	-	0	-	-	-	1	1
	0	(0)	0	1	-	-	(14)	(13)
Υπόλοιπο την 30 Ιουνίου 2017, αναμορφωμένο ⁽¹⁾	655	8.055	7.844	(10.587)	950	43	637	7.597
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2018	655	8.055	8.005	(10.561)	950	43	3	7.150
Επίπτωση υιοθέτησης ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018 (σημ. 2.3.2)	-	-	9	(1.094)	-	-	(0)	(1.085)
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2018, αναμορφωμένο	655	8.055	8.014	(11.655)	950	43	3	6.065
Καθαρά κέρδη	-	-	-	36	-	-	0	36
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση	-	-	(84)	-	-	-	0	(84)
Συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο για το εξάμηνο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018	-	-	(84)	36	-	-	0	(48)
Εξαγορά προνομιούχων μετοχών	-	-	-	-	(950)	-	-	(950)
Μείωση μετοχικού κεφαλαίου σε θυγατρικές με δικαιώματα τρίτων	-	-	-	-	-	-	(1)	(1)
Μεταβολές των ποσοστών συμμετοχής σε θυγατρικές εταιρείες	-	-	-	(0)	-	-	(2)	(2)
(Αγορά)/πώληση ιδίων μετοχών (σημ. 25)	(0)	(1)	-	0	-	-	-	(1)
Πληρωμή μερίσματος προνομιούχων τίτλων και επαναγορά μετά από φόρους	-	-	-	(0)	-	(1)	-	(1)
	(0)	(1)	-	(0)	(950)	(1)	(3)	(955)
Υπόλοιπο την 30 Ιουνίου 2018	655	8.054	7.930	(11.619)	-	42	0	5.062
	Σημ.25	Σημ. 25			Σημ. 23	Σημ. 26		

⁽¹⁾ Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με την αναμόρφωση λόγω αλλαγής λογιστικής πολιτικής παρέχονται στη σημείωση 52 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017.

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 68 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των συνοπτικών ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ενοποιημένη Ενδιάμεση Κατάσταση Ταμειακών Ροών

Σημείωση	Εξάμηνο που έληξε	
	την 30 Ιουνίου	
	2018	2017
	€ εκατ.	€ εκατ.
Ταμειακές ροές από συνεχιζόμενες λειτουργικές δραστηριότητες		
Κέρδη προ φόρου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	119	96
Προσαρμογές για:		
Προβλέψεις απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	10	366
Λουπές ζημιές απομείωσης, προβλέψεις και έξοδα αναδιάρθρωσης	11	20
Αποσβέσεις ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	9	30
Λοιπά αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους	28	(59)
Αποτελέσματα από πιστωτικούς τίτλους	23	(1)
Λουπές προσαρμογές	(29)	1
	468	453
Μεταβολές λογαριασμών που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες		
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	(116)	(151)
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε τίτλους εμπορικού χαρτοφυλακίου	(37)	(23)
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	104	296
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	(410)	(185)
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	26	2
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε λοιπά στοιχεία ενεργητικού	19	18
Καθαρή αύξηση/(μείωση) σε υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	(3.671)	(2.213)
Καθαρή αύξηση/(μείωση) σε υποχρεώσεις προς πελάτες	2.545	160
Καθαρή αύξηση/(μείωση) σε λοιπές υποχρεώσεις	(91)	(34)
	(1.852)	(2.130)
Φόρος εισοδήματος που πληρώθηκε	(8)	(9)
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) συνεχιζόμενες λειτουργικές δραστηριότητες	(1.392)	(1.686)
Ταμειακές ροές από συνεχιζόμενες επενδυτικές δραστηριότητες		
Απόκτηση ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	(55)	(36)
Εισπράξεις από πώληση ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	33	15
(Αγορές)/πωλήσεις και λήξεις επενδυτικών τίτλων	626	1.456
Απόκτηση θυγατρικών, μετά από αποκτηθέντα ταμειακά διαθέσιμα	16	(0)
Απόκτηση συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες και συμμετοχές σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου	-	(8)
Πώληση θυγατρικών, μετά από πωληθέντα ταμειακά διαθέσιμα	13	-
Μερίσματα που εισπράχθηκαν από επενδυτικούς τίτλους, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	17	10
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) συνεχιζόμενες επενδυτικές δραστηριότητες	521	1.437
Ταμειακές ροές από συνεχιζόμενες χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
(Αποπληρωμές)/ εισπράξεις από πιστωτικούς τίτλους	23	(48)
Επιστροφή κεφαλαίου και διανομή κερδών από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	28	25
Αγορά προνομιούχων τίτλων	(0)	-
Μερίσματα που πληρώθηκαν στους κατόχους προνομιούχων τίτλων	26	-
(Αγορά)/πώληση ιδίων μετοχών	(1)	1
Καθαρή εισφορά δικαιωμάτων τρίτων	(1)	-
Εξαγορά προνομιούχων μετοχών, μετά από έξοδα	23	-
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) συνεχιζόμενες χρηματοδοτικές δραστηριότητες	820	(22)
Επίπτωση διακύμανσης συναλλαγματικών ισοτιμιών στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	0	4
Καθαρή αύξηση/(μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(51)	(267)
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) μη συνεχιζόμενες λειτουργικές δραστηριότητες	(104)	39
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) μη συνεχιζόμενες επενδυτικές δραστηριότητες	1	(44)
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) μη συνεχιζόμενες χρηματοδοτικές δραστηριότητες	28	(40)
Επίπτωση διακύμανσης συναλλαγματικών ισοτιμιών στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	0	(1)
Καθαρή αύξηση/(μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(154)	(46)
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης περιόδου	28	2.143
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης περιόδου	28	1.938

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 68 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των συνοπτικών ενοποιημένων ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων.

Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις

1. Γενικές πληροφορίες

Η Eurobank Εργασίας Α.Ε. (η «Τράπεζα») και οι θυγατρικές της εταιρείες (ο «Όμιλος») δραστηριοποιούνται στους τομείς τραπεζικής ιδιωτών πελατών και επιχειρήσεων, διαχείρισης περιουσίας και κεφαλαίων, treasury και κεφαλαιαγορών καθώς και στη παροχή άλλων υπηρεσιών. Η Τράπεζα έχει συσταθεί στην Ελλάδα και οι μετοχές της είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Ο Όμιλος δραστηριοποιείται κυρίως στην Ελλάδα και στις περιοχές της Κεντρικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Οι συνοπτικές ενοποιημένες ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο την 29 Αυγούστου 2018. Η Έκθεση Επισκόπησης Ενδιάμεσης Συνοπτικής Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή περιλαμβάνεται στην ενότητα III της Οικονομικής Έκθεσης για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018.

2. Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων και βασικές λογιστικές αρχές

Οι βασικές λογιστικές αρχές που εφαρμόστηκαν κατά τη σύνταξη των συνοπτικών ενοποιημένων ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων αναφέρονται παρακάτω:

2.1 Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων

Οι συνοπτικές ενοποιημένες ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου έχουν συνταχθεί σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο (ΔΛΠ) 34 «Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις» όπως αυτό έχει υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και πρέπει να εξετάζονται σε συνάρτηση με τις ενοποιημένες ετήσιες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017. Τα συγκριτικά στοιχεία, όπου κρίθηκε αναγκαίο, έχουν αναπροσαρμοστεί ώστε να συνάδουν με τις αλλαγές στην παρουσίαση που υιοθέτησε ο Όμιλος κατά την τρέχουσα περίοδο. Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά, τα οικονομικά στοιχεία που παρουσιάζονται σε ευρώ έχουν στρογγυλοποιηθεί στο πλησιέστερο εκατομμύριο.

Οι λογιστικές αρχές και οι μέθοδοι υπολογισμού αυτών των συνοπτικών ενοποιημένων ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων είναι συνεπείς με εκείνες των ενοποιημένων ετήσιων οικονομικών καταστάσεων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017, εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά κατωτέρω.

Εκτιμήσεις για τη συνέχιση της δραστηριότητας του Ομίλου

Οι ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας (going concern), η οποία κρίθηκε ως κατάλληλη από το Διοικητικό Συμβούλιο, αξιολογώντας τα ακόλουθα:

Μακροοικονομικό περιβάλλον

Το 2018, ο πραγματικός ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης της Ελλάδος αναμένεται να ανέλθει σε 1,9%, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Μάιος 2018) (2017: 1,4% σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ)). Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ το ποσοστό ανεργίας το Μάιο 2018 ήταν 19,5% (31 Δεκεμβρίου 2017: 20,8%). Στο δημοσιονομικό πεδίο, το πρωτογενές πλεόνασμα για το 2017 ανήλθε σε 4,2% του ΑΕΠ, σύμφωνα με το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2019-2022, υπερβαίνοντας τον αντίστοιχο στόχο 1,75% του ΑΕΠ του Τρίτου Προγράμματος Οικονομικής Σταθεροποίησης (ΤΠΟΣ). Ο στόχος για το πρωτογενές πλεόνασμα, σύμφωνα με το ΤΠΟΣ για την περίοδο 2018-2022, έχει τεθεί στο 3,5% του ΑΕΠ για κάθε χρόνο.

Η τέταρτη και τελευταία αξιολόγηση του ΤΠΟΣ για την Ελλάδα ολοκληρώθηκε επιτυχώς στο Eurogroup την 21 Ιουνίου 2018 μετά την υλοποίηση μια σειράς προαπαιτούμενων μεταρρυθμίσεων. Η Ελληνική κυβέρνηση έχει δημιουργήσει μέχρι στιγμής ένα ταμειακό απόθεμα συνολικού ποσού € 24 δις περίπου, από τις εκταμιεύσεις των δόσεων του δανείου από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ΕΜΣ), από εκδόσεις ομολόγων και από άλλες πηγές με σκοπό τη διευκόλυνση της πρόσβασης της χώρας στις διεθνείς αγορές. Το ταμειακό απόθεμα αποσκοπεί στην κάλυψη των δανειακών υποχρεώσεων για 22 μήνες περίπου μετά την λήξη του προγράμματος. Μετά την λήξη του ΤΠΟΣ στις 20 Αυγούστου 2018, σύμφωνα με τον κανονισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) 472/2013, η Ελλάδα εντάχθηκε σε καθεστώς αυξημένης εποπτείας, η οποία προβλέπει τριμηνιαίους ελέγχους από τις αρμόδιες επιτροπές των Θεσμών (ΕΕ/ΕΚΤ/ΕΜΣ/ΔΝΤ). Ο βασικός σκοπός της εποπτείας μετά τη λήξη του προγράμματος, είναι η διασφάλιση της σταθερότητας στο χρηματοοικονομικό τομέα και η συνέχιση της διαδικασίας εφαρμογής των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που με τη σειρά τους, αποσκοπούν μεταξύ άλλων, στην ενίσχυση του εγχώριου ρυθμού ανάπτυξης, στη

Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις

δημιουργία θέσεων εργασίας και στον εκσυγχρονισμό του δημοσίου τομέα. Η αποφασιστική εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο του ΤΠΟΣ και για την περίοδο εποπτείας μετά την λήξη του προγράμματος, η υλοποίηση των μέτρων για την περαιτέρω ελάφρυνση του χρέους σύμφωνα με τις αποφάσεις του Eurogroup την 21 Ιουνίου 2018, η κινητοποίηση της χρηματοδότησης από την ΕΕ για τη στήριξη των εγχώριων επενδύσεων και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, η προσέλκυση διεθνών και εγχώριων κεφαλαίων και η υιοθέτηση ενός εξωστρεφούς οικονομικού αναπτυξιακού προτύπου, θα ενισχύσουν την εμπιστοσύνη στις προοπτικές της Ελληνικής οικονομίας και την περαιτέρω σταθεροποίηση του εγχώριου οικονομικού περιβάλλοντος.

Οι κύριοι κίνδυνοι και οι παράγοντες αβεβαιότητας που προέρχονται από το μακροοικονομικό περιβάλλον σχετίζονται με (α) την τήρηση των θεσμοθετημένων μεταρρυθμίσεων και τις πιθανές καθυστερήσεις στην εφαρμογή των ήδη συμφωνηθεισών μεταρρυθμίσεων για να επιτευχθούν οι στόχοι και τα ορόσημα της περιόδου εποπτείας της χώρας μετά τη λήξη του προγράμματος, (β) την επίδραση στην οικονομική δραστηριότητα και στην προσέλκυση άμεσων επενδύσεων, των δημοσιονομικών και των σχετικών με την κοινωνική ασφάλιση μέτρων, τα οποία συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο των αξιολογήσεων του ΤΠΟΣ, (γ) τη δυνατότητα προσέλκυσης νέων επενδύσεων στη χώρα, (δ) το χρονοδιάγραμμα μέχρι την πλήρη άρση των περιορισμών στην ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων και τη συνεπαγόμενη επίδραση στην οικονομική δραστηριότητα, (ε) τον πιθανό αργό ρυθμό εισροής καταθέσεων και/ή τις πιθανές καθυστερήσεις στην αποτελεσματική διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων ως αποτέλεσμα των μακροοικονομικών συνθηκών στην Ελλάδα και (στ) τις γεωπολιτικές συνθήκες στην εγγύς ή ευρύτερη περιοχή και τους εξωτερικούς κλυδωνισμούς από μια επιβράδυνση της περιφερειακής και/ή της παγκόσμιας οικονομίας. Ο Όμιλος παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις σχετικά με το Ελληνικό μακροοικονομικό περιβάλλον λαμβάνοντας υπόψη την άμεση και έμμεση έκθεσή του στον πιστωτικό κίνδυνο του Ελληνικού Δημοσίου (σημ. 4).

Κίνδυνος ρευστότητας

Η σταδιακή σταθεροποίηση του μακροοικονομικού περιβάλλοντος, ενίσχυσε την αξιοπιστία της Ελλάδος στις διεθνείς αγορές, βελτίωσε το εγχώριο οικονομικό κλίμα και διευκόλυνε την επιστροφή καταθέσεων καθώς και την περαιτέρω χαλάρωση των μέτρων περιορισμού στην κίνηση κεφαλαίων (capital controls). Η έγκαιρη άρση της αβεβαιότητας για την περίοδο μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος, θα συμβάλει στην περαιτέρω ενίσχυση της εμπιστοσύνης των καταθετών, θα επιταχύνει την πρόσβαση στις αγορές για την έκδοση χρεωστικών τίτλων και θα επιδράσει θετικά στη χρηματοδότηση της οικονομίας.

Την 30 Ιουνίου 2018, η εξάρτηση της Τράπεζας από το μηχανισμό χρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος μειώθηκε σε € 5,1 δις (εκ των οποίων € 3,8 δις από τον Έκτακτο Μηχανισμό Παροχής Ρευστότητας (Emergency Liquidity Assistance – ELA)) κυρίως λόγω της εισροής καταθέσεων στον Όμιλο ποσού € 2,5 δις (εκ των οποίων € 2,2 δις στην Ελλάδα), της απομόχλευσης στοιχείων ενεργητικού, της αύξησης των συναλλαγών *peros* (πωλήσεις χρεογράφων με συμφωνία επαναγοράς) σε ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου και της έκδοσης χρεογράφων εξασφαλισμένων με στοιχεία ενεργητικού, εκ των οποίων οι τίτλοι κύριας οφειλής (senior notes-τίτλοι κατηγορίας A) πωλήθηκαν μέσω ιδιωτικής τοποθέτησης σε τρίτους (σημ. 23) (31 Δεκεμβρίου 2017: € 10 δις, εκ των οποίων € 7,9 δις από τον ELA). Την 31 Ιουλίου 2018, η εξάρτηση από το μηχανισμό χρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος μειώθηκε περαιτέρω σε € 3,7 δις εκ των οποίων € 2,5 δις από τον ELA (σημ. 20).

Κίνδυνος κεφαλαιακής επάρκειας

Την 5 Μαΐου 2018, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) ανακοίνωσε τα αποτελέσματα της Άσκησης Προσομοίωσης Ακραίων Καταστάσεων - Stress Test για τις τέσσερις ελληνικές συστημικές τράπεζες, συμπεριλαμβανομένης της Eurobank. Βάσει της ενημέρωσης που έλαβε η Τράπεζα από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (EEM), από το αποτέλεσμα του Stress Test δεν προέκυψε κεφαλαιακό έλλειμμα, ούτε ανάγκη υποβολής σχεδίου κεφαλαιακής ενίσχυσης. Για το προσεχές μέλλον, βασική προτεραιότητα είναι η ενεργή διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, με σκοπό τη σημαντική μείωση του υπολοίπου τους, σύμφωνα με τους λειτουργικούς στόχους της Τράπεζας και αξιοποιώντας την εσωτερική υποδομή του Ομίλου, τις σημαντικές νομοθετικές αλλαγές και τις συνεργασίες με εξωτερικούς φορείς που έχουν γίνει ή αναμένεται να γίνουν. Την 30 Ιουνίου 2018, η Τράπεζα μείωσε το υπόλοιπο των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων κατά € 0,8 δις σε σχέση με την 31 Δεκεμβρίου 2017, σε € 17,3 δις, υπερβαίνοντας το σχετικό στόχο που υποβλήθηκε στις εποπτικές αρχές του EEM κατά € 0,5 δις (σημ. 14).

Την 30 Ιουνίου 2018, ο Δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) του Ομίλου ανήλθε σε 14,8%, και τα καθαρά κέρδη που αναλογούν στους μετόχους διαμορφώθηκαν σε € 36 εκατ. (€ 113 εκατ. καθαρά κέρδη από συνεχιζόμενες δραστηριότητες προ εξόδων αναδιάρθρωσης) για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018.

Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις

Εκτίμηση για τη συνέχιση της δραστηριότητας

Το Διοικητικό Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη τους ανωτέρω παράγοντες που σχετίζονται με την επάρκεια της κεφαλαιακής θέσης του Ομίλου, όπως επίσης αποδεικνύεται από την επίδοση στο Stress Test, την υπέρβαση του στόχου μείωσης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPEs) και την αναμενόμενη συνέχιση της πρόσβασης στο μηχανισμό χρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος στο προσεχές μέλλον, θεωρεί ότι οι οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου μπορούν να συνταχθούν με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας (going concern).

2.1.1 Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες που υιοθετήθηκαν από τον Όμιλο

Τα ακόλουθα νέα και τροποποιημένα πρότυπα και διερμηνείες, όπως εκδόθηκαν από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Board – IASB) και την Επιτροπή Διερμηνειών των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (IFRS Interpretations Committee – IC) και εγκρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), ισχύουν από την 1 Ιανουαρίου 2018:

ΔΛΠ 40, Τροποποίηση – Επενδύσεις σε Ακίνητα

Η τροποποίηση αποσαφηνίζει ότι η μεταφορά ενός ακινήτου, συμπεριλαμβανομένου ενός ακινήτου υπό κατασκευή ή ανάπτυξη, εντός ή εκτός των επενδύσεων σε ακίνητα, θα πρέπει να πραγματοποιείται μόνο όταν συντελείται αλλαγή στη χρήση του ακινήτου. Αυτή η αλλαγή στη χρήση πραγματοποιείται όταν το ακίνητο πληροί ή παύει να πληροί τον ορισμό των επενδύσεων σε ακίνητα και θα πρέπει να τεκμηριώνεται καταλλήλως.

Η υιοθέτηση της τροποποίησης δεν είχε επίπτωση στις συνοπτικές ενοποιημένες ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

ΔΠΧΑ 2, Τροποποίηση – Παροχές που Εξαρτώνται από την Αξία των Μετοχών

Η τροποποίηση αναφέρεται (α) στην επιμέτρηση παροχών που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και διακανονίζονται σε μετρητά, (β) τη λογιστική τροποποιήσεων παροχών που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών, από παροχές που διακανονίζονται σε μετρητά σε παροχές που διακανονίζονται με συμμετοχικούς τίτλους και (γ) την ταξινόμηση παροχών που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και διακανονίζονται καθαρές από φορολογικές κρατήσεις.

Συγκεκριμένα, η τροποποίηση διευκρινίζει ότι μία παροχή που εξαρτάται από την αξία μετοχών και διακανονίζεται σε μετρητά επιμετράται χρησιμοποιώντας την ίδια προσέγγιση με τις παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών και διακανονίζονται με συμμετοχικούς τίτλους. Επιπροσθέτως, διευκρινίζει ότι η υποχρέωση που σχετίζεται με μία παροχή που εξαρτάται από την αξία μετοχών και διακανονίζεται σε μετρητά και τροποποιείται σε παροχή που εξαρτάται από την αξία των μετοχών και διακανονίζεται με συμμετοχικούς τίτλους αποαναγνωρίζεται και η παροχή που εξαρτάται από την αξία των μετοχών και διακανονίζεται με συμμετοχικούς τίτλους αναγνωρίζεται στην εύλογη αξία του συμμετοχικού τίτλου κατά την ημερομηνία τροποποίησης, ενώ η όποια διαφορά αναγνωρίζεται απευθείας στα αποτελέσματα.

Επιπλέον, μία παροχή που εξαρτάται από την αξία μετοχών, που διακανονίζεται μετά από τον παρακρατηθέντα φόρο εκ μέρους του εργαζομένου (καθαρός διακανονισμός) ταξινομείται ως παροχή που εξαρτάται από την αξία των μετοχών και διακανονίζεται με συμμετοχικούς τίτλους στο σύνολό της, υπό την προϋπόθεση ότι η παροχή θα είχε ούτως ή άλλως ταξινομηθεί με αυτό τον τρόπο, εάν δεν περιελάμβανε το στοιχείο του καθαρού διακανονισμού.

Η υιοθέτηση της τροποποίησης δεν είχε επίπτωση στις συνοπτικές ενοποιημένες ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

ΔΠΧΑ 4, Τροποποίηση – Εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα στο ΔΠΧΑ 4 Ασφαλιστήρια Συμβόλαια

Η τροποποίηση στοχεύει στην αντιμετώπιση των λογιστικών συνεπειών από τις διαφορετικές ημερομηνίες που τίθενται σε ισχύ με το ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» και το επερχόμενο νέο Πρότυπο για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια. Η τροποποίηση εισάγει δύο επιλογές για τις εταιρείες που εκδίδουν ασφαλιστήρια συμβόλαια: μία προσωρινή απαλλαγή από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 και μία εναλλακτική προσέγγιση ('an overlay approach').

Η προαιρετική προσωρινή απαλλαγή από το ΔΠΧΑ 9 είναι διαθέσιμη για οικονομικές οντότητες των οποίων οι κύριες δραστηριότητες είναι συνδεδεμένες με την ασφάλιση, επιτρέποντάς τους να συνεχίσουν να εφαρμόζουν το ΔΛΠ 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Επιμέτρηση» ενώ αναβάλλουν την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 το αργότερο μέχρι την 1 Ιανουαρίου 2021.

Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις

Εναλλακτικά, παρέχεται η επιλογή στις οικονομικές οντότητες που υιοθετούν το ΔΠΧΑ 9 και εκδίδουν ασφαλιστήρια συμβόλαια, να προσαρμόσουν το κέρδος ή ζημιά για χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις, ουσιαστικά έχοντας ως αποτέλεσμα τη λογιστική σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 για τα εν λόγω χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού. Αυτή η προσέγγιση μπορεί να χρησιμοποιηθεί υπό τον όρο ότι η οικονομική οντότητα εφαρμόζει το ΔΠΧΑ 9 σε συνδυασμό με το ΔΠΧΑ 4 και ταξινομεί τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, όταν αυτά τα περιουσιακά στοιχεία ήταν προηγούμενα ταξινομημένα σε αποσβέσιμο κόστος ή ως χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση, σύμφωνα με το ΔΛΠ 39.

Η τροποποίηση δεν είναι σχετική με τις δραστηριότητες του Ομίλου, εκτός μέσω της συμμετοχής του στη συγγενή εταιρεία Eurolife ERB Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών, η οποία έχει επιλέξει την προαιρετική προσωρινή απαλλαγή από το ΔΠΧΑ 9.

ΔΠΧΑ 15, Έσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες και ΔΠΧΑ 15, Τροποποίηση

Το ΔΠΧΑ 15 καθιερώνει ένα ενιαίο, κατανοητό μοντέλο αναγνώρισης εσόδων για τον προσδιορισμό του χρόνου αναγνώρισης και του ποσού του εσόδου και αντικαθιστά τις υφιστάμενες οδηγίες για την αναγνώριση του, συμπεριλαμβανομένου του ΔΛΠ 18 «Έσοδα», του ΔΛΠ 11 «Συμβάσεις Κατασκευής» και της Διερμηνείας 13 «Προγράμματα πιστότητας πελατών».

Το ΔΠΧΑ 15 εφαρμόζεται σε όλες τις συμβάσεις με πελάτες, εκτός από αυτές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής άλλων προτύπων όπως:

- Χρηματοοικονομικά μέσα και λοιπά συμβατικά δικαιώματα ή υποχρεώσεις, εντός του πεδίου εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα», ΔΠΧΑ 10 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις», ΔΠΧΑ 11 «Από Κοινού Συμφωνίες», ΔΛΠ 27 «Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις» και ΔΛΠ 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Εταιρείες και Κοινοπραξίες»,
- Μισθώσεις, εντός του πεδίου εφαρμογής του ΔΛΠ 17 «Μισθώσεις» (ή ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις»), και
- Ασφαλιστήρια συμβόλαια, εντός του πλαισίου του ΔΠΧΑ 4 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια».

Συνεπώς, τα έσοδα από τόκους και προμήθειες που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των χρηματοοικονομικών μέσων θα εξακολουθήσουν να είναι εκτός του πλαισίου εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15.

Το ΔΠΧΑ 15 διευκρινίζει ότι θα πρέπει να αναγνωρίζεται ως έσοδο το ποσό που αντιστοιχεί στο τίμημα που η οικονομική οντότητα αναμένει ότι δικαιούται να λάβει ως αντάλλαγμα για τη μεταβίβαση αγαθών και υπηρεσιών. Εισάγει την έννοια της αναγνώρισης εσόδου βάσει των υποχρεώσεων εκτέλεσης καθώς αυτές εκπληρώνονται και του ελέγχου του αγαθού ή της υπηρεσίας (δηλαδή η δυνατότητα κατεύθυνσης της χρήσης και απόκτησης του οφέλους από αυτά) που αποκτάται από τον πελάτη. Για τις προμήθειες που αναγνωρίζονται από υπηρεσίες που παρέχονται με την πάροδο του χρόνου, όπως προμήθειες για την παροχή υπηρεσιών διαχείρισης χαρτοφυλακίων και επενδυτικών συμβουλών και τις μεταβλητές αμοιβές οι οποίες βασίζονται στην απόδοση του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου σε μια συγκεκριμένη ημερομηνία, η αμοιβή αναγνωρίζεται καθώς η υπηρεσία παρέχεται στον πελάτη, υπό την προϋπόθεση ότι είναι πιθανό να μην υπάρξει σημαντικός αντιλογισμός του τιμήματος.

Εκτενείς γνωστοποιήσεις θα απαιτούνται σε σχέση με το έσοδο που αναγνωρίστηκε και αυτό που αναμένεται να αναγνωριστεί από υπάρχουσες συμβάσεις.

Το ΔΠΧΑ 15 τροποποιήθηκε τον Απρίλιο του 2016, προκειμένου να παράσχει διευκρινίσεις, συμπεριλαμβανομένης αυτής για τον εντοπισμό των υποχρεώσεων εκτέλεσης εντός μίας σύμβασης.

Η υιοθέτηση του προτύπου δεν είχε σημαντική επίπτωση στις συνοπτικές ενοποιημένες ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου καθώς τα καθαρά έσοδα από τόκους τα οποία αποτελούν βασική πηγή εσόδου για τον Όμιλο δεν επηρεάζονται από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 15 και η υφιστάμενη λογιστική του Ομίλου για έσοδα από συμβάσεις με πελάτες, συμπεριλαμβανομένων των αμοιβών και προμηθειών, είναι σύμφωνη γενικά με το ΔΠΧΑ 15.

Ετήσιες Βελτιώσεις στα ΔΠΧΑ 2014 – 2016

ΔΛΠ 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Εταιρείες και Κοινοπραξίες»: Διευκρινίζεται ότι κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών, αμοιβαία κεφάλαια και παρόμοιες εταιρείες μπορούν να επιλέξουν να επιμετρήσουν τις συμμετοχές τους σε συγγενείς εταιρείες ή κοινοπραξίες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων.

Η υιοθέτηση της τροποποίησης δεν είχε επίπτωση στις συνοπτικές ενοποιημένες ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις

ΕΔΔΠΧΑ 22, Συναλλαγές σε Ξένο Νόμισμα και Προκαταβολές

Το ΕΔΔΠΧΑ 22 ορίζει τις απαιτήσεις αναφορικά με το ποιά συναλλαγματική ισοτιμία θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την απεικόνιση συναλλαγών σε ξένο νόμισμα που περιλαμβάνουν προκαταβολές. Η διερμηνεία αποσαφηνίζει ότι σε αυτή την περίπτωση η ημερομηνία συναλλαγής για τον καθορισμό της συναλλαγματικής ισοτιμίας που πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την αρχική αναγνώριση του σχετικού στοιχείου ενεργητικού, εξόδου ή εσόδου είναι η ημερομηνία της προκαταβολής, δηλαδή η ημερομηνία που η οικονομική οντότητα αρχικά αναγνώρισε το μη χρηματικό στοιχείο ενεργητικού (προπληρωμένο έξοδο επόμενων χρήσεων) ή το μη χρηματικό στοιχείο παθητικού (έσοδο επόμενων χρήσεων) που προέκυψε από την προκαταβολή του τιμήματος. Εάν υπάρχουν πολλαπλές προκαταβολές δοθείσες ή ληφθείσες, η οικονομική οντότητα θα πρέπει να προσδιορίσει μία ημερομηνία συναλλαγής για κάθε καταβολή ή είσπραξη.

Η υιοθέτηση της τροποποίησης δεν είχε επίπτωση στις συνοπτικές ενοποιημένες ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

ΔΠΧΑ 9, Χρηματοοικονομικά μέσα

Την 1 Ιανουαρίου 2018, ο Όμιλος υιοθέτησε το ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα», το οποίο αντικαθιστά το ΔΛΠ 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Επιμέτρηση». Η υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 το 2018 είχε ως αποτέλεσμα μεταβολές στη λογιστική πολιτική σε δύο κύριες περιοχές, την ταξινόμηση και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και την απομείωση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού. Ο Όμιλος επέλεξε, ως επιλογή πολιτικής που επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, να συνεχίσει να εφαρμόζει λογιστική αντιστάθμιση σύμφωνα με το ΔΛΠ 39.

Οι διαφορές που προκύπτουν από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 έχουν αναγνωριστεί απευθείας στα αποθεματικά και στα αποτελέσματα εις νέον από την 1 Ιανουαρίου 2018 και παρουσιάζονται στη σημείωση 2.3. Ο Όμιλος δεν έχει αναμορφώσει συγκριτικές πληροφορίες για το 2017 σε ό,τι αφορά τα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία εντάσσονται στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9.

Μεταβολές στην ταξινόμηση και επιμέτρηση

Το ΔΠΧΑ 9 καθορίζει μια νέα προσέγγιση για όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού σύμφωνα με την οποία η ταξινόμηση και επιμέτρηση των στοιχείων αυτών βασίζεται στο επιχειρηματικό μοντέλο που χρησιμοποιεί η οικονομική οντότητα για τη διαχείρισή τους και τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών τους.

Για τον προσδιορισμό της κατηγορίας ταξινόμησης και επιμέτρησης, το ΔΠΧΑ 9 απαιτεί όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού, εκτός από συμμετοχικούς τίτλους και παράγωγα, να αξιολογούνται βάσει ενός συνδυασμού του επιχειρηματικού μοντέλου της οικονομικής οντότητας για τη διαχείριση των στοιχείων του ενεργητικού και των χαρακτηριστικών των συμβατικών ταμειακών ροών τους. Οι αναταξινόμησεις μεταξύ κατηγοριών γίνονται μόνο σε σπάνιες περιπτώσεις.

Προκειμένου να μεταβεί στο ΔΠΧΑ 9, ο Όμιλος διενήργησε αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου στα χαρτοφυλάκια χρεωστικών τίτλων με σκοπό τον εντοπισμό πιθανών μεταβολών στην ταξινόμηση και επιμέτρηση αυτών. Η αξιολόγηση διενεργήθηκε με βάση τα γεγονότα και τις συνθήκες που επικρατούσαν κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής, δηλαδή την 1 Ιανουαρίου 2018 (βλ. σημ. 2.3.2).

Οι κατηγορίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 (εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, διαθέσιμα προς πώληση, διακρατούμενα έως τη λήξη και δάνεια και απαιτήσεις) έχουν αντικατασταθεί από:

- Χρεωστικούς τίτλους που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος
- Χρεωστικούς τίτλους που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI), με τα κέρδη ή ζημιές να αναταξινομούνται στα αποτελέσματα χρήσης κατά την αποαναγνώριση
- Συμμετοχικούς τίτλους σε FVOCI, χωρίς αναταξινόμηση κερδών ή ζημιών στα αποτελέσματα χρήσης κατά την αποαναγνώριση
- Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Ο Όμιλος μπορεί, κατά την αρχική αναγνώριση, να προσδιορίσει ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, προκειμένου με αυτόν τον τρόπο να εξαλείψει ή να μειώσει σημαντικά μια λογιστική ανακολουθία.

Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις

Επιπλέον, κατά την αρχική αναγνώριση ενός συμμετοχικού τίτλου που δεν κατέχεται για εμπορικούς σκοπούς, μια οικονομική οντότητα μπορεί να αποφασίσει αμετάκλητα να παρουσιάσει μεταγενέστερες αλλαγές στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση. Η επιλογή αυτή γίνεται ανά περίπτωση επένδυσης σε συμμετοχικό τίτλο.

Οι απαιτήσεις επιλεξιμότητας του ΔΠΧΑ 9 για την εφαρμογή της επιλογής επιμέτρησης των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, είναι σύμφωνες με τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 39. Ωστόσο, για τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που προσδιορίζονται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, τα κέρδη ή οι ζημιές που οφείλονται σε μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου του Ομίλου παρουσιάζονται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και δεν μεταφέρονται στη συνέχεια στα αποτελέσματα, εκτός εάν μια τέτοια παρουσίαση θα δημιουργούσε ή θα διέυρνε μια λογιστική ανακολουθία.

Τέλος, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, τα ενσωματωμένα παράγωγα δεν διαχωρίζονται πλέον από το κύριο χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού. Αντίθετα, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού ταξινομούνται βάσει του επιχειρηματικού μοντέλου και των συμβατικών όρων τους. Η λογιστική αντιμετώπιση των ενσωματωμένων σε χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις παραγώγων και σε μη χρηματοοικονομικά κύρια συμβόλαια δεν έχει αλλάξει.

Η ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού και υποχρεώσεων του Ομίλου αναφέρεται στη σημείωση 2.2. Η ποσοτική επίπτωση λόγω της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 από την 1 Ιανουαρίου 2018 παρουσιάζεται στη σημείωση 2.3.2.

Αλλαγές στον υπολογισμό απομείωσης

Η υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 έχει μεταβάλει σημαντικά τη λογιστική αντιμετώπιση του Ομίλου για τις ζημιές από απομείωση σε δάνεια αντικαθιστώντας την προσέγγιση του ΔΛΠ 39 των πραγματοποιηθεισών πιστωτικών ζημιών με την προσέγγιση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (ECL), η οποία απαιτεί τη χρήση σύνθετων μοντέλων και σημαντική κρίση για τις μελλοντικές οικονομικές συνθήκες και την πιστωτική συμπεριφορά. Οι πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται νωρίτερα σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 σε σύγκριση με το ΔΛΠ 39.

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9, ο Όμιλος σχηματίζει πρόβλεψη για τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλα τα δάνεια και για τα λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, καθώς και τις δανειακές δεσμεύσεις και τα συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης που είναι στοιχεία εκτός ισολογισμού. Η πρόβλεψη βασίζεται στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών των ανωτέρω με βάση τη σχετική πιθανότητα αδυναμίας πληρωμής του οφειλέτη τους επόμενους δώδεκα μήνες, εκτός εάν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την δημιουργία του ανοίγματος, όταν υπολογίζονται οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια τους. Εάν το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού πληροί τον ορισμό του αγορασθέντος ή κατά την αρχική του αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένου χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού (POCI), η πρόβλεψη απομείωσης βασίζεται στις μεταβολές των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια του στοιχείου ενεργητικού.

Λεπτομέρειες σχετικά με την πολιτική απομείωσης του Ομίλου παρουσιάζονται στη σημείωση 2.2. Η ποσοτική επίπτωση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018 παρουσιάζεται στη σημείωση 2.3.2.

Λογιστική αντιστάθμισης σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9

Το ΔΠΧΑ 9 εισάγει ένα αναθεωρημένο μοντέλο λογιστικής γενικής αντιστάθμισης, το οποίο συνδέει τη λογιστική της αντιστάθμισης με τις δραστηριότητες διαχείρισης κινδύνων από τη Διοίκηση. Σύμφωνα με το νέο μοντέλο, επιπλέον στρατηγικές αντιστάθμισης δύναται να πληρούν τα κριτήρια της λογιστικής αντιστάθμισης, νέες απαιτήσεις εφαρμόζονται σχετικά με την αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης, ενώ η διακοπή της λογιστικής αντιστάθμισης θα είναι επιτρεπτή μόνο υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Ένα ξεχωριστό έργο το οποίο εκπονείται από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων για τη λογιστική της αντιστάθμισης σε επίπεδο χαρτοφυλακίου (macro-hedging) βρίσκεται σε εξέλιξη. Μέχρι την ολοκλήρωση του εν λόγω έργου, ως λογιστική αρχή οι οντότητες μπορούν να εξακολουθήσουν να εφαρμόζουν τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 39 για την λογιστική αντιστάθμισης.

Ο Όμιλος έχει επιλέξει να συνεχίσει να εφαρμόζει το ΔΛΠ 39.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Επακόλουθες αλλαγές στις γνωστοποιήσεις (ΔΠΧΑ 7 «Χρηματοοικονομικά μέσα : Γνωστοποιήσεις»)

Λόγω των αλλαγών που έχει επιφέρει η μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9, οι εν λόγω οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν γνωστοποιήσεις μετάβασης οι οποίες παρέχουν λεπτομερείς ποιοτικές και ποσοτικές πληροφορίες σχετικά με τις επιπτώσεις που προκύπτουν από τις απαιτήσεις ταξινόμησης, επιμέτρησης και αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Οι νέες γνωστοποιήσεις για τη λογιστική αντιστάθμιση θα περιλαμβάνονται στην ετήσια οικονομική έκθεση του Ομίλου για την περίοδο που λήγει την 31 Δεκεμβρίου 2018, καθώς δεν υπάρχουν μεταβολές στις λογιστικές πολιτικές από τις τελευταίες ετήσιες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου την 31 Δεκεμβρίου 2017.

2.2 ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα» - Αλλαγές σε σημαντικές λογιστικές αρχές

Ως αποτέλεσμα της μετάβασης στο ΔΠΧΑ 9, οι ακόλουθες σημαντικές λογιστικές αρχές αντικαθιστούν τις αντίστοιχες λογιστικές αρχές σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 που ίσχυαν μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2017 όπως παρουσιάζονται στη σημείωση 2.2 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017. Οι παρακάτω αλλαγές ισχύουν από την 1 Ιανουαρίου 2018.

Οι τροποποιημένες λογιστικές αρχές θα συνεχίσουν να υπόκεινται σε επανεξέταση και βελτιώσεις έως ότου ο Όμιλος ολοκληρώσει τις οικονομικές του καταστάσεις για τη χρήση που λήγει την 31 Δεκεμβρίου 2018.

(i) Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού και υποχρεώσεις - ταξινόμηση και επιμέτρηση

Ο Όμιλος ταξινομεί όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού βάσει του επιχειρηματικού μοντέλου διαχείρισης αυτών και των χαρακτηριστικών των συμβατικών ταμειακών ροών τους. Κατά συνέπεια, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού ταξινομούνται σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες επιμέτρησης: αποσβέσιμο κόστος, εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση ή εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος ("AC")

Ο Όμιλος κατατάσσει και επιμετρά ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού στο αποσβέσιμο κόστος μόνο εάν πληρούνται και οι δύο ακόλουθες προϋποθέσεις:

(α) Το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού διακρατείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου του οποίου ο στόχος είναι η διακράτηση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού προκειμένου να εισπραχθούν συμβατικές ταμειακές ροές (επιχειρηματικό μοντέλο "hold-to-collect") και

(β) Βάσει των συμβατικών όρων που διέπουν το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού, δημιουργούνται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου (SPPI).

Τα χρηματοοικονομικά αυτά στοιχεία του ενεργητικού αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία πλέον των άμεσων και πρόσθετων εξόδων συναλλαγής και μεταγενέστερα επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (EIR), μετά την πρόβλεψη για τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ECL).

Τα έσοδα από τόκους, τα πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημιές λόγω αποαγνώρισης και οι μεταβολές στις ζημιές απομείωσης των περιουσιακών στοιχείων που έχουν ταξινομηθεί ως επιμετρώμενα στο αποσβέσιμο κόστος, περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στη εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση ("FVOCI")

Ο Όμιλος ταξινομεί και αποτιμά ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση μόνο εάν πληρούνται και οι δύο ακόλουθες προϋποθέσεις:

(α) Το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού διακρατείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου του οποίου ο στόχος επιτυγχάνεται τόσο με την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών όσο και με την πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού (επιχειρηματικό μοντέλο "hold-to-collect-and-sell") και

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

(β) Βάσει των συμβατικών όρων που διέπουν το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού, δημιουργούνται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου (SPPI).

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που πληρούν αυτά τα κριτήρια είναι χρεωστικοί τίτλοι και επιμετρώνται αρχικά στην εύλογη αξία τους, πλέον των άμεσων και πρόσθετων εξόδων συναλλαγής.

Μετά την αρχική αναγνώριση, οι χρεωστικοί τίτλοι εύλογης αξίας μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση επιμετρώνται εκ νέου στην εύλογη αξία τους μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, εκτός από τα έσοδα από τόκους, τα συναφή κέρδη ή ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές και τις ζημιές απομείωσης της αξίας τους, τα οποία αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Τα συσσωρευμένα κέρδη και ζημιές που είχαν αναγνωριστεί προηγουμένως στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση μεταφέρονται από τα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση στην κατάσταση αποτελεσμάτων, όταν ο χρεωστικός τίτλος παύει να αναγνωρίζεται.

Συμμετοχικοί τίτλοι που προσδιορίζονται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση

Ο Όμιλος μπορεί να επιλέξει να προσδιορίσει αμετάκλητα ένα συμμετοχικό τίτλο ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση. Αυτός ο χαρακτηρισμός, εάν επιλεγεί, γίνεται κατά την αρχική αναγνώριση και ανά τίτλο. Τα κέρδη και οι ζημιές από αυτά τα μέσα, περιλαμβανομένων των στοιχείων του ενεργητικού που έχουν παύσει να αναγνωρίζονται, καταχωρούνται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και δεν επαναταξινομούνται στη συνέχεια στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Τα μερίσματα που εισπράττονται καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ("FVTPL")

Ο Όμιλος ταξινομεί και επιμετρά όλα τα λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που δεν ταξινομούνται σε αποσβέσιμο κόστος ή στη εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Κατά συνέπεια, αυτή η κατηγορία επιμέτρησης περιλαμβάνει δάνεια και άλλους χρεωστικούς τίτλους που κατέχονται βάσει των μοντέλων διακράτησης για είσπραξη (Hold to collect – HTC) ή διακράτησης για είσπραξη και διάθεση (Hold to collect and sell – HTC&S, αλλά αποτυγχάνουν στην αξιολόγηση SPPI, συμμετοχικούς τίτλους που δεν προσδιορίζονται ως επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, στοιχεία του ενεργητικού που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς και παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα.

Επιπλέον, ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού που πληροί τους ανωτέρω όρους για να ταξινομηθεί σε αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, μπορεί να οριστεί από τον Όμιλο ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων κατά την αρχική αναγνώριση, εάν με τον τρόπο αυτό εξαλείφεται ή μειώνεται σημαντικά μια λογιστική ανακολουθία που θα ανέκυπτε σε διαφορετική περίπτωση.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού σε FVTPL αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους και τυχόν μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν λόγω μεταβολών στην εύλογη αξία περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ("FVTPL")

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων όταν πληρούται ένα από τα ακόλουθα κριτήρια:

- Η αναγνώριση εξαλείφει ή μειώνει σημαντικά μια λογιστική ανακολουθία που θα ανέκυπτε σε διαφορετική περίπτωση ή
- Η χρηματοοικονομική υποχρέωση περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα ενσωματωμένα παράγωγα που τροποποιούν σημαντικά τις ταμειακές ροές.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε FVTPL αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους. Οι μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, με εξαίρεση τις μεταβολές στην εύλογη αξία που οφείλονται σε μεταβολές πιστωτικού κινδύνου του Ομίλου, οι οποίες αναγνωρίζονται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και δεν επαναταξινομούνται μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά την αποαναγνώριση των υποχρεώσεων. Ωστόσο, αν αυτή η αντιμετώπιση της επίπτωσης των μεταβολών στον πιστωτικό κίνδυνο της υποχρέωσης δημιουργούσε ή διεύρυνε μια λογιστική ανακολουθία στην κατάσταση αποτελεσμάτων, όλα τα κέρδη ή οι ζημιές αυτής της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, η

Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις

οποία επιμετράται σε FVTPL, συμπεριλαμβανομένων των επιδράσεων από τις μεταβολές στον πιστωτικό κίνδυνο, θα αναγνωρίζονταν στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Αξιολόγηση επιχειρηματικού μοντέλου και συμβατικών χαρακτηριστικών

Η αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο ο Όμιλος διαχειρίζεται μια ομάδα στοιχείων του ενεργητικού για να δημιουργήσει ταμειακές ροές. Δηλαδή, αν ο σκοπός του Ομίλου είναι μόνο να εισπράξει συμβατικές ταμειακές ροές από τα στοιχεία του ενεργητικού, να πραγματοποιήσει ταμειακές ροές από την πώληση στοιχείων του ενεργητικού ή να εισπράξει συμβατικές ταμειακές ροές καθώς και ταμειακές ροές από την πώληση στοιχείων του ενεργητικού.

Ο Όμιλος πραγματοποιεί την αξιολόγηση του επιχειρηματικού του μοντέλου σύμφωνα με το λειτουργικό του μοντέλο, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους και τις επιδόσεις κάθε χαρτοφυλακίου και τις πληροφορίες που παρέχονται στα βασικά μέλη της Διοίκησης.

Κατά συνέπεια, κατά την ανωτέρω αξιολόγηση, ο Όμιλος θα εξετάσει ορισμένους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων που συνδέονται με την απόδοση του επιχειρηματικού μοντέλου και του τρόπου αξιολόγησης και διαχείρισης αυτών των κινδύνων, της αμοιβής του σχετιζόμενου προσωπικού και τη συχνότητα, τον όγκο και τις αιτίες πωλήσεων προγενέστερων περιόδων, καθώς και τις προσδοκίες για μελλοντικές πωλήσεις.

Τύποι επιχειρηματικών μοντέλων

Τα επιχειρηματικά μοντέλα του Ομίλου εμπίπτουν σε τρεις κατηγορίες, οι οποίες είναι ενδεικτικές των βασικών στρατηγικών που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία κερδών.

Το επιχειρηματικό μοντέλο διακράτησης για είσπραξη (HTC) έχει ως στόχο τη διακράτηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού για την είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών. Οι πωλήσεις σε αυτό το μοντέλο παρακολουθούνται και μπορούν να πραγματοποιηθούν για λόγους που δεν είναι ασυνεπείς με αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο. Αυτοί οι λόγοι μπορεί να σχετίζονται με την αύξηση του πιστωτικού κινδύνου ανεξάρτητα από τη συχνότητα και τον όγκο, τις ανάγκες ρευστότητας σε οποιοδήποτε σενάριο ακραίων καταστάσεων ή τις πωλήσεις που γίνονται κοντά στη λήξη του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού και τις πωλήσεις που πραγματοποιούνται για τη διαχείριση υψηλού επιπέδου συγκέντρωσης πιστωτικού κινδύνου. Οι χρεωστικοί τίτλοι που ταξινομούνται σε αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, με την προϋπόθεση ότι πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI.

Το επιχειρηματικό μοντέλο διακράτησης για είσπραξη και διάθεση (HTC&S) έχει ως στόχο τόσο την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών όσο και την πώληση στοιχείων του ενεργητικού. Δραστηριότητες όπως η διαχείριση της ρευστότητας, η απόδοση των τόκων και η διάρκεια είναι σύμφωνες με αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο, ενώ οι πωλήσεις στοιχείων του ενεργητικού αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του επιχειρηματικού μοντέλου για την επίτευξη των στόχων του. Οι χρεωστικοί τίτλοι που ταξινομούνται σε αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, με την προϋπόθεση ότι πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI.

Τα λοιπά επιχειρηματικά μοντέλα περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία διαχειρίζονται και επιμετρώνται σε εύλογη αξία, καθώς και χαρτοφυλάκια που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς. Πρόκειται για μια υπολειμματική κατηγορία χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού που δεν πληρούν τα κριτήρια των επιχειρηματικών μοντέλων HTC ή HTC&S, ενώ η είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών ενδέχεται να είναι συμπωματική με την επίτευξη του στόχου του επιχειρηματικού μοντέλου.

Αξιολόγηση χαρακτηριστικών των ταμειακών ροών

Για να επιμετρηθεί ένα χρηματοπιστωτικό μέσο σε αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, οι συμβατικοί όροι του πρέπει να δημιουργούν σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου.

Κατά την αξιολόγηση εάν οι συμβατικές ταμειακές ροές αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων, ο Όμιλος θα εξετάζει κατά πόσο οι συμβατικοί όροι του χρηματοοικονομικού μέσου είναι συνεπείς με μια βασική δανειακή σύμβαση, δηλαδή ο τόκος περιλαμβάνει μόνο το αντάλλαγμα για την διαχρονική αξία του χρήματος, τον πιστωτικό κίνδυνο, λοιπούς βασικούς κινδύνους δανεισμού και ένα περιθώριο κέρδους. Κατά την αρχική αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, αξιολογείται εάν αυτό περιέχει συμβατικούς όρους που θα μπορούσαν να μεταβάλλουν το ποσό ή το

Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις

χρονοδιάγραμμα των συμβατικών ταμειακών ροών με τρόπο που να μην είναι συνεπής με την παραπάνω προϋπόθεση. Όταν οι συμβατικοί όροι εισάγουν έκθεση σε κίνδυνο ή μεταβλητότητα που είναι ασυνεπείς με μια βασική δανειακή σύμβαση, το σχετικό χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού θεωρείται ότι αποτυγχάνει στην αξιολόγηση του SPPI και θα επιμετρηθεί στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Προκειμένου να πραγματοποιηθεί η αξιολόγηση του SPPI, ο Όμιλος εξετάζει την ύπαρξη διαφόρων χαρακτηριστικών, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, συμβατικά συνδεδεμένων όρων, προπληρωμών, δικαιωμάτων επέκτασης της διάρκειας του χρέους και μετατροπής του σε μετοχικό κεφάλαιο, όρων που εισάγουν μόχλευση, συμφωνίες χωρίς δικαίωμα αναγωγής, οι οποίες περιορίζουν τις απαιτήσεις του Ομίλου σε ταμειακές ροές από συγκεκριμένα στοιχεία του ενεργητικού, και το τροποποιημένο στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος.

Ο Όμιλος πραγματοποιεί αξιολόγηση του SPPI ανά δανειακό προϊόν για το χαρτοφυλάκιο λιανικής και για ένα μέρος του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου, όπου οι συμβάσεις είναι τυποποιημένης μορφής, ενώ για το εναπομείναν επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε ατομική βάση.

Οι αντίστοιχες λογιστικές πολιτικές σχετικά με την ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού και υποχρεώσεων που εφαρμόζονται σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 παρατίθενται στις σημειώσεις 2.2.9 και 2.2.10 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017.

(ii) Αναταξινόμηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων

Ο Όμιλος αναταξινομεί ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού μόνο όταν αλλάζει το επιχειρηματικό του μοντέλο για τη διαχείριση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού. Γενικά, μια αλλαγή στο επιχειρηματικό μοντέλο αναμένεται να είναι σπάνια και συμβαίνει όταν ο Όμιλος ξεκινά ή παύει να ασκεί μια δραστηριότητα που είναι σημαντική για τις λειτουργικές δραστηριότητές του, για παράδειγμα, όταν μια επιχειρηματική γραμμή αποκτάται, πωλείται ή τερματίζεται.

Οι αλλαγές στην πρόθεση του Ομίλου που σχετίζονται με συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού (ακόμη και υπό συνθήκες σημαντικών μεταβολών στις συνθήκες της αγοράς), η μη ύπαρξη προσωρινά μιας συγκεκριμένης αγοράς χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού ή η μεταβίβαση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού μεταξύ εταιρειών/επιχειρηματικών τομέων του Ομίλου με διαφορετικά επιχειρηματικά μοντέλα, δε θεωρούνται από τον Όμιλο αλλαγές στο επιχειρηματικό μοντέλο.

Η αναταξινόμηση εφαρμόζεται με μελλοντική ισχύ, συνεπώς τα κέρδη ή ζημιές που έχουν αναγνωρισθεί προγενέστερα της ημερομηνίας αναταξινόμησης (συμπεριλαμβανομένων ζημιών απομείωσης) ή οι τόκοι δεν αναμορφώνονται.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις δεν αναταξινομούνται σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9.

Η αντίστοιχη λογιστική πολιτική αναφορικά με την αναταξινόμηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού που εφαρμόζεται σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 παρατίθεται στη σημείωση 2.2.25 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017.

(iii) Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Ο Όμιλος αναγνωρίζει τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ECL) που αντικατοπτρίζουν τις μεταβολές στην πιστωτική ποιότητα από την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού που επιμετρώνται σε αποσβέσιμο κόστος και στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, συμπεριλαμβανομένων δανείων, απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις, χρεωστικών τίτλων, συμβολαίων χρηματοοικονομικής εγγύησης και δανειακών δεσμεύσεων. Καμία αναμενόμενη πιστωτική ζημιά δεν αναγνωρίζεται για τους συμμετοχικούς τίτλους.

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αποτελούν μία σταθμισμένη, βάσει πιθανοτήτων, μέση εκτίμηση των πιστωτικών ζημιών που αντανάκλα τη διαχρονική αξία του χρήματος. Κατά την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών μέσων που εμπίπτουν στην πολιτική απομείωσης, ο Όμιλος σχηματίζει πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δώδεκα μηνών, που είναι οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που προκύπτουν από γεγονότα αδυναμίας πληρωμής που είναι πιθανό να συμβούν μέσα στους επόμενους δώδεκα μήνες. Στη συνέχεια, για τα χρηματοοικονομικά μέσα όπου ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά (SICR) από την αρχική τους αναγνώριση, αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια τους, η οποία προκύπτει από γεγονότα αθέτησης που είναι πιθανά κατά την αναμενόμενη διάρκεια του μέσου. Εάν κατά την αρχική του αναγνώριση το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού πληροί τον ορισμό του

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

αγορασθέντος ή του πιστωτικά απομειωμένου χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού (POCI), η πρόβλεψη απομείωσης βασίζεται στις μεταβολές των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια του στοιχείου ενεργητικού.

Κατά συνέπεια, οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση τριών σταδίων που βασίζεται στην έκταση της υποβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας από την αναγνώριση του χρηματοοικονομικού μέσου:

- Στάδιο 1 - Όταν δεν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού μέσου, αναγνωρίζεται ένα ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δωδεκαμήνου. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δωδεκαμήνου χρηματοοικονομικού μέσου ή ομάδας χρηματοοικονομικών μέσων αντιπροσωπεύουν ένα μέρος των ζημιών που θα αναγνωρίζονταν καθ' όλη τη διάρκεια τους, οι οποίες προκύπτουν από γεγονότα αθέτησης που είναι πιθανά εντός των επόμενων 12 μηνών μετά την ημερομηνία αναφοράς και είναι ίσες με τις αναμενόμενες υστερήσεις ταμειακών ροών καθ' όλη τη διάρκεια τους, λόγω πιθανών ζημιολογών γεγονότων εντός των επόμενων 12 μηνών.
- Στάδιο 2 – Όταν σε ένα χρηματοοικονομικό μέσο επέλθει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική του αναγνώριση, αλλά δε θεωρείται ότι βρίσκεται σε κατάσταση αθέτησης, περιλαμβάνεται στο Στάδιο 2. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου αντιπροσωπεύουν τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που προκύπτουν από όλα τα πιθανά συμβάντα αθέτησης κατά την αναμενόμενη διάρκεια του.
- Στάδιο 3 – Στο παρόν Στάδιο περιλαμβάνονται τα χρηματοοικονομικά μέσα που θεωρούνται ότι έχουν υποστεί γεγονός αθέτησης. Όπως και στο Στάδιο 2, η πρόβλεψη για τις πιστωτικές ζημιές αντικατοπτρίζει τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου.
- POCI – Τα αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού είναι χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που κατά την αρχική τους αναγνώριση είναι απομειωμένα λόγω πιστωτικού κινδύνου. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται ή αντλιογίζονται μόνο στο βαθμό που υπάρχει μεταγενέστερη μεταβολή στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια τους.

Ορισμός αθέτησης

Για τον προσδιορισμό του κινδύνου αθέτησης, ο Όμιλος εφαρμόζει έναν ορισμό αθέτησης για λογιστικούς σκοπούς, ο οποίος είναι σύμφωνος με τους ορισμούς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA). Συγκεκριμένα, ο Όμιλος καθορίζει ότι τα χρηματοοικονομικά μέσα βρίσκονται στο Στάδιο 3 εφαρμόζοντας συνεπή μέτρα αθέτησης σε όλα τα χαρτοφυλάκια του:

- το αντικειμενικό κριτήριο της καθυστέρησης των 90 ημερών ή
- την ύπαρξη κριτηρίων αδυναμίας πληρωμής (UTP), όπου η ικανότητα του δανειολήπτη να εξοφλήσει πλήρως τις υποχρεώσεις του χωρίς τη ρευστοποίηση εξασφαλίσεων εκτιμάται ως μη πιθανή, ανεξάρτητα από την ύπαρξη τυχόν ληξιπρόθεσμων οφειλών ή τον αριθμό των ημερών καθυστέρησης.

Ως εκ τούτου, ο Όμιλος θεωρεί όλα τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα σύμφωνα με τους ορισμούς της EBA ως πιστωτικά απομειωμένα στοιχεία και ταξινομεί τα ανοίγματα αυτά στο Στάδιο 3 για σκοπούς χρηματοοικονομικής αναφοράς.

Αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού (POCI)

Ο Όμιλος ορίζει ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού ως POCI όταν έχουν συμβεί ένα ή περισσότερα γεγονότα που έχουν αρνητική επίπτωση στις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές της εν λόγω έκθεσης (κατά την αγορά ή την αρχική αναγνώριση). Ο Όμιλος θεωρεί τα ακόλουθα ως ενδεικτικά γεγονότα με αρνητικές επιπτώσεις:

- Ο δανειολήπτης αντιμετωπίζει σημαντική δυσκολία στην εκπλήρωση των οικονομικών του υποχρεώσεων.
- Υπήρξε παραβίαση της σύμβασης, όπως αθέτηση ή καθυστέρηση πληρωμών.
- Ο Όμιλος, για οικονομικούς ή συμβατικούς λόγους που σχετίζονται με την οικονομική δυσχέρεια του δανειολήπτη, έχει προχωρήσει σε διευκόλυνση ή διευκολύνσεις που ο Όμιλος δεν θα εξέταζε σε διαφορετική περίπτωση.
- Υπάρχει πιθανότητα ο δανειολήπτης να εισέλθει σε πτώχευση ή άλλη οικονομική αναδιοργάνωση.
- Ο Όμιλος αποκτά ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού με μεγάλη έκπτωση, λόγω των πραγματοποιηθεισών πιστωτικών ζημιών του.

Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις

Ο Όμιλος αξιολογεί το κριτήριο της αγοράς με μεγάλη έκπτωση σύμφωνα με μια προσέγγιση βασιζόμενη σε γενικές αρχές (principles-based), με στόχο να ενσωματώσει όλες τις λογικές και βάσιμες πληροφορίες που αντικατοπτρίζουν τις συνθήκες της αγοράς που υπάρχουν κατά την αξιολόγηση.

Τα αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού (POCI) δεν υπόκεινται σε κατανομή σε στάδια, καθώς τα ανοίγματα αυτά θεωρούνται απομειωμένα κατά την ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης από τον Όμιλο και πάντα επιμετρώνται με βάση τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια τους.

Σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR) και κατανομή σε στάδια

Ο προσδιορισμός του εάν μια πρόβλεψη απομείωσης θα πρέπει να βασίζεται σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές διάρκειας 12 μηνών ή σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού, των δανειακών δεσμεύσεων και των συμβάσεων χρηματοοικονομικής εγγύησης, εξαρτάται από το αν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR) από την αρχική τους αναγνώριση.

Σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, ο Όμιλος αξιολογεί κατά πόσο ο κίνδυνος αθέτησης για την αναμενόμενη υπολειπόμενη διάρκεια του ανοίγματος έχει αυξηθεί σημαντικά έναντι του αναμενόμενου κινδύνου αθέτησης που υπολογίστηκε στο συγκεκριμένο χρονικό σημείο κατά την αρχική αναγνώριση.

Η αξιολόγηση για τη σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου πραγματοποιείται χρησιμοποιώντας τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά κριτήρια που βασίζονται σε λογικές και βάσιμες πληροφορίες που είναι διαθέσιμες χωρίς υπερβολικό κόστος ή προσπάθεια, συμπεριλαμβανομένης μελλοντικής πληροφόρησης, μακροοικονομικών σεναρίων καθώς και ιστορικών δεδομένων.

Ως κύριο κριτήριο για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, συγκρίνεται η πιθανότητα αθέτησης (PD) κατά την υπολειπόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου σε κάθε ημερομηνία αναφοράς με την πιθανότητα αθέτησης (PD) που αναμενόταν για την υπολειπόμενη διάρκειά του στο συγκεκριμένο χρονικό σημείο κατά την αρχική του αναγνώριση.

Ο Όμιλος μπορεί επίσης να θεωρήσει ως ένδειξη αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, όταν η πιθανότητα αθέτησης (PD) κατά την υπολειπόμενη διάρκεια σε κάθε ημερομηνία αναφοράς υπερβαίνει κάποιες προκαθορισμένες τιμές. Το κριτήριο αυτό μπορεί να εφαρμοστεί προκειμένου να ληφθούν υπόψη περιπτώσεις όπου η σύγκριση της σχετικής πιθανότητας αθέτησης δεν έχει ως αποτέλεσμα την αναγνώριση της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, ενώ η απόλυτη τιμή της πιθανότητας αθέτησης είναι σε επίπεδα που θεωρούνται υψηλά με βάση το αποδεκτό επίπεδο ανάληψης κινδύνου του Ομίλου.

Για τον πιστωτικό κίνδυνο ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, μπορεί να εφαρμοστεί ένα όριο, το οποίο συνήθως αφορά στην προβλεπόμενη πιθανότητα αθέτησής του, κάτω από το οποίο θεωρείται ότι δεν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με την αναμενόμενη πιθανότητα αθέτησής του κατά την αρχική αναγνώριση. Σε μια τέτοια περίπτωση, το στοιχείο του ενεργητικού ταξινομείται στο Στάδιο 1 ανεξάρτητα από το αν άλλα κριτήρια θα οδηγούσαν στην ταξινόμησή του στο Στάδιο 2. Το κριτήριο αυτό ισχύει κυρίως για χρεωστικούς τίτλους.

Η εσωτερική πιστοληπτική διαβάθμιση (σε επίπεδο δανειολήπτη), η οποία ενσωματώνει συγκεκριμένες πληροφορίες για τον δανειολήπτη, χρησιμοποιείται επίσης ως βάση για τον προσδιορισμό της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσον αφορά στα χρηματοδοτικά ανοίγματα του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου. Ειδικότερα, ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη τις αλλαγές των εσωτερικών πιστοληπτικών διαβαθμίσεων βάσει συγκεκριμένων βαθμίδων. Επιπρόσθετα, η είσοδος στη λίστα παρακολούθησης (Watchlist) θεωρείται επίσης από τον Όμιλο ότι συνιστά αύξηση του πιστωτικού κινδύνου.

Τα μέτρα ρύθμισης των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού όπως παρακολουθούνται από τον Όμιλο θεωρούνται ένδειξη αύξησης του πιστωτικού κινδύνου και συνεπώς τα εν λόγω στοιχεία κατανέμονται στο Στάδιο 2 μετά τη ρύθμιση. Επιπλέον, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου με βάση τις παραπάνω ενδείξεις, ο πιστωτικός κίνδυνος ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού θεωρείται ότι έχει αυξηθεί σημαντικά όταν οι συμβατικές πληρωμές υπερβαίνουν τις 30 ημέρες καθυστέρηση.

Επιπλέον, η Διοίκηση μπορεί να εφαρμόζει προσωρινές συλλογικές προσαρμογές όταν καθορίζει εάν ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση σε ανοίγματα που έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου ώστε να αντικατοπτρίζουν μακροοικονομικούς ή άλλους παράγοντες που δεν αντιμετωπίζονται επαρκώς από τα τρέχοντα μοντέλα πιστωτικού κινδύνου. Αυτοί οι παράγοντες μπορεί να εξαρτώνται από πληροφορίες όπως ο τύπος του ανοίγματος, οι συγκεκριμένες πληροφορίες του αντισυμβαλλομένου και τα χαρακτηριστικά του χρηματοοικονομικού μέσου, ενώ παράλληλα η εφαρμογή τους απαιτεί σημαντική κρίση.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Μεταφορά από το Στάδιο 2 στο Στάδιο 1

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού, το οποίο κατατάσσεται στο Στάδιο 2 λόγω της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, θα επαναταξινομηθεί στο Στάδιο 1, εφόσον δεν πληροί πλέον κανένα από τα κριτήρια του Σταδίου 2.

Σε περίπτωση που έχουν εφαρμοστεί μέτρα ρύθμισης, ο Όμιλος χρησιμοποιεί μία δοκιμαστική περίοδο, υπό τον όρο ότι ο οφειλέτης έχει πραγματοποιήσει συνολικές πληρωμές μεγαλύτερες ενός μη σημαντικού ποσού κατά τη διάρκεια της προαναφερθείσας δοκιμαστικής περιόδου, προκειμένου να εκπληρωθούν οι προϋποθέσεις για να γίνει μεταφορά στο Στάδιο 1.

Μεταφορά από το Στάδιο 3 στο Στάδιο 2

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού μεταφέρεται από το Στάδιο 3 στο Στάδιο 2, όταν τα κριτήρια βάσει των οποίων χαρακτηρίστηκε ως απομειωμένο, δεν ισχύουν πλέον.

Κριτήρια για την ομαδοποίηση των ανοιγμάτων με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου

Η εκτίμηση της πρόβλεψης ζημιάς πραγματοποιείται είτε σε ατομική βάση είτε σε συλλογική για ομάδες παρόμοιων στοιχείων με ομοιογενή χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου. Ο Όμιλος εφαρμόζει τις ίδιες αρχές για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση κατά την εκτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σε συλλογική ή ατομική βάση.

Ο Όμιλος κατηγοριοποιεί τα δανειακά ανοίγματά του με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, τόσο για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και για τη μέτρηση της πρόβλεψης για ζημιές από δάνεια σε συλλογική βάση. Οι διαφορετικές κατηγορίες αποσκοπούν να αποτυπώσουν τις διαφορές στην πιθανότητα αθέτησης και τα ποσοστά ανάκτησης σε περίπτωση αθέτησης.

Τα κοινά χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου που χρησιμοποιούνται για την κατάτμηση των ανοιγμάτων περιλαμβάνουν διάφορα στοιχεία όπως: ο τύπος χρηματοοικονομικού μέσου, ο τύπος χαρτοφυλακίου, η κατηγορία του περιουσιακού στοιχείου, ο τύπος προϊόντος, ο κλάδος, η αρχική οντότητα, η διαβάθμιση πιστοληπτικής αξιολόγησης, η υπολειπόμενη διάρκεια έως τη λήξη, η γεωγραφική θέση του δανειολήπτη, η αξία εξασφαλίσεων του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, το καθεστώς ρύθμισης και οι ημέρες καθυστέρησης.

Ο Όμιλος προσδιορίζει τα μεμονωμένα σημαντικά ανοίγματα και πραγματοποιεί τη μέτρηση αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς βάσει των συγκεκριμένων ιδιαίτερων πληροφοριών του κάθε δανειολήπτη. Η εν λόγω μέτρηση διενεργείται σε επίπεδο δανειολήπτη, συνεπώς τα κριτήρια ορίζονται σε αυτό το επίπεδο, ενώ λαμβάνονται υπόψη τόσο οι ποιοτικοί όσο και οι ποσοτικοί παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών σχετικά με τις μελλοντικές εξελίξεις.

Για τα υπόλοιπα ανοίγματα λιανικής τραπεζικής και ορισμένα ανοίγματα σε μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, η αναμενόμενη πιστωτική ζημιά μετράται σε συλλογική βάση. Με την προσέγγιση αυτή ενσωματώνονται συγκεκριμένες πληροφορίες για τον δανειολήπτη, και ιστορικά δεδομένα ζημιών σε συλλογική βάση και μελλοντική πληροφόρηση. Για τους χρεωστικούς τίτλους, η επιμέτρηση των ζημιών απομείωσης πραγματοποιείται σε ατομική βάση.

Επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών είναι μια σταθμισμένη βάση πιθανοτήτων μέση εκτίμηση των πιστωτικών ζημιών που αντανακλά την διαχρονική αξία του χρήματος. Ως πιστωτική ζημιά ορίζεται η διαφορά μεταξύ των ταμειακών ροών που είναι απαιτητές από τον Όμιλο σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους του χρηματοοικονομικού στοιχείου και των ταμειακών ροών που ο Όμιλος προσδοκά ότι θα εισπράξει προεξοφλημένες με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο (EIR) του στοιχείου του ενεργητικού, ή με το προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο πραγματικό επιτόκιο (credit-adjusted EIR) σε ό,τι αφορά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που χαρακτηρίστηκαν ως POCI. Για την επιμέτρηση των αναμενόμενων ζημιών από πιστωτικό κίνδυνο, ιστορικά δεδομένα, τρέχουσες συνθήκες καθώς και λογικές και βάσιμες προβλέψεις σχετικά με τις μελλοντικές συνθήκες θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη.

Ο Όμιλος εκτιμά τις αναμενόμενες υστερήσεις ταμειακών ροών από όλες τις πιθανές πηγές λαμβάνοντας υπόψη τις ταμειακές ροές από τις εξασφαλίσεις ή άλλα μέτρα προστασίας πιστωτικού κινδύνου που εμπεριέχονται στους συμβατικούς όρους και τα οποία δεν αναγνωρίζονται διακριτά. Στην περίπτωση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού με εξασφαλίσεις, η εκτίμηση των αναμενόμενων ταμειακών ροών που σχετίζονται με την εξασφάλιση αποτυπώνει το ποσό των ταμειακών ροών και

Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις

τη χρονική στιγμή που αυτές αναμένεται να εισπραχθούν από την διαδικασία ρευστοποίησης μετά την αφαίρεση των προεξοφλημένων εξόδων απόκτησης και εκποίησης της εξασφάλισης, ανεξάρτητα από το εάν η ρευστοποίηση είναι πιθανή.

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές υπολογίζονται για τη διάρκεια της μέγιστης συμβατικής περιόδου κατά την οποία ο Όμιλος είναι εκτεθειμένος σε πιστωτικό κίνδυνο, ο οποίος προσδιορίζεται με βάση τους ουσιαστικούς όρους του χρηματοοικονομικού μέσου, ή σε περίπτωση ανακυκλούμενων πιστώσεων λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η αναμενόμενη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου και τις προγενέστερες πρακτικές του Ομίλου.

Βασικές παράμετροι προσδιορισμού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βασίζεται στις καμπύλες της πιθανότητας αθέτησης (probability of default - PD), της ζημιάς ως ποσοστό του χρηματοδοτικού ανοίγματος δεδομένης της αθέτησης (loss given default - LGD), της έκθεσης κατά την αθέτηση (exposure at default - EAD) και άλλων παραμέτρων όπως τον συντελεστή μετατροπής των εκτός ισολογισμού ανοιγμάτων σε πιστωτικά ανοίγματα (credit conversion factor - CCF) και το ποσοστό προπληρωμής (prepayment rate). Γενικά, ο Όμιλος αντλεί αυτές τις παραμέτρους από εσωτερικώς αναπτυγμένα στατιστικά μοντέλα, ιστορικά δεδομένα συγκεκριμένης χρονικής στιγμής (point-in-time) και παρατηρήσεις, αξιοποιώντας τις υφιστάμενες υποδομές που έχει αναπτύξει σχετικά με το κανονιστικό πλαίσιο και τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνου.

Τα PD, LGD και EAD που χρησιμοποιούνται για λογιστικούς σκοπούς ενδέχεται να διαφέρουν από εκείνα τα οποία χρησιμοποιούνται για εποπτικούς σκοπούς. Η εκτίμηση του PD σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 ακολουθεί την προσέγγιση point-in-time σε αντίθεση με την εκτίμηση του PD για εποπτικούς σκοπούς όπου ακολουθείται η προσέγγιση «through-the-cycle». Επιπροσθέτως, για εποπτικούς σκοπούς, το LGD και το EAD βασίζονται στη σοβαρότητα της ζημιάς σε συνθήκες οικονομικής ύφεσης, ενώ σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, το LGD και το EAD αντανακλούν ένα αμερόληπτα καθορισμένο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων ποσό.

Το PD αντιπροσωπεύει την πιθανότητα αθέτησης της υποχρέωσης που εκτιμάται με βάση τις επικρατούσες οικονομικές συνθήκες κατά την ημερομηνία αναφοράς, προσαρμοσμένη ώστε να λαμβάνει υπόψη τις εκτιμήσεις των μελλοντικών οικονομικών συνθηκών που ενδέχεται να επηρεάσουν τον κίνδυνο αθέτησης, σε δεδομένο χρονικό ορίζοντα.

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί Point in Time (PiT) PDs για να εξαλείψει οποιαδήποτε υποκειμενικότητα προς τα ιστορικά δεδομένα, με στόχο να αντικατοπτρίζει την άποψη της διοίκησης για το μέλλον κατά την ημερομηνία αναφοράς, ενσωματώνοντας σχετικές μελλοντικές πληροφορίες συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών σεναρίων.

Δυο τύποι PDs χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς:

- PD 12 μηνών που είναι η εκτιμώμενη πιθανότητα αθέτησης που προκύπτει μέσα στους επόμενους 12 μήνες (ή για την υπολειπόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, εάν αυτή είναι μικρότερη από 12 μήνες). Χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών δωδεκαμήνου για το Στάδιο 1.
- PD καθ'όλη τη διάρκεια (lifetime PD) που είναι η εκτιμώμενη πιθανότητα αθέτησης που προκύπτει κατά την υπολειπόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού. Χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του Σταδίου 2 και των αγορασθέντων ή κατά την αρχική αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού (POCI).

Η έκθεση κατά την αθέτηση υποχρέωσης (EAD) είναι μια εκτίμηση χρηματοδοτικού ανοίγματος σε μια μελλοντική ημερομηνία αθέτησης, λαμβάνοντας υπόψη τις αναμενόμενες μεταβολές του ανοίγματος μετά την ημερομηνία αναφοράς, συμπεριλαμβανομένων των αποπληρωμών κεφαλαίου και τόκων και των αναμενόμενων εκταμιεύσεων δανειακών δεσμεύσεων. Το EAD περιλαμβάνει τόσο τα ανοίγματα εντός όσο και εκτός ισολογισμού. Η εντός ισολογισμού έκθεση αντιστοιχεί στο συνολικό ποσό που έχει αναληφθεί και είναι απαιτητό προς πληρωμή, το οποίο περιλαμβάνει το οφειλόμενο κεφάλαιο, τους δεδουλευμένους τόκους και τα ληξιπρόθεσμα ποσά. Η εκτός ισολογισμού έκθεση αντιπροσωπεύει την πίστωση που είναι διαθέσιμη προς ανάληψη, επιπροσθέτως της έκθεσης εντός ισολογισμού.

Επιπλέον, ο συντελεστής μετατροπής (CCF) χρησιμοποιείται για την μετατροπή των πιστωτικών γραμμών και άλλων εκτός ισολογισμού ανοιγμάτων σε EAD ποσά. Πρόκειται για μια παραδοχή η οποία προκύπτει μέσω μοντέλων και αντιπροσωπεύει το ποσοστό του μη αναληφθέντος ποσού που αναμένεται να ληφθεί πριν από την εκδήλωση ενός γεγονότος αθέτησης.

Επιπροσθέτως, το ποσοστό προπληρωμής (prepayment rate) είναι μια εκτίμηση πρόωρων αποπληρωμών ενός χρηματοδοτικού ανοίγματος οι οποίες υπερβαίνουν τις συμβατικές αποπληρωμές βάσει του χρονοδιαγράμματος εξόφλησης, εκφράζεται δε ως ποσοστό επί του EAD σε κάθε περίοδο αναφοράς έχοντας ως αποτέλεσμα την μείωση του EAD.

Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις

Η ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) εκφράζει την έκταση της ζημιάς που ο Όμιλος αναμένει για ανοίγματα τα οποία είναι σε κατάσταση αθέτησης και ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών κι εκείνων που ο Όμιλος προσδοκά να εισπράξει συμπεριλαμβανομένων των ποσών από τη ρευστοποίηση εξασφαλίσεων. Το LGD, το οποίο εκφράζεται συνήθως ως ποσοστό του EAD, διαφέρει σύμφωνα με τον τύπο του αντισυμβαλλόμενου, τον τύπο και την προτεραιότητα της απαίτησης, την ύπαρξη εξασφαλίσεων και άλλων πιστωτικών ενισχύσεων. Ο Όμιλος διακρίνει τα χαρτοφυλάκια του σε δύο μεγάλες κατηγορίες, δηλ. αυτά που καλύπτονται με εξασφαλίσεις και αυτά χωρίς εξασφαλίσεις. Ο Όμιλος εκτιμά το LGD χρησιμοποιώντας ποσοστά αποκατάστασης (cure rate) που αντικατοπτρίζουν εισπράξεις μετρητών, εκτιμώμενες προσόδους από την ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων, εκτιμήσεις για το χρόνο ρευστοποίησης, κόστος υλοποίησης, κλπ. Όπου οι συνιστώσες του LGD εξαρτώνται από μακροοικονομικά δεδομένα, οι εξαρτήσεις αυτές αντανακλώνται ενσωματώνοντας πληροφορίες σχετικά με το μέλλον, όπως οι προβλεπόμενοι δείκτες τιμών στα αντίστοιχα μοντέλα. Η εκτίμηση των προαναφερθέντων συνιστωσών στο LGD αντικατοπτρίζει τα διαθέσιμα ιστορικά δεδομένα που καλύπτουν μια εύλογη περίοδο, δηλ. έναν πλήρη οικονομικό κύκλο.

Μελλοντική πληροφόρηση (forward looking information)

Προκειμένου να γίνει η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για κάθε στάδιο και η εκτίμηση των σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου, λαμβάνονται υπόψη πληροφορίες σχετικά με λογικές και βάσιμες προβλέψεις μελλοντικών γεγονότων και μακροοικονομικών συνθηκών. Η εκτίμηση και η εφαρμογή πληροφοριών αναφορικά με το μέλλον απαιτεί σημαντική κρίση.

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί τουλάχιστον τρία μακροοικονομικά σενάρια (δηλαδή βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο) για να επιτύχει το στόχο της επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών κατά τρόπο που να αντικατοπτρίζει ένα αμερόληπτο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων αποτέλεσμα. Το βασικό σενάριο αντιπροσωπεύει το πιο πιθανό σενάριο και εναρμονίζεται με τις πληροφορίες που χρησιμοποιεί ο Όμιλος για σκοπούς στρατηγικού σχεδιασμού και προϋπολογισμού.

Τα σενάρια αντικατοπτρίζονται στις παραμέτρους ρίσκου, και συγκεκριμένα στο PD 12 μηνών, στο PD καθ' όλη τη διάρκεια και στο LGD. Επομένως χρησιμοποιούνται 3 ζεύγη από κάθε μία από αυτές τις παραμέτρους, σύμφωνα με τα σενάρια που αναπτύσσονται.

Στη συνέχεια, ο Όμιλος προβαίνει στον υπολογισμό των σταθμίσεων για κάθε σενάριο, που αντιπροσωπεύουν την πιθανότητα πραγματοποίησης καθενός σεναρίου. Αυτές οι σταθμίσεις εφαρμόζονται στα ζεύγη των παραμέτρων προκειμένου να παραχθεί ένα μοναδικό σενάριο με σταθμισμένες παραμέτρους κινδύνου, το οποίο στη συνέχεια χρησιμοποιείται τόσο στην αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών ενσωματώνει μελλοντικές μακροοικονομικές μεταβλητές, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμών αύξησης του ΑΕΠ, των δεικτών τιμών κατοικιών, των ποσοστών ανεργίας, των επιτοκίων κλπ.

Τροποποιημένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού

Στις περιπτώσεις όπου οι συμβατικές ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού έχουν τροποποιηθεί και η τροποποίηση θεωρηθεί σημαντική, το αρχικό χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού αποαναγνωρίζεται. Ο Όμιλος αναγνωρίζει το τροποποιημένο χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού ως «νέο» χρηματοοικονομικό στοιχείο και η διαφορά με τη λογιστική αξία του υφιστάμενου καταχωρείται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ως κέρδος ή ζημιά από την αποαναγνώριση. Κατά συνέπεια, η ημερομηνία τροποποίησης θεωρείται ως η ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης για σκοπούς υπολογισμού απομείωσης, συμπεριλαμβανομένου και του προσδιορισμού του αν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου.

Μετά την αποαναγνώριση, το τροποποιημένο περιουσιακό στοιχείο ταξινομείται συνήθως σε Στάδιο 1 για σκοπούς επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, μετά από μια τροποποίηση που έχει ως αποτέλεσμα την αποαναγνώριση του αρχικού χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, ενδέχεται να υπάρξουν ενδείξεις ότι το νέο χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού είναι πιστωτικά απομειωμένο κατά την αρχική αναγνώριση και συνεπώς το χρηματοοικονομικό στοιχείο αναγνωρίζεται ως αγορασμένο ή κατά την αρχική αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένο χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού (POCI).

Σε περιπτώσεις όπου η τροποποίηση των συμβατικών ταμειακών ροών δεν θεωρείται σημαντική, η τροποποίηση δεν οδηγεί σε αποαναγνώριση. Ο Όμιλος υπολογίζει εκ νέου την ακαθάριστη λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου και αναγνωρίζει τη διαφορά ως κέρδος ή ζημιά από τροποποίηση, η οποία περιλαμβάνεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης. Επιπλέον, ο Όμιλος καθορίζει εάν ο πιστωτικός κίνδυνος του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση, συγκρίνοντας τον κίνδυνο αθέτησης που προέκυψε κατά την αρχική αναγνώριση βάσει

Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις

των αρχικών μη τροποποιημένων συμβατικών όρων και του κινδύνου αθέτησης που υπάρχει κατά την ημερομηνία αναφοράς, βάσει των τροποποιημένων συμβατικών όρων.

Παρουσίαση της πρόβλεψης για πιστωτικές ζημιές

Για τους χρεωστικούς τίτλους που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, οι πιστωτικές ζημιές απομείωσης αναγνωρίζονται ως πρόβλεψη απομείωσης μειώνοντας την ακαθάριστη λογιστική αξία των χρεωστικών τίτλων στον ισολογισμό. Για τους χρεωστικούς τίτλους που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, οι ζημιές απομείωσης αναγνωρίζονται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και το συσσωρευμένο ποσό δεν μειώνει τη λογιστική αξία των χρεωστικών τίτλων στον ισολογισμό. Για τα εκτός ισολογισμού χρηματοοικονομικά μέσα που προκύπτουν από δανειοδοτικές δραστηριότητες, η πρόβλεψη για πιστωτικές ζημιές εμφανίζεται στις λοιπές υποχρεώσεις.

Η αντίστοιχη λογιστική πολιτική που ίσχυε έως την 31 Δεκεμβρίου 2017 σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 για την απομείωση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού περιλαμβάνεται στη σημείωση 2.2.12 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017.

2.3 ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα» – Επίπτωση λόγω υιοθέτησης

2.3.1 Υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9

Ο Όμιλος υιοθέτησε το ΔΠΧΑ 9 στο πρώτο τρίμηνο του 2018, ενώ οι απαιτήσεις του Προτύπου εφαρμόστηκαν αναδρομικά μέσω της αναμόρφωσης του ισολογισμού του Ομίλου κατά την ημερομηνία μετάβασης την 1 Ιανουαρίου 2018. Ο Όμιλος εφάρμοσε την εξαίρεση του Προτύπου που επιτρέπει τη μη αναμόρφωση των συγκριτικών στοιχείων της προηγούμενης περιόδου. Κατά συνέπεια, τα συγκριτικά στοιχεία του Ομίλου για το 2017 παρουσιάζονται σύμφωνα με το ΔΛΠ 39. Η επίπτωση στις λογιστικές αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία μετάβασης στο ΔΠΧΑ 9 αναγνωρίστηκε ως προσαρμογή των αποθεματικών και των αποτελεσμάτων εις νέο έναρξης της χρήσης. Η ανάλυση των επιπτώσεων λόγω της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9 κατά την 1 Ιανουαρίου 2018 παρουσιάζεται στη σημείωση 2.3.2.

Ο Όμιλος ξεκίνησε την εκπόνηση του Προγράμματος εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 το 2015 υπό την κοινή καθοδήγηση των Διευθύνσεων Διαχείρισης Κίνδυνων και Οικονομικών Υπηρεσιών με σκοπό την αυστηρή και υψηλής ποιότητας εφαρμογή του σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Προτύπου και τις αντίστοιχες οδηγίες από εποπτικούς φορείς.

Η συνολική διακυβέρνηση του Προγράμματος διενεργείται από μία κεντρική Μονάδα Διαχείρισης Προγραμμάτων (Program Management Office - PMO), η οποία συντονίζει την εφαρμογή του μεταξύ των εμπλεκόμενων παραγόντων και είναι υπεύθυνη για την τρέχουσα διαχείριση των έργων, καθώς και από δυο Διοικητικές Επιτροπές διαχείρισης, τη Συντονιστική Επιτροπή (Steering Committee) και την Τεχνική Επιτροπή (Technical Committee). Η Συντονιστική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από ανώτερα στελέχη από όλες τις κύριες μονάδες του Ομίλου, έχει εντολή να εποπτεύει την εφαρμογή του Προγράμματος σύμφωνα με το Πρότυπο, να παρακολουθεί το χρονοδιάγραμμα και την ποιότητα των παραδοτέων, να αξιολογεί τα αποτελέσματα του Προγράμματος, να εγκρίνει τα παραδοτέα και τις αλλαγές στο πεδίο εφαρμογής του Προγράμματος όπου αυτές απαιτούνται και να ενημερώνει σε τακτική βάση το Εκτελεστικό Συμβούλιο (Executive Board), την Επιτροπή Κινδύνων (Board Risk Committee), την Επιτροπή Ελέγχου (Audit Committee) και το Διοικητικό Συμβούλιο για την πρόοδο εφαρμογής του Προγράμματος. Η Τεχνική Επιτροπή αποτελείται από εμπειρογνώμονες οι οποίοι για λογαριασμό της Συντονιστικής Επιτροπής αξιολογούν σημαντικά τεχνικά θέματα και αναλύουν προτεινόμενες αλλαγές σε λογιστικές πολιτικές και μεθόδους διαχείρισης κινδύνου πριν την υποβολή και έγκρισή τους από τα αρμόδια όργανα της Τράπεζας.

Λόγω της κλίμακας και της πολυπλοκότητας της εφαρμογής του πλάνου, το Πρόγραμμα δομήθηκε με διάφορες ομάδες έργου (Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων, Μονάδα Πληροφοριακών Συστημάτων, Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου, Δανειακές Μονάδες, Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων Ομίλου, Οργάνωση, Γενική Διεύθυνση Global Markets & Treasury και Γενική Διεύθυνση Διεθνών Δραστηριοτήτων), οι οποίες είναι επιφορτισμένες με καθεμία από τις διαφορετικές πτυχές εφαρμογής του Προτύπου. Οι εν λόγω ομάδες υποστηρίχθηκαν από δύο εταιρείες εξωτερικών συμβούλων.

Η εφαρμογή του Προγράμματος για τις θυγατρικές της Τράπεζας στο εξωτερικό αποτελεί αντικείμενο διαχείρισης τοπικά με τη σύσταση Ειδικών Μονάδων Διαχείρισης Προγραμμάτων και Συντονιστικών Επιτροπών. Η πρόοδος κάθε Προγράμματος παρακολουθείται από την κεντρική Μονάδα Διαχείρισης Προγραμμάτων (Group PMO) και την κεντρική Συντονιστική Επιτροπή

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

(Group Steering Committee), οι οποίες παρέχουν υποστήριξη και κατευθύνσεις έτσι ώστε να διασφαλίζεται η συνέπεια στην εφαρμογή του εντός του Ομίλου.

Ο Όμιλος έχει δεσμευτεί για τη διασφάλιση της υψηλής ποιότητας εφαρμογής, τόσο στην αρχική εφαρμογή όσο και σε συνεχή βάση, του ΔΠΧΑ 9, που διασφαλίζει ορθό πλαίσιο διακυβέρνησης και εσωτερικού ελέγχου στο πλαίσιο του Προγράμματος ΔΠΧΑ 9, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα υπάρχοντα πλαίσια σχετικά με τη διαχείριση κινδύνου και την εταιρική διακυβέρνηση. Συγκεκριμένα, η Μονάδα Διαχείρισης Προγραμμάτων (PMO) και η Διοίκηση συμμετέχουν στην παρακολούθηση και εποπτεία της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 καθ' όλη τη διάρκεια της τρέχουσας οικονομικής χρήσης, η οποία αποτελεί τη χρήση της αρχικής εφαρμογής του. Επιπροσθέτως, ο Όμιλος έχει προβεί σε περαιτέρω ενέργειες προκειμένου να διασφαλίσει την ακρίβεια και εγκυρότητα της επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, που περιλαμβάνει την ενίσχυση του πλαισίου επικύρωσης.

Επιπροσθέτως, ο Όμιλος επί του παρόντος συμμετέχει στη θεματική επισκόπηση του ΔΠΧΑ 9 (IFRS 9 Thematic Review), η οποία διεξάγεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχοντας ως σκοπό να αξιολογήσει την ετοιμότητα του και την επίπτωση των νέων λογιστικών αρχών επί των διαδικασιών, υποδομών και εποπτικών κεφαλαίων. Στο πλαίσιο αυτό, επαρκώς τεκμηριωμένες υπηρεσίες διασφάλισης έχουν παρασχεθεί από τους εξωτερικούς ελεγκτές της χρήσης 2017 για την εφαρμογή των αρχών του ΔΠΧΑ 9 στον Όμιλο, όπως επίσης και σημαντική ελεγκτική εργασία έχει διενεργηθεί από την ομάδα των εσωτερικών ελεγκτών του Ομίλου.

Ο Όμιλος έχει διαμορφώσει τις λογιστικές πολιτικές βάσει του ΔΠΧΑ 9, βασικές διαδικασίες και ροές καθώς και τις μεθοδολογίες σχετικές με τον υπολογισμό των αναμενόμενων ζημιών από πιστωτικό κίνδυνο, ενώ περαιτέρω βελτιώσεις θα συνεχιστούν κατά τη διάρκεια του 2018. Ο Όμιλος διεξάγει εκπαιδευτικά προγράμματα σε συνεχή βάση, τα οποία απευθύνονται προς όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, σχετικά με τις συνέπειες του ΔΠΧΑ 9 στις πρακτικές δανειοδότησης και στις συνήθεις επιχειρησιακές δραστηριότητες, με σκοπό τη διασφάλιση της επαρκούς κατανόησης των νέων απαιτήσεων του Προτύπου και της συνεπούς εφαρμογής τους στον Όμιλο.

Ο Όμιλος εξετάζει επί του παρόντος τις επιπτώσεις του ΔΠΧΑ 9 στις συνήθεις δραστηριότητές του και την επιχειρησιακή στρατηγική του, ώστε να προσαρμοστεί επιτυχώς στις αλλαγές λόγω της μετάβασης στο μοντέλο αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

2.3.2 Εκτιμώμενη επίπτωση από τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9

Η εκτιμώμενη επίπτωση από τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9, προ φόρων, ανέρχεται στα € 1.090 εκατ. όπως απεικονίζεται στον κάτωθι πίνακα και οφείλεται κατά κύριο λόγο στο Ελληνικό δανειακό χαρτοφυλάκιο, η εκτιμώμενη επίπτωση του οποίου ανέρχεται σε € 949 εκατ. Η μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9 έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των ίδιων κεφαλαίων που αναλογούν στους μετόχους κατά € 1.085 εκατ. η οποία αναγνωρίζεται ως προσαρμογή του υπολοίπου έναρξης της 1 Ιανουαρίου 2018.

	Επίπτωση ΔΠΧΑ 9 € εκατ.
<i>Επίπτωση προερχόμενη από :</i>	
Απομείωση χρηματοοικονομικών στοιχείων	
- Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	(1.022)
- Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	(64)
Σύνολο απομείωσης	<u>(1.086)</u>
Ταξινόμηση και επιμέτρηση	(4)
Αντιστάθμιση	-
Συνολική επίπτωση του ΔΠΧΑ 9, προ φόρου	<u>(1.090)</u>
Αναβαλλόμενος φόρος	5
Συνολική επίπτωση του ΔΠΧΑ 9 , μετά από φόρους	<u>(1.085)</u>

Σε συνέχεια της αξιολόγησης από τη Διοίκηση των τρεχουσών συνθηκών, δεν έχουν αναγνωριστεί αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί της επίπτωσης λόγω της μετάβασης στο ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018. Οι μη αναγνωρισθείσες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις ανέρχονται σε € 300 εκατ. περίπου και αφορούν στην επίπτωση του ΔΠΧΑ 9 στην Τράπεζα και τις Ελληνικές θυγατρικές της.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Όλες οι παραδοχές, λογιστικές πολιτικές και τεχνικές υπολογισμού που εφαρμόστηκαν από τον Όμιλο για την εκτίμηση της επίπτωσης από τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9 θα συνεχίσουν να υπόκεινται σε επανεξέταση και βελτιώσεις. Ως εκ τούτου, η εκτιμώμενη επίπτωση ενδέχεται να μεταβληθεί έως ότου ο Όμιλος οριστικοποιήσει τις οικονομικές καταστάσεις της χρήσης που λήγει την 31 Δεκεμβρίου 2018.

Περαιτέρω ανάλυση της επίπτωσης του ΔΠΧΑ 9 παρουσιάζεται παρακάτω.

(i) Αναταξινομήσεις και επαναμετρήσεις κατά τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9

Ο παρακάτω πίνακας γνωστοποιεί τις μεταβολές στις λογιστικές αξίες και τις ταξινομήσεις των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων κατά τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	ΔΛΠ 39		Αναταξινόμηση € εκατ.	Επαναμέτρηση		ΔΠΧΑ 9	
	Κατηγορία	Λογιστική Αξία € εκατ.		Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ECL)	Λοιπά € εκατ.	Λογιστική Αξία € εκατ.	Κατηγορία
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	Δάνεια και απαιτήσεις					Αποσβέσιμο κόστος	
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2017		1.524		(0)			
Επαναμέτρηση				(0)			
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018		1.524		(0)		1.524	
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	Δάνεια και απαιτήσεις					Αποσβέσιμο κόστος	
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2017		2.123		(1)			
Επαναμέτρηση				(1)			
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018		2.123		(1)		2.122	
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος	Δάνεια και απαιτήσεις					Αποσβέσιμο κόστος	
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2017		37.108					
Αναταξινομήσεις σε			(71)			FVTPL (υποχρεωτικά)	
Επαναμέτρηση				(1.022)			
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018		37.108	(71)	(1.022)		36.015	
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL)						FVTPL (υποχρεωτικά)	
Αναταξινομήσεις από	Δάνεια και απαιτήσεις		71				
Επαναμέτρηση				(6)			
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018			71	(6)		65	
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων από πελάτες		37.108	-	(1.022)	(6)	36.080	
Χρεωστικοί τίτλοι δανειακού χαρτοφυλακίου	Δάνεια και απαιτήσεις					Αποσβέσιμο κόστος	
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2017		1.654					
Αναταξινομήσεις σε			(1.043)			Στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)	
			(511)			FVTPL (υποχρεωτικά)	
			(100)				
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018		1.654	(1.654)			-	
Διακρατούμενο μέχρι τη λήξη χαρτοφυλάκιο	Διακρατούμενα μέχρι τη λήξη					Αποσβέσιμο κόστος	
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2017		442					
Αναταξινομήσεις σε			(294)			FVOCI	
			(148)				
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018		442	(442)			-	

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	ΔΛΠ 39		Επαναμέτρηση		ΔΠΧΑ 9		
	Κατηγορία	Λογιστική Αξία € εκατ.	Αναταξινόμηση € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ECL) € εκατ.	Λοιπά € εκατ.	Λογιστική Αξία € εκατ.	Κατηγορία
Χρεωστικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος							Αποσβέσιμο κόστος
Αναταξινόμηση από/Επαναμετρήσεις	Δάνεια και απαιτήσεις Διακρατούμενα μέχρι τη λήξη Διαθέσιμα προς πώληση		1.043	(55)	5		
			294	(1)			
			113	(0)			
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018			1.450	(57)	5	1.399	
Διαθέσιμα προς πώληση χαρτοφυλάκιο	Διαθέσιμα προς πώληση	5.509					
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2017			(113)				Αποσβέσιμο κόστος
Αναταξινόμηση σε			(5.309)				FVOCI-Χρεωστικοί τίτλοι
			(1)				FVTPL-Χρεωστικοί τίτλοι
			(86)				FVTPL-Συμμετοχικοί τίτλοι
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018		5.509	(5.509)			-	
Χρεωστικοί τίτλοι FVOCI							FVOCI
Αναταξινόμηση από/Επαναμετρήσεις	Διαθέσιμα προς πώληση Δάνεια και απαιτήσεις Διακρατούμενα μέχρι τη λήξη		5.309				
			511		3		
			148		(5)		
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018			5.968		(2)	5.966	
Επενδυτικοί τίτλοι υποχρεωτικά FVTPL							FVTPL (υποχρεωτικά)
Αναταξινόμηση από/Επαναμετρήσεις	Δάνεια και απαιτήσεις Διαθέσιμα προς πώληση-Χρεωστικοί τίτλοι Διαθέσιμα προς πώληση-Συμμετοχικοί τίτλοι		100		(1)		
			1				
			86				
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018			187		(1)	186	
Επενδύσεις σε συμμετοχικούς τίτλους FVOCI							FVOCI
Αναταξινόμηση από	Διαθέσιμα προς πώληση		-			-	
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018			-			-	
Σύνολο επενδυτικών τίτλων		7.605	-	(57)	2	7.551	
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλάκιου							FVTPL
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2017	FVTPL	49					
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018		49				49	
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (ενεργητικού)							FVTPL
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2017	FVTPL	1.878					
Επαναμέτρηση					0		
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018		1.878			0	1.878	
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού							Αποσβέσιμο κόστος
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2017	Δάνεια και απαιτήσεις	1.724					
Επαναμέτρηση				(6)			
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018		1.724		(6)		1.718	

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

	ΔΛΠ 39		Αναταξινόμηση € εκατ.	Επαναμέτρηση		ΔΠΧΑ 9	
	Κατηγορία	Λογιστική Αξία € εκατ.		Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές (ECL)	Λοιπά € εκατ.	Λογιστική Αξία € εκατ.	Κατηγορία
Χρηματοοικονομικά στοιχεία παθητικού							
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες	Αποσβέσιμο κόστος					Αποσβέσιμο κόστος	
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2017		9.994					
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018		9.994					9.994
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	Αποσβέσιμο κόστος					Αποσβέσιμο κόστος	
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2017		3.997					
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018		3.997					3.997
Υποχρεώσεις προς πελάτες FVTPL (προσδιορισμένο)	FVTPL						
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2017		2					
Αναταξινομήσεις σε			(2)				Αποσβέσιμο κόστος
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018		2	(2)				-
Υποχρεώσεις προς πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος	Αποσβέσιμο κόστος					Αποσβέσιμο κόστος	
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2017		33.841					
Αναταξινομήσεις από Επαναμέτρηση	FVTPL		2		(0)		
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018		33.841	2		(0)		33.843
Συνολικές υποχρεώσεις προς πελάτες		33.843	-		(0)		33.843
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους FVTPL (προσδιορισμένο)	FVTPL						
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2017		3					
Αναταξινομήσεις σε			(3)				Αποσβέσιμο κόστος
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018		3	(3)				-
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους στο αποσβέσιμο κόστος	Αποσβέσιμο κόστος					Αποσβέσιμο κόστος	
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2017		546					
Αναταξινομήσεις από Επαναμέτρηση	FVTPL		3		0		
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018		546	3		0		549
Σύνολο πιστωτικών τίτλων σε κυκλοφορία		549	-		0		549
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (υποχρεώσεις)	FVTPL					FVTPL	
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2017		1.853					
Επαναμέτρηση					0		
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018		1.853			0		1.853
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις / (υποχρεώσεις)							
Υπόλοιπο λήξης 31.12.2017		4.855					
Επαναμέτρηση					5		
Υπόλοιπο έναρξης 1.1.2018		4.855			5		4.860
Συνολική επίπτωση από ΔΠΧΑ 9				(1.086)	1		

Οι σημαντικότερες αλλαγές στην ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων του Ομίλου λόγω της μετάβασης στο ΔΠΧΑ 9, έχουν ως εξής:

- Τα δάνεια και οι απαιτήσεις από τράπεζες και πελάτες, τα οποία επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος βάσει του ΔΛΠ 39, επιμετρώνται επίσης στο αποσβέσιμο κόστος βάσει του ΔΠΧΑ 9, εκτός από ένα μη σημαντικό μέρος (0,2%) των δανείων και απαιτήσεων σε πελάτες λογιστικής αξίας € 71 εκατ., το οποίο έχει αναταξινομηθεί στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (υποχρεωτικά).

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

- Η πλειονότητα των ομολόγων λογιστικής αξίας € 5.309 εκατ. (σε σύνολο επενδυτικών τίτλων AFS € 5.509 εκατ.), τα οποία ήταν ταξινομημένα ως διαθέσιμα προς πώληση βάσει του ΔΛΠ 39, επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση βάσει του ΔΠΧΑ 9.
- Διακρατούμενοι μέχρι τη λήξη επενδυτικοί τίτλοι € 442 εκατ. και χρεωστικοί τίτλοι δανειακού χαρτοφυλακίου € 1.554 εκατ. επιμετρούμενοι στο αποσβέσιμο κόστος βάσει του ΔΛΠ 39, επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση βάσει του ΔΠΧΑ 9 ανάλογα με το επιχειρηματικό μοντέλο διαχείρισής τους.
- Ελάχιστες περιπτώσεις χρεωστικών τίτλων λογιστικής αξίας € 101 εκατ. δεν πέρασαν τον έλεγχο του SPPI και συνεπώς επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων βάσει του ΔΠΧΑ 9.
- Μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια λογιστικής αξίας € 86 εκατ. τα οποία ταξινομούνταν ως διαθέσιμα προς πώληση βάσει του ΔΛΠ 39 επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων βάσει του ΔΠΧΑ 9.
- Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου και παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού ύψους € 49 εκατ. και € 1.878 εκατ. αντιστοίχως, επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων βάσει του ΔΛΠ 39, επίσης επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων βάσει του ΔΠΧΑ 9.
- Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που προσδιορίζονταν ως επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 (σύνθετοι τίτλοι, σύνθετες καταθέσεις) επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, ενώ όπου κρίνεται κατάλληλο, τα ενσωματωμένα παράγωγα διαχωρίζονται από τα κύρια συμβόλαιά τους. Η Τράπεζα έχει αλλάξει το χειρισμό, όπως επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, και τα ενσωματωμένα παράγωγα αντισταθμίζονται πλήρως χρησιμοποιώντας οικονομική αντιστάθμιση μέσω αντίθετων θέσεων σε μεμονωμένα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την επίπτωση από τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9 στο αποθεματικό αναπροσαρμογής εύλογης αξίας και στα αποτελέσματα εις νέον:

	Επίπτωση ΔΠΧΑ 9 € εκατ.
Ειδικά αποθεματικά	
Υπόλοιπο λήξης βάσει ΔΛΠ 39	8.005
<i>εκ των οποίων αποθεματικό διαθέσιμων προς πώληση επενδυτικών τίτλων (AFS)</i>	282
Επαναμέτρηση βάσει κατηγοριών επιμέτρησης ΔΠΧΑ 9	4
Επαναμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βάσει ΔΠΧΑ 9 χαρτοφυλακίου σε FVOCI	14
Αναβαλλόμενος φόρος	(4)
Επαναμέτρηση βάσει ΔΠΧΑ 9 των μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων (μετά από φόρο)	(5)
Υπόλοιπο έναρξης βάσει ΔΠΧΑ 9	8.014
Αποτελέσματα εις νέον	
Υπόλοιπο λήξης βάσει ΔΛΠ 39	(10.561)
Επαναμέτρηση βάσει κατηγοριών επιμέτρησης ΔΠΧΑ 9	(8)
Επαναμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βάσει ΔΠΧΑ 9 συμπεριλαμβανομένου του χαρτοφυλακίου σε FVOCI	(1.100)
Αναβαλλόμενος φόρος	9
Επαναμέτρηση βάσει ΔΠΧΑ 9 των μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων (μετά από φόρο)	5
Υπόλοιπο έναρξης βάσει ΔΠΧΑ 9	(11.655)

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η συμφωνία της πρόβλεψης απομείωσης της προηγούμενης χρήσης των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες και των χρεωστικών τίτλων υπολογιζόμενη σύμφωνα με το μοντέλο πραγματοποιηθεισών ζημιών του ΔΛΠ 39 και των προβλέψεων για δανειακές δεσμεύσεις και χρηματοοικονομικές εγγυήσεις σύμφωνα με το ΔΛΠ 37, με τη νέα πρόβλεψη απομείωσης υπολογιζόμενη σύμφωνα με το μοντέλο των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του ΔΠΧΑ 9 την 1 Ιανουαρίου 2018. Η πρόβλεψη απομείωσης των δανειακών δεσμεύσεων και χρηματοοικονομικών εγγυήσεων περιλαμβάνεται στον κατωτέρω πίνακα στη γραμμή των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος.

	31 Δεκεμβρίου 2017 κατά ΔΛΠ 39/ΔΛΠ 37	την 1 Ιανουαρίου 2018 κατά ΔΠΧΑ 9			
		Επαναμέτρηση		Πρόβλεψη απομείωσης σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 € εκατ.	
Πρόβλεψη απομείωσης ⁽¹⁾ € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των μη απομειωμένων στοιχείων € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων στοιχείων € εκατ.		
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος	10.085	(23)	469	576	11.107
Χρεωστικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος	-	4	53	-	57
Χρεωστικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	-	13	1	-	14
Σύνολο	10.085	(6)	523	576	11.178

⁽¹⁾ Στην κατά ΔΛΠ 39/ ΔΛΠ 37 πρόβλεψη απομείωσης δεν περιλαμβάνεται ποσό € 49 εκατ. για δανειακά ανοίγματα που επιμετρώνται σε FVTPL.

Επιπρόσθετη πρόβλεψη απομείωσης € 1.093 εκατ. αναγνωρίζεται ως αποτέλεσμα της μετάβασης στο ΔΠΧΑ 9 για τα αναφερθέντα χρηματοοικονομικά μέσα. Η πρόβλεψη απομείωσης που σχετίζεται με τις ζημιές λόγω πιστωτικού κινδύνου των χρεωστικών τίτλων σε FVOCI (€ 14 εκατ.) αναγνωρίζεται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και δεν μειώνει τη λογιστική τους αξία στον ισολογισμό.

(ii) Εποπτικά κεφάλαια

Η εκτιμώμενη επίπτωση στα εποπτικά κεφάλαια του Ομίλου λόγω της αρχικής εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Επίπτωση στα εποπτικά κεφάλαια από την αρχική εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9	Κατά την		
	31 Δεκεμβρίου 2017 κατά ΔΛΠ 39 € εκατ.	1 Ιανουαρίου 2018 Επίπτωση πλήρους εφαρμογής ΔΠΧΑ 9 € εκατ.	1 Ιανουαρίου 2018 ΔΠΧΑ 9 μεταβατικές διατάξεις € εκατ.
Κεφάλαια κοινών μετοχών της Κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1)	6.887	5.731	6.757
Σύνολο Σταθμισμένου Ενεργητικού	38.387	37.864	38.097
	%	%	%
Δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1)	17,9	15,1	17,7

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Η εκτιμώμενη κεφαλαιακή επίπτωση στον pro-forma δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 του Ομίλου (fully loaded CET 1 Capital ratio) την 1 Ιανουαρίου 2018, με βάση την πλήρη εφαρμογή των κανόνων της Βασιλείας III το 2024, λαμβάνοντας υπόψη την ολοκλήρωση της πώλησης των θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία, οι οποίες είχαν ταξινομηθεί ως κατεχόμενες προς πώληση (σημ. 13), παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα :

Pro-forma με την ολοκλήρωση της πώλησης των θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία	1 Ιανουαρίου 2018		
	Pro-forma πλήρης εφαρμογή Βασιλείας III € εκατ.	ΔΠΧΑ 9 pro-forma πλήρης εφαρμογή Βασιλείας III € εκατ.	Επίπτωση εφαρμογής ΔΠΧΑ 9 € εκατ.
Κεφάλαια κοινών μετοχών της Κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1)	5.691	4.536	(1.155)
Σύνολο Σταθμισμένου Ενεργητικού	37.161	36.638	(523)
	%	%	%
Δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1)	15,3	12,4	(2,9)

Ο Όμιλος αποφάσισε να εφαρμόσει τη σταδιακή μέθοδο (phase-in approach) σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή νομοθεσία (Κανονισμός ΕΕ 2017/2395) για την άμβλυση των επιπτώσεων, από τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9, στα εποπτικά κεφάλαια. Σύμφωνα με τον ανωτέρω Κανονισμό, η μεταβατική περίοδος είναι πέντε έτη ενώ το ποσοστό της επίπτωσης που θα αναγνωρίζεται είναι 5% για το 2018 και 15%, 30%, 50% και 75% για τα επόμενα τέσσερα έτη. Η πλήρης επίπτωση στα εποπτικά κεφάλαια λόγω της αρχικής εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 αναμένεται να απεικονιστεί την 1 Ιανουαρίου 2023. Βάσει των ανωτέρω, ο δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 (CET 1) έχει μειωθεί περίπου κατά 20 μονάδες βάσης τον πρώτο χρόνο υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9, το οποίο αντιστοιχεί σε μείωση των εποπτικών κεφαλαίων € 130 εκατ. εφαρμόζοντας τις εποπτικές μεταβατικές διατάξεις.

3. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών

Για την κατάρτιση αυτών των συνοπτικών ενοποιημένων ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων, οι σημαντικές εκτιμήσεις και παραδοχές της Διοίκησης κατά την εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών του Ομίλου και οι βασικές πηγές της αβεβαιότητας των εκτιμήσεων ήταν οι ίδιες με αυτές που εφαρμόστηκαν στις ενοποιημένες ετήσιες οικονομικές καταστάσεις για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017, με εξαίρεση τις σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις που σχετίζονται με τις μεταβολές στις λογιστικές πολιτικές που περιγράφονται στη σημείωση 2, ως αποτέλεσμα της μετάβασης στο ΔΠΧΑ 9 και προκύπτουν κυρίως από τις νέες απαιτήσεις αναφορικά με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές.

3.1 Επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών απαιτεί από τη Διοίκηση να ασκήσει σημαντική κρίση, και συγκεκριμένα την εκτίμηση του ποσού και του χρονοδιαγράμματος των μελλοντικών ταμειακών ροών καθώς και της αξίας των εξασφαλίσεων κατά τον προσδιορισμό των ζημιών απομείωσης και την εκτίμηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου. Αυτές οι εκτιμήσεις προσδιορίζονται από πλήθος παραγόντων, μεταβολές στους οποίους μπορεί να οδηγήσουν σε σημαντικές αλλαγές στο χρονοδιάγραμμα και στο ποσό της πρόβλεψης απομείωσης για πιστωτικές ζημιές που πρέπει να αναγνωρισθεί.

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του Ομίλου είναι αποτέλεσμα σύνθετων μοντέλων με μια σειρά υποκείμενων υποθέσεων σχετικά με την επιλογή μεταβλητών δεδομένων και τις αλληλεξαρτήσεις τους. Τα στοιχεία των εν λόγω μοντέλων που θεωρούνται λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές περιλαμβάνουν:

Καθορισμός σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου

Το ΔΠΧΑ 9 δεν περιλαμβάνει ορισμό του τι συνιστά σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR). Η αξιολόγηση του κατά πόσο ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση πραγματοποιείται σε κάθε περίοδο αναφοράς λαμβάνοντας υπόψη κατά κύριο λόγο τη μεταβολή του κινδύνου αθέτησης κατά την εναπομένουσα διάρκεια του χρηματοπιστωτικού μέσου. Ο Όμιλος αξιολογεί κατά πόσο έχει πραγματοποιηθεί μια σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση βασιζόμενος σε ποιοτικές και ποσοτικές, λογικές και βάσιμες πληροφορίες για τις μελλοντικές

Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις

συνθήκες που απαιτούν την άσκηση σημαντικής κρίσης από τη Διοίκηση. Η εφαρμογή αυστηρότερων κριτηρίων θα μπορούσε να αυξήσει σημαντικά τον αριθμό των χρηματοοικονομικών μέσων που απαιτείται να μεταφερθούν στο Στάδιο 2.

Προσδιορισμός των σεναρίων, των σταθμίσεων κάθε σεναρίου και των μακροοικονομικών παραγόντων

Για να επιτευχθεί ο στόχος της επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, ο Όμιλος αξιολογεί μια σειρά πιθανών αποτελεσμάτων σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9, εφαρμόζοντας τουλάχιστον τρία μακροοικονομικά σενάρια, δηλαδή βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο, με τρόπο που εξασφαλίζει ένα αμερόληπτο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων αποτέλεσμα. Κάθε ένα από τα σενάρια βασίζεται στις παραδοχές της Διοίκησης σχετικά με τις μελλοντικές οικονομικές συνθήκες υπό τη μορφή μακροοικονομικών παραγόντων, παραγόντων σχετικών με την αγορά και λοιπών παραγόντων. Τυχόν μεταβολές στα σενάρια και τις σταθμίσεις αυτών, στο αντίστοιχο σύνολο μακροοικονομικών μεταβλητών και στις παραδοχές που έγιναν σχετικά με αυτές τις μεταβλητές για τον χρονικό ορίζοντα της πρόβλεψης, θα είχαν σημαντική επίδραση στο ποσό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς. Τα μοντέλα και οι βασικές μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται στη μέτρηση της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς επικυρώνονται από τις αρμόδιες μονάδες, οι οποίες είναι ανεξάρτητες από τη διαδικασία της ανάπτυξης των μοντέλων.

Ανάπτυξη μοντέλων αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, συμπεριλαμβανομένων των διαφόρων υπολογιστικών τύπων, της επιλογής των δεδομένων και των αλληλεξαρτήσεων

Για σκοπούς επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, ο Όμιλος πραγματοποιεί την απαραίτητη παραμετροποίηση του μοντέλου με βάση τα διάφορα δεδομένα που παρατηρούνται σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή (point-in-time) χρησιμοποιώντας μηνιαία διαστήματα. Οι υπολογισμοί αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς βασίζονται σε παραμέτρους δεδομένων, δηλαδή έκθεση κατά την αθέτηση (EAD), πιθανότητα αθέτησης (PD), ζημιά δεδομένης της αθέτησης (LGD), συντελεστή μετατροπής (CCF), κλπ., ενσωματώνοντας την άποψη της Διοίκησης για τις μελλοντικές συνθήκες. Ο Όμιλος καθορίζει επίσης τις συνδέσεις μεταξύ των μακροοικονομικών σεναρίων και των οικονομικών δεδομένων, όπως τα επίπεδα ανεργίας και τις αξίες των εξασφαλίσεων, καθώς και τις επιδράσεις αυτών στα PDs, EADs και LGDs.

Επιπλέον, ο καθορισμός των PDs δεν είναι συντηρητικός, αλλά αμερόληπτος και αντικειμενικός και ενσωματώνει σχετικές πληροφορίες για τις μελλοντικές συνθήκες, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών σεναρίων. Τα παραμετρικά μοντέλα πρόβλεψης κινδύνου ενσωματώνουν έναν αριθμό μεταβλητών, όπως το ΑΕΠ, την ανεργία κλπ. που χρησιμοποιούνται ως ανεξάρτητες μεταβλητές για την επίτευξη της βέλτιστης πρόβλεψης. Τα μοντέλα βασίζονται σε λογιστικές παλινδρομήσεις και λειτουργούν κάτω από τα διαφορετικά μακροοικονομικά σενάρια και τις σχετικές αλλαγές και κλυδωνισμούς στο μακροοικονομικό περιβάλλον οι οποίες αντικατοπτρίζονται αναλόγως με μη γραμμικό τρόπο.

Τμηματοποίηση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού για τα οποία η αναμενόμενη πιστωτική ζημιά αξιολογείται σε συλλογική βάση

Η Τράπεζα κατατάσσει τα ανοίγματα της με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου κατά την αρχική αναγνώριση, τόσο για την εκτίμηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και για την επιμέτρηση της πρόβλεψης απομείωσης των δανείων σε συλλογική βάση. Οι διαφορετικές κατηγορίες αποσκοπούν να καταγράψουν τις διαφορές στα PDs και στα ποσοστά ανάκτησης σε περίπτωση αθέτησης. Σε επόμενες περιόδους, ο Όμιλος επανεξετάζει την ομαδοποίηση των ανοιγμάτων του τουλάχιστον σε ετήσια βάση, προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι εν λόγω ομαδοποιήσεις παραμένουν ομοιογενείς ως προς την ανταπόκρισή τους στα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου που έχουν εντοπιστεί. Τυχόν αναδιάταξη αντικατοπτρίζει την αντίληψη της Διοίκησης σχετικά με την αλλαγή του πιστωτικού κινδύνου που σχετίζεται με τα συγκεκριμένα ανοίγματα σε σύγκριση με την αρχική αναγνώριση.

Ο Όμιλος επικαιροποιεί και εξετάζει τη λογικότητα και εκτελεί εκ των υστέρων έλεγχο των βασικών παραδοχών που χρησιμοποιούνται στη μεθοδολογία αξιολόγησης των SICR και ECL, τουλάχιστον σε ετήσια βάση ή νωρίτερα, βάσει διαφόρων γεγονότων και συνθηκών.

Ανάπτυξη μοντέλων και προσαρμογές από την Διοίκηση (management overlays)

Ένα πλήθος πολύπλοκων μοντέλων έχει αναπτυχθεί ή τροποποιηθεί για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, ενώ ενδέχεται να απαιτούνται προσωρινές προσαρμογές από τη Διοίκηση για να ληφθούν υπόψη νέες εξελίξεις και διαθέσιμες πληροφορίες, οι οποίες δεν αντικατοπτρίζονται ακόμη στον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς μέσω των μοντέλων κινδύνου. Οι αλλαγές της εσωτερικής διαβάθμισης του αντισυμβαλλομένου, νέα ή αναθεωρημένα μοντέλα και δεδομένα ενδέχεται να επηρεάσουν σημαντικά την αναμενόμενη πιστωτική ζημιά. Τα μοντέλα διέπονται από το πλαίσιο επικύρωσης του

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Ομίλου, το οποίο αποσκοπεί στην εξασφάλιση ανεξάρτητης επαλήθευσης, και εγκρίνονται από την Επιτροπή Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου (Board Risk Committee – BRC).

Ανεξάρτητη μονάδα επικύρωσης

Η Τράπεζα, αναγνωρίζοντας την ανάγκη στο πλαίσιο της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 να επικυρώνονται ανεξάρτητα όλα τα μοντέλα και οι μεθοδολογίες που εφαρμόστηκαν για τη μέτρηση της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής κρίσης από εμπειρογνώμονες, αποφάσισε να αναθέσει την επικύρωση όλων των μοντέλων που αναπτύχθηκαν σε αρμόδιες μονάδες, οι οποίες είναι ανεξάρτητες από τη διαδικασία ανάπτυξης των μοντέλων. Τα αποτελέσματα της επικύρωσης αναφέρονται απευθείας στον επικεφαλής της Γενικής Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου, Group Chief Risk Officer (GCRO) και κοινοποιούνται στα ανώτατα διοικητικά όργανα (δηλαδή: Εκτελεστική Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων - Management Risk Committee και BRC).

Το μοντέλο υπολογισμού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών απαιτεί μεταξύ άλλων την άσκηση κρίσης από εμπειρογνώμονες και τη χρήση εκτιμήσεων βάσει παραδοχών όσον αφορά στην παραγωγή των παραμέτρων πιστωτικού κινδύνου (EAD, PD, LGD), μακροοικονομικών σεναρίων, κατώτατων ορίων της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου και την εφαρμογή κρίσης από εμπειρογνώμονες (ατομική αξιολόγηση).

Επομένως, η ύπαρξη ανεξάρτητης διαδικασίας επικύρωσης των εκτιμήσεων που χρησιμοποιούνται στα εν λόγω μοντέλα, καθώς και των μεθοδολογιών σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 είναι καθοριστικής σημασίας προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου, τα μοντέλα επιμέτρησης και οι μεθοδολογίες που εφαρμόστηκαν μπορούν να παράγουν ακριβή, συνεπή σε όλη την έκταση του Ομίλου και σύμφωνα με τις αρχές του ΔΠΧΑ 9 αποτελέσματα αναφορικά με την ταξινόμηση, επιμέτρηση και απομείωση.

Η επικύρωση του μοντέλου υπολογισμού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών περιλαμβάνει την εφαρμογή πολιτικών και διαδικασιών που καθορίζουν τη δομή αναφοράς και ευθύνης της εν λόγω διαδικασίας, τα εσωτερικά πρότυπα για την αξιολόγηση και την έγκριση αλλαγών στα μοντέλα και την αναφορά των αποτελεσμάτων της επικύρωσης του μοντέλου.

Σκοπός της ανεξάρτητης μονάδας επικύρωσης είναι η καθιέρωση προτύπων ποιότητας και αξιοπιστίας των δεδομένων στα μοντέλα, συμπεριλαμβανομένων ιστορικών, τρεχόντων και μελλοντικών δεδομένων, του σχεδιασμού του μοντέλου, της αξιολόγησης των αποτελεσμάτων και των επιδόσεων αυτού, η οποία προσδιορίζει και προτείνει διορθωτικές ενέργειες, όπως η τροποποίηση ή εκ νέου ανάπτυξη του μοντέλου.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις βασικές παραδοχές και πηγές αβεβαιότητας εκτιμήσεων παρατίθενται στις σημειώσεις 4, 12, 13, 24, 27 και 29.

4. Πιστωτικός κίνδυνος από απαιτήσεις Ελληνικού Δημοσίου

Την 30 Ιουνίου 2018, η λογιστική αξία των κυριότερων απαιτήσεων του Ομίλου από το Ελληνικό Δημόσιο είναι:

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2017 € εκατ.
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	78	1.044
Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου	3.177	2.530
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα με το Ελληνικό Δημόσιο	1.083	1.181
Χρηματοοικονομική εγγύηση που σχετίζεται με τον πιστωτικό κίνδυνο του Ελληνικού Δημοσίου	196	196
Δάνεια με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου	111	117
Δάνεια προς ελληνικές τοπικές αρχές και δημόσιους οργανισμούς	59	54
Λοιπές απαιτήσεις	2	4
Σύνολο	4.706	5.126

Για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018, η αποτίμηση του πιστωτικού κινδύνου (credit risk valuation adjustment - CVA) των παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων με το Ελληνικό Δημόσιο μειώθηκε κατά € 10 εκατ., με θετική επίδραση στα

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών του Ομίλου, κυρίως ως αποτέλεσμα των διακυμάνσεων των τιμών διαπραγμάτευσης των συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικού κινδύνου του Ελληνικού Δημοσίου. Το πρώτο εξάμηνο του 2017, ο Όμιλος είχε αναγνωρίσει κέρδος ποσού € 35 εκατ. που σχετίζεται με το CVA των παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων με το Ελληνικό Δημόσιο.

Η επάρκεια της πρόβλεψης απομείωσης των δανείων και απαιτήσεων, τα οποία είτε είναι εγγυημένα από το Ελληνικό Δημόσιο είτε έχουν χορηγηθεί σε εταιρείες του δημοσίου τομέα, αξιολογήθηκε στο πλαίσιο της πολιτικής απομείωσης στοιχείων ενεργητικού του Ομίλου. Ο Όμιλος παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις σχετικά με το μακροοικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα προκειμένου να προσαρμόσει κατάλληλα τις εκτιμήσεις και παραδοχές του με βάση την πιο πρόσφατη διαθέσιμη πληροφόρηση (σημ. 2.1).

Πληροφορίες σχετικά με την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων του Ομίλου παρατίθενται στη σημ. 27.

5. Διαχείριση ιδίων κεφαλαίων

Η κεφαλαιακή θέση του Ομίλου παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2017 € εκατ.
Ίδια κεφάλαια που αναλογούν στους μετόχους της Τράπεζας	5.020	7.104
Συν: Αναπροσαρμογές λόγω μεταβατικών διατάξεων εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9	1.003	-
Συν: Δικαιώματα τρίτων για εποπτικούς σκοπούς	0	0
Μείον: Λοιπές εποπτικές αναπροσαρμογές	(431)	(217)
Κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1)	5.592	6.887
Συν: Προνομιούχοι Τίτλοι	17	21
Μείον: Λοιπές εποπτικές αναπροσαρμογές	-	(21)
Κεφάλαια της κατηγορίας 1 (Tier 1)	5.609	6.887
Μέσα κεφαλαίου και δάνεια μειωμένης εξασφάλισης αποδεκτά ως μέσα κεφαλαίου της κατηγορίας 2	950	-
Συν: Λοιπές εποπτικές αναπροσαρμογές	-	28
Συνολικά Εποπτικά Κεφάλαια	6.559	6.915
Σύνολο Σταθμισμένου Ενεργητικού	37.795	38.387
Δείκτες:	%	%
Δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1 Capital ratio)	14,8	17,9
Δείκτης κεφαλαίου της κατηγορίας 1 (Tier 1 ratio)	14,8	17,9
Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας (Total Capital Adequacy Ratio)	17,4	18,0

Σημείωση: Την 30 Ιουνίου 2018, ο CET1 του Ομίλου, με βάση την πλήρη εφαρμογή των κανόνων της Βασιλείας III το 2024 (fully loaded CET1) θα ήταν 11,9% (31 Δεκεμβρίου 2017: 14,9%).

Ο Όμιλος επιδιώκει να διατηρήσει μια ενεργά διαχειρίσιμη κεφαλαιακή βάση, ώστε να καλύπτει τους κινδύνους που σχετίζονται με τις δραστηριότητές του. Η κεφαλαιακή επάρκεια του Ομίλου παρακολουθείται χρησιμοποιώντας, μεταξύ άλλων μεθόδων, τους κανόνες και τους δείκτες που θεσπίστηκαν από την Επιτροπή της Βασιλείας («Κανόνες/δείκτες της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών») και υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Τράπεζα της Ελλάδος για την εποπτεία της Τράπεζας. Το πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας, όπως ισχύει, ενσωματώθηκε στη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) με την Οδηγία 2013/36/ΕΕ (γνωστή ως CRD IV), μαζί με τον Κανονισμό 575/2013/ΕΕ (γνωστός ως CRR). Η Οδηγία 2013/36/ΕΕ ενσωματώθηκε στην Ελληνική νομοθεσία με το Νόμο 4261/2014. Επιπλέον, στο πλαίσιο της «Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ΔΑΕΕΚ)» (Internal Capital Adequacy Assessment Process – ICAAP), ο Όμιλος λαμβάνει υπόψη του ένα ευρύτερο φάσμα κατηγοριών κινδύνου και τις δυνατότητές του σχετικά με τη διαχείριση των κινδύνων αυτών. Η ΔΑΕΕΚ έχει ως απώτερο σκοπό να διασφαλίσει ότι ο Όμιλος διαθέτει επαρκή κεφάλαια για την κάλυψη όλων των σημαντικών κινδύνων στους οποίους εκτίθεται, σε ορίζοντα τριών ετών.

Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1024/2013 του Συμβουλίου, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) διενεργεί σε ετήσια βάση, τη Διαδικασία Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process - (SREP)), ώστε να καθορίσει τις εποπτικές απαιτήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων που βρίσκονται υπό την εποπτεία της. Ο κύριος σκοπός της διαδικασίας SREP είναι να διασφαλίσει ότι τα πιστωτικά ιδρύματα διαθέτουν επαρκείς ρυθμίσεις, στρατηγικές, διαδικασίες, μηχανισμούς, κεφάλαια και ρευστότητα ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή διαχείριση και κάλυψη των κινδύνων που έχουν αναλάβει ή στους οποίους ενδέχεται να εκτεθούν. Στους παραπάνω κινδύνους συμπεριλαμβάνονται εκείνοι που προέκυψαν από τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress testing) και οι κίνδυνοι που μπορεί το πιστωτικό ίδρυμα να δημιουργήσει στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Σύμφωνα με την απόφαση SREP του 2017, από την 1 Ιανουαρίου 2018 η Τράπεζα υποχρεούται να διατηρεί σε ενοποιημένη βάση το Δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 τουλάχιστον στο 9,375% και το Συνολικό Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας τουλάχιστον στο 12,875% (Συνολικές Κεφαλαιακές Απαιτήσεις συμπεριλαμβανομένου και του Κεφαλαιακού Αποθέματος Ασφαλείας).

Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών - Άσκηση Προσομοίωσης Ακραίων Καταστάσεων («stress test») 2018

Την 31 Ιανουαρίου 2018, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών - ΕΒΑ ξεκίνησε την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΕΕ») (ΕΒΑ EU-wide stress test) για το 2018 και ανακοίνωσε τα μακροοικονομικά σενάρια. Η ΕΒΑ συντονίζει το stress test σε επίπεδο ΕΕ σε συνεργασία με την ΕΚΤ και τις εθνικές αρχές. Τα αποτελέσματα του stress test παρέχουν στα ενδιαφερόμενα μέρη και στο κοινό πληροφορίες σχετικά με την ανθεκτικότητα των τραπεζών, ιδίως την ικανότητά τους να απορροφούν τους κλυδωνισμούς και να ικανοποιούν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις υπό δυσμενείς μακροοικονομικές συνθήκες.

Το stress test σε επίπεδο ΕΕ διεξάγεται σύμφωνα με τη μεθοδολογία, η οποία δημοσιεύθηκε τον Νοέμβριο 2017, τα υποδείγματα και τα σενάρια της ΕΒΑ. Η άσκηση πραγματοποιείται με βάση τα στοιχεία τέλους χρήσης 2017, όπως αυτά αναμορφώθηκαν για να περιλαμβάνουν την επίπτωση της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9, και αξιολογεί την ανθεκτικότητα των τραπεζών της ΕΕ στο πλαίσιο ενός κοινού μακροοικονομικού βασικού σεναρίου και ενός κοινού μακροοικονομικού δυσμενούς σεναρίου που καλύπτουν την περίοδο 2018-2020. Το βασικό σενάριο είναι σύμφωνο με τις προβλέψεις του Δεκεμβρίου 2017 που δημοσίευσε η ΕΚΤ, ενώ το δυσμενές σενάριο, το οποίο αναπτύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (European Systemic Risk Board - ESRB) και την ΕΚΤ σε στενή συνεργασία με την ΕΒΑ και τις αρμόδιες αρχές, έχει σχεδιαστεί για να διασφαλιστεί επαρκής βαθμός αυστηρότητας για όλες τις χώρες της ΕΕ. Δεν περιέχει κάποιο όριο επιτυχίας/αποτυχίας, καθώς τα αποτελέσματα της άσκησης έχουν σχεδιαστεί για να χρησιμοποιηθούν ως στοιχεία στη Διαδικασία Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process -SREP).

Η Eurobank, μαζί με τις άλλες τρεις ελληνικές συστημικές τράπεζες που εποπτεύονται άμεσα από την ΕΚΤ, υποβλήθηκε στο ίδιο stress test σύμφωνα με τα σενάρια και τη μεθοδολογία της ΕΒΑ. Το χρονοδιάγραμμα της διενέργειας του Stress test για τις ελληνικές συστημικές τράπεζες επιταχύνθηκε, προκειμένου αυτό, να ολοκληρωθεί πριν από το τέλος του ΤΠΟΣ του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας για την Ελλάδα.

Αποτελέσματα 2018 Stress Test για την Eurobank

Την 5 Μαΐου 2018, η ΕΚΤ ανακοίνωσε τα αποτελέσματα της Άσκησης Προσομοίωσης Ακραίων Καταστάσεων - Stress Test για τις τέσσερις Ελληνικές συστημικές τράπεζες, συμπεριλαμβανομένης της Eurobank. Βάσει της ενημέρωσης που έλαβε η Τράπεζα από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (ΕΕΜ), σύμφωνα με το αποτέλεσμα του Stress Test, το οποίο συνεξετάστηκε με άλλους παράγοντες από το Εποπτικό Συμβούλιο του ΕΕΜ, δεν προέκυψε κεφαλαιακό έλλειμμα για την Τράπεζα, ούτε ανάγκη υποβολής σχεδίου κεφαλαιακής της ενίσχυσης.

Στο δυσμενές σενάριο, ο δείκτης συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας (CAD) της Τράπεζας, συμπεριλαμβανομένων των ομολόγων Tier 2 εκδόσεως Ιανουαρίου 2018, είναι 9,5% και ο δείκτης βασικών ιδίων κεφαλαίων (CET1) 6,8%. Και οι δύο δείκτες θα ήταν περίπου 40 μονάδες βάσης (μ.β.) υψηλότεροι, στο 9,9% και 7,2% αντίστοιχα, εάν είχε συνυπολογιστεί η θετική επίδραση από την πώληση των θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία οι οποίες είχαν ταξινομηθεί ως κατεχόμενες προς πώληση, η οποία ολοκληρώθηκε στις αρχές Απριλίου 2018. Η απομείωση κεφαλαίου ανήλθε σε € 3,4 δις (8,7 ποσοστιαίες μονάδες, εξαιρουμένης της αρνητικής επίπτωσης κατά 250 μ.β. λόγω του ότι οι προνομιούχες μετοχές έπαυσαν να λογίζονται στα βασικά ίδια κεφάλαια (CET1)). Στο βασικό σενάριο, η Τράπεζα ενισχύει την κεφαλαιακή της θέση με τους δείκτες CAD και CET1 να ανέρχονται σε 19,3% και 16,6% αντίστοιχα. Και σε αυτό το σενάριο, οι εν λόγω δείκτες θα ήταν περίπου 40 μ.β. υψηλότεροι, συνυπολογιζομένης της θετικής επίδρασης από την πώληση των θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία οι οποίες είχαν ταξινομηθεί ως κατεχόμενες προς πώληση.

Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις

Η επίδοση της Τράπεζας στο Stress Test επιβεβαιώνει ότι παραμένει ανθεκτική σε αρνητικούς εξωγενείς παράγοντες. Τα συνολικά κεφάλαια της Τράπεζας και η συνολική ισχυρή της επίδοση της επιτρέπει να επικεντρωθεί περαιτέρω στην αποδοτική εφαρμογή του επιχειρησιακού της σχεδιασμού, εστιάζοντας στην αποτελεσματική διαχείριση και στην ταχεία μείωση του αποθέματος μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, με βάση τους στόχους που έχουν τεθεί, καθώς επίσης στη χρηματοδότηση των πελατών της, της ελληνικής οικονομίας και των άλλων χωρών όπου δραστηριοποιείται. Οι ανωτέρω επιχειρησιακοί σχεδιασμοί, μαζί με πρόσθετες πρωτοβουλίες που σχετίζονται με την αναδιάρθρωση, το μετασχηματισμό ή τη βελτιστοποίηση των δραστηριοτήτων στην Ελλάδα και το εξωτερικό, θα δημιουργήσουν ή θα αποδεσμεύσουν περαιτέρω κεφάλαια και/ή θα μειώσουν τα σταθμισμένα στοιχεία ενεργητικού συμβάλλοντας στην περαιτέρω ενίσχυση της κεφαλαιακής θέσης του Ομίλου.

Σχέδιο αναδιάρθρωσης

Την 29 Απριλίου 2014, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) ενέκρινε το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Τράπεζας, το οποίο υποβλήθηκε μέσω του Υπουργείου Οικονομικών την 16 Απριλίου 2014. Επιπροσθέτως, την 26 Νοεμβρίου 2015, η ΕΕ ενέκρινε το αναθεωρημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης της Τράπεζας στο πλαίσιο της διαδικασίας της ανακεφαλαιοποίησης του 2015. Επιπλέον πληροφορίες όσον αφορά το σχέδιο αναδιάρθρωσης και τις σχετικές κύριες δεσμεύσεις που συμπεριλαμβάνονται σε αυτό, παρέχονται στη σημείωση 6 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου που έληξε την 30 Ιουνίου 2018, ο Όμιλος εκπλήρωσε/τήρησε τις εναπομείνουσες δεσμεύσεις του σχεδίου αναδιάρθρωσης που περιελάμβαναν: (α) τη μείωση του χαρτοφυλακίου στοιχείων ενεργητικού του Ομίλου στο εξωτερικό (μη σχετιζομένων με Έλληνες πελάτες), μετά την ολοκλήρωση της πώλησης των θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία που είχαν ταξινομηθεί ως κατεχόμενες προς πώληση, τον Απρίλιο 2018 (σημ. 13) και (β) τη μείωση του δείκτη καθαρών χορηγήσεων προς καταθέσεις για τις τραπεζικές δραστηριότητες του Ομίλου στην Ελλάδα κάτω από το όριο 115%, καθώς ο αντίστοιχος δείκτης έχει βελτιωθεί σε 113% την 30 Ιουνίου 2018 (31 Δεκεμβρίου 2017: 128%).

Τραπεζικός Επίτροπος

Το Μνημόνιο Οικονομικών και Χρηματοπιστωτικών Πολιτικών (ΜΟΧΠ) του Δεύτερου Προγράμματος Προσαρμογής για την Ελλάδα, μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προβλέπει το διορισμό επιτρόπου (Monitoring Trustee) σε όλες τις τράπεζες που βρίσκονται σε καθεστώς Κρατικής Ενίσχυσης.

Την 22 Φεβρουαρίου 2013, η Grant Thornton ορίστηκε ως ο Monitoring Trustee της Τράπεζας. Οι όροι της εν λόγω ανάθεσης τροποποιήθηκαν και επεκτάθηκαν την 29 Μαΐου 2014. Ο Monitoring Trustee παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τις δεσμεύσεις που σχετίζονται με την εταιρική διακυβέρνηση και τις πρακτικές λειτουργίες, οι οποίες έληξαν την 30 Ιουνίου 2018, καθώς και την εφαρμογή του σχεδίου αναδιάρθρωσης και αναφέρεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

6. Πληροφόρηση ανά επιχειρηματικό τομέα

Η Διοίκηση έχει καθορίσει τους επιχειρηματικούς τομείς με βάση τις εσωτερικές αναφορές που επισκοπούνται από την Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού (Strategic Planning Committee). Οι ανωτέρω αναφορές χρησιμοποιούνται για τη διάθεση των πόρων και την αξιολόγηση της απόδοσης κάθε τομέα, προκειμένου να ληφθούν οι στρατηγικές αποφάσεις. Η Επιτροπή Στρατηγικού Σχεδιασμού εξετάζει τις επιχειρηματικές δραστηριότητες τόσο με βάση τους επιχειρηματικούς τομείς όσο και με γεωγραφικά κριτήρια. Γεωγραφικά, η Διοίκηση εξετάζει την απόδοση των δραστηριοτήτων στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες της Ευρώπης (Διεθνείς Δραστηριότητες). Οι δραστηριότητες στην Ελλάδα διαχωρίζονται περαιτέρω σε λιανική τραπεζική, τραπεζική επιχειρήσεων, διαχείριση περιουσίας, επενδυτική τραπεζική και προϊόντα κεφαλαιαγοράς. Οι Διεθνείς Δραστηριότητες παρακολουθούνται και αξιολογούνται σε επίπεδο χώρας. Ο Όμιλος ενοποιεί τους επιχειρηματικούς τομείς με κοινά οικονομικά χαρακτηριστικά, οι οποίοι αναμένεται να έχουν παρόμοια οικονομική ανάπτυξη μακροπρόθεσμα.

Ο Όμιλος είναι οργανωμένος στους ακόλουθους επιχειρηματικούς τομείς:

- Λιανική Τραπεζική: περιλαμβάνει λογαριασμούς όψεως πελατών, ταμειευτήριου, καταθέσεις και καταθετικά-επενδυτικά προϊόντα, πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες, καταναλωτικά δάνεια, χορηγήσεις μικρών επιχειρήσεων και στεγαστικά δάνεια.
- Τραπεζική Επιχειρήσεων: περιλαμβάνει λογαριασμούς όψεως, καταθέσεις, ανοιχτούς αλληλόχρεους λογαριασμούς, δάνεια και άλλες πιστωτικές διευκολύνσεις, προϊόντα συναλλάγματος και παράγωγα προϊόντα για εταιρείες, υπηρεσίες θεματοφυλακής, χρηματιστηριακές υπηρεσίες, διαχείριση διαθεσίμων, διαχείρισης ρευστότητας και χρηματοδότησης εμπορικών συναλλαγών.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

- Διαχείριση Περιουσίας (Wealth Management): περιλαμβάνει υπηρεσίες Private Banking σε μεσαίου και υψηλού εισοδήματος ιδιώτες, προϊόντα αμοιβαίων κεφαλαίων και καταθετικά-επενδυτικά, καθώς επίσης και χρηματοοικονομική διαχείριση περιουσιακών στοιχείων θεσμικών πελατών.
- Επενδυτική Τραπεζική και Προϊόντα Κεφαλαιαγοράς: περιλαμβάνει υπηρεσίες επενδυτικής τραπεζικής, συμπεριλαμβανομένων χρηματοοικονομικών υπηρεσιών σε εταιρείες, παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών σε θέματα συγχωνεύσεων και εξαγορών, διαπραγμάτευσης χρηματοοικονομικών μέσων, χρηματοδοτήσεων επιχειρήσεων και θεσμικών επενδυτών όπως επίσης και ειδικών χρηματοοικονομικών συμβουλών και διαμεσολαβήσεων τόσο σε ιδιώτες όσο και σε μικρές και μεγάλες επιχειρήσεις.
- Διεθνείς Δραστηριότητες: περιλαμβάνει τις δραστηριότητες σε Ρουμανία (οι δραστηριότητες των θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία που είχαν ταξινομηθεί ως κατεχόμενες προς πώληση συμπεριλαμβάνονται ως την 31 Μαρτίου 2018, σημ. 13), Βουλγαρία, Σερβία, Κύπρο και Λουξεμβούργο.

Οι λοιπές δραστηριότητες του Ομίλου περιλαμβάνουν κυρίως επενδυτικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας και των επενδύσεων σε ακίνητα (οι δραστηριότητες της Grivalia περιλαμβάνονται έως την 30 Ιουνίου 2017, σημ. 13).

Οι αναφορές προς τη Διοίκηση του Ομίλου βασίζονται στα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.). Οι λογιστικές αρχές των επιχειρηματικών τομέων του Ομίλου είναι οι ίδιες με αυτές που περιγράφονται στις βασικές λογιστικές αρχές.

Τα έσοδα που προκύπτουν από τις συναλλαγές μεταξύ των επιχειρηματικών τομέων κατανέμονται με βάση αμοιβαίως συμφωνημένους όρους που προσεγγίζουν τις τιμές της αγοράς.

Επιχειρηματικοί τομείς

	Εξάμηνο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018							
	Λιανική Τραπεζική € εκατ.	Τραπεζική Επιχειρήσεων € εκατ.	Διαχείριση Περιουσίας € εκατ.	Επενδυτική Τραπεζική και Προϊόντα Κεφαλαιαγοράς		Διεθνείς Δραστηριότητες € εκατ.	Λοιπά και κέντρο απαλοιφής € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
				€ εκατ.	€ εκατ.			
Καθαρά έσοδα από τόκους	296	158	6	110	165	(24)	711	
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	23	39	14	14	42	1	133	
Λοιπά καθαρά έσοδα	5	7	0	39	8	10	69	
Έσοδα από τρίτους	324	204	20	163	215	(13)	913	
Έσοδα μεταξύ τομέων	7	8	3	(13)	(2)	(3)	-	
Συνολικά έσοδα	331	212	23	150	213	(16)	913	
Λειτουργικά έξοδα	(231)	(57)	(11)	(35)	(95)	(7)	(436)	
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	(214)	(89)	(1)	-	(33)	-	(337)	
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις (σημ. 11)	(1)	(0)	0	5	(3)	(5)	(4)	
Αναλογία κερδών/(ζημιών) από επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	(0)	(0)	27	-	(0)	0	27	
Κέρδη/(ζημιές) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες προ φόρου και εξόδων αναδιάρθρωσης	(115)	66	38	120	82	(28)	163	
Έξοδα αναδιάρθρωσης (σημ. 11)	(23)	(2)	(2)	(1)	(0)	(16)	(44)	
Κέρδη/(ζημιές) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες προ φόρου	(138)	64	36	119	82	(44)	119	
Κέρδη/(ζημιές) από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες προ φόρου ⁽³⁾	-	-	-	-	(82)	38	(44)	
Δικαιώματα τρίτων	-	-	-	-	(0)	(0)	(0)	
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου που αναλογούν στους μετόχους	(138)	64	36	119	0	(6)	75	

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

	30 Ιουνίου 2018						Σύνολο € εκατ.	
	Λιανική Τραπεζική € εκατ.	Τραπεζική Επιχειρήσεων € εκατ.	Διαχείριση Περιουσίας € εκατ.	Επενδυτική Τραπεζική και Προϊόντα Κεφαλαιαγοράς		Διεθνείς Δραστηριότητες € εκατ.		Λοιπά και κέντρο απαλοιφής ⁽¹⁾ € εκατ.
				€ εκατ.	€ εκατ.			
Ενεργητικό ανά τομέα	21.612	12.703	228	9.572	11.640	1.034	56.789	
Υποχρεώσεις ανά τομέα	24.775	6.125	1.686	7.193	10.264	1.684	51.727	

Ο τομέας των Διεθνών Δραστηριοτήτων αναλύεται περαιτέρω ως ακολούθως:

	Εξάμηνο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018					Σύνολο € εκατ.
	Ρουμανία € εκατ.	Βουλγαρία € εκατ.	Σερβία € εκατ.	Κύπρος € εκατ.	Λουξεμβούργο € εκατ.	
Καθαρά έσοδα από τόκους	6	77	29	42	11	165
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	(1)	21	7	11	4	42
Λοιπά καθαρά έσοδα	1	1	1	4	1	8
Έσοδα από τρίτους	6	99	37	57	16	215
Έσοδα μεταξύ τομέων	(0)	0	(0)	(0)	(2)	(2)
Συνολικά έσοδα	6	99	37	57	14	213
Λειτουργικά έξοδα	(4)	(44)	(24)	(15)	(8)	(95)
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	(5)	(19)	(3)	(6)	0	(33)
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις Αναλογία κερδών/(ζημιών) από επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	(1)	(2)	(0)	0	(0)	(3)
Κέρδη/(ζημιές) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες προ φόρου και εξόδων αναδιάρθρωσης	(4)	34	10	36	6	82
Εξοδα αναδιάρθρωσης	-	-	-	(0)	-	(0)
Κέρδη/(ζημιές) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες προ φόρου	(4)	34	10	36	6	82
Ζημιές από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες προ φόρου	(82)	-	-	-	-	(82)
Δικαιώματα τρίτων	(0)	(0)	(0)	-	-	(0)
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου που αναλογούν στους μετόχους	(86)	34	10	36	6	0

	30 Ιουνίου 2018					Διεθνείς Δραστηριότητες € εκατ.
	Ρουμανία € εκατ.	Βουλγαρία € εκατ.	Σερβία € εκατ.	Κύπρος € εκατ.	Λουξεμβούργο € εκατ.	
Ενεργητικό ανά τομέα ⁽²⁾	443	3.779	1.407	4.965	1.332	11.640
Υποχρεώσεις ανά τομέα ⁽²⁾	596	3.312	1.015	4.509	1.117	10.264

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Εξάμηνο που έληξε την 30 Ιουνίου 2017							
	Λιανική Τραπεζική € εκατ.	Τραπεζική Επιχειρήσεων € εκατ.	Διαχείριση Περιουσίας € εκατ.	Επενδυτική Τραπεζική και Προϊόντα Κεφαλαιαγοράς € εκατ.	Διεθνείς Δραστηριότητες € εκατ.	Λοιπά και κέντρο απαλοιφής € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Καθαρά έσοδα από τόκους	265	172	4	109	166	5	721
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	24	38	14	8	41	0	125
Λοιπά καθαρά έσοδα	0	8	-	31	13	26	78
Έσοδα από τρίτους	289	218	18	148	220	31	924
Έσοδα μεταξύ τομέων	4	11	0	(14)	(1)	0	-
Συνολικά έσοδα	293	229	18	134	219	31	924
Λειτουργικά έξοδα	(244)	(58)	(11)	(35)	(93)	(4)	(445)
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	(255)	(64)	(1)	-	(46)	-	(366)
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις (σημ. 11)	(1)	(3)	(0)	-	(8)	(6)	(18)
Αναλογία κερδών/(ζημιών) από συμμετοχές σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	(0)	(0)	3	-	(0)	0	3
Κέρδη/(ζημιές) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες προ φόρου και εξόδων αναδιάρθρωσης	(207)	104	9	99	72	21	98
Έξοδα αναδιάρθρωσης (σημ. 11)	(3)	(1)	(0)	(0)	(1)	3	(2)
Κέρδη/(ζημιές) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες προ φόρου	(210)	103	9	99	71	24	96
Κέρδη από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες προ φόρου	-	-	-	-	7	19	26
Δικαιώματα τρίτων	-	-	-	-	(1)	(15)	(16)
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου που αναλογούν στους μετόχους	(210)	103	9	99	77	28	106

31 Δεκεμβρίου 2017							
	Λιανική Τραπεζική € εκατ.	Τραπεζική Επιχειρήσεων € εκατ.	Διαχείριση Περιουσίας € εκατ.	Επενδυτική Τραπεζική και Προϊόντα Κεφαλαιαγοράς € εκατ.	Διεθνείς Δραστηριότητες € εκατ.	Λοιπά και κέντρο απαλοιφής ⁽¹⁾ € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Ενεργητικό ανά τομέα	22.716	12.686	259	9.598	13.591	1.179	60.029
Υποχρεώσεις ανά τομέα	25.789	6.614	1.563	5.943	12.058	912	52.879

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

	Εξάμηνο που έληξε την 30 Ιουνίου 2017					
	Ρουμανία € εκατ.	Βουλγαρία € εκατ.	Σερβία € εκατ.	Κύπρος € εκατ.	Λουξεμβούργο € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Καθαρά έσοδα από τόκους	3	79	28	44	12	166
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	(1)	20	7	11	4	41
Λοιπά καθαρά έσοδα	3	1	0	8	1	13
Έσοδα από τρίτους	5	100	35	63	17	220
Έσοδα μεταξύ τομέων	0	-	(0)	0	(1)	(1)
Συνολικά έσοδα	5	100	35	63	16	219
Λειτουργικά έξοδα	(4)	(43)	(22)	(16)	(8)	(93)
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	(2)	(30)	(6)	(8)	(0)	(46)
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις	(2)	(3)	(0)	-	(3)	(8)
Αναλογία κερδών/(ζημιών) από συμμετοχές σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	(0)	-	(0)	-	-	(0)
Κέρδη/(ζημιές) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες προ φόρου και εξόδων αναδιάρθρωσης	(3)	24	7	39	5	72
Έξοδα αναδιάρθρωσης	(1)	-	-	-	(0)	(1)
Κέρδη/(ζημιές) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες προ φόρου	(4)	24	7	39	5	71
Κέρδη από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες προ φόρου	7	-	0	-	-	7
Δικαιώματα τρίτων	(1)	-	(0)	-	-	(1)
Κέρδη προ φόρου που αναλογούν στους μετόχους	2	24	7	39	5	77

	31 Δεκεμβρίου 2017					Διεθνείς
	Ρουμανία € εκατ.	Βουλγαρία € εκατ.	Σερβία € εκατ.	Κύπρος € εκατ.	Λουξεμβούργο € εκατ.	Δραστηριότητες € εκατ.
Ενεργητικό ανά τομέα ⁽²⁾	2.705	3.649	1.353	4.890	1.301	13.591
Υποχρεώσεις ανά τομέα ⁽²⁾	2.699	3.162	954	4.459	1.092	12.058

⁽¹⁾ Περιλαμβάνονται απαλοιφές μεταξύ του τομέα Διεθνών Δραστηριοτήτων και των λοιπών επιχειρηματικών τομέων του Ομίλου.

⁽²⁾ Τα διεταιρικά υπόλοιπα μεταξύ των χωρών έχουν εξαιρεθεί από το σύνολο του ενεργητικού και των υποχρεώσεων του τομέα Διεθνών Δραστηριοτήτων.

⁽³⁾ Το ποσό € 38 εκατ. που περιλαμβάνεται στις λοιπές δραστηριότητες αφορά στην αντιστάθμιση της καθαρής επένδυσης στις θυγατρικές εταιρείες στη Ρουμανία που είχαν ταξινομηθεί ως κατεχόμενες προς πώληση, η οποία αναταξινομήθηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά την πώλησή τους (σημ. 13).

7. Κέρδη ανά μετοχή

Τα βασικά κέρδη ανά μετοχή υπολογίζονται διαιρώντας τα καθαρά κέρδη που αναλογούν στους κατόχους κοινών μετοχών, με το μέσο σταθμισμένο αριθμό κοινών μετοχών σε κυκλοφορία κατά τη διάρκεια της περιόδου, εξαιρώντας το μέσο αριθμό ιδίων μετοχών που είχε στην κατοχή του ο Όμιλος κατά τη διάρκεια της περιόδου.

Τα προσαρμοσμένα (diluted) κέρδη ανά μετοχή υπολογίζονται προσαρμόζοντας το μέσο σταθμισμένο αριθμό κοινών μετοχών σε κυκλοφορία με την παραδοχή ότι όλοι οι δυνητικά μετατρέψιμοι τίτλοι σε κοινές μετοχές, μετατρέπονται σε μετοχές. Ο Όμιλος έχει εκδώσει μετατρέψιμους, υπό ορισμένες συνθήκες, προνομιούχους τίτλους (Σειρά Δ, σημ. 26). Έως την 31 Δεκεμβρίου 2017, οι κοινές μετοχές που θα προέρχονταν από την μετατροπή των δυνητικά μετατρέψιμων σε κοινές μετοχές προαναφερθέντων προνομιούχων τίτλων δεν μπορούσαν να εκδοθούν βάσει περιορισμών που ήταν σε ισχύ και σχετιζόνταν με το σχέδιο αναδιάρθρωσης (σημ. 5). Συνεπώς, η Σειρά Δ των προνομιούχων τίτλων δεν λαμβανόταν υπόψη στον υπολογισμό των προσαρμοσμένων κερδών ανά μετοχή. Από την 1 Ιανουαρίου 2018, οι εν λόγω περιορισμοί έχουν αρθεί.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

	Εξάμηνο που έληξε την 30 Ιουνίου		Τρίμηνο που έληξε την 30 Ιουνίου		
	2018	2017	2018	2017	
Καθαρά κέρδη περιόδου που αναλογούν στους κατόχους κοινών μετοχών ⁽¹⁾	€ εκατ.	35	76	1	39
Καθαρά κέρδη περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες που αναλογούν στους κατόχους κοινών μετοχών ⁽¹⁾	€ εκατ.	80	70	50	37
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών σε κυκλοφορία για τα βασικά κέρδη ανά μετοχή	Αριθμός μετοχών	2.183.604.763	2.183.778.290	2.184.323.668	2.184.052.955
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών σε κυκλοφορία για τα προσαρμοσμένα κέρδη ανά μετοχή	Αριθμός μετοχών	2.206.687.149	-	2.207.406.055	-
Κέρδη ανά μετοχή					
-Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη ανά μετοχή	€	<u>0,02</u>	0,03	<u>0,00</u>	<u>0,02</u>
Κέρδη ανά μετοχή από συνεχιζόμενες δραστηριότητες					
-Βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη ανά μετοχή	€	<u>0,04</u>	0,03	<u>0,02</u>	<u>0,02</u>

⁽¹⁾ Μετά την αφαίρεση των μερισμάτων που αναλογούν στους κατόχους προνομιούχων τίτλων και συμπεριλαμβανομένων των κερδών/(ζημιών) από την επαναγορά προνομιούχων τίτλων (σημ. 26).

Οι βασικές και προσαρμοσμένες ζημιές ανά μετοχή από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018 ανήλθαν σε € 0,021 (30 Ιουνίου 2017: € 0,003 βασικά κέρδη ανά μετοχή).

8. Λοιπά έσοδα/(έξοδα)

Το πρώτο εξάμηνο του 2018, τα λοιπά έσοδα/(έξοδα) περιλαμβάνουν κυρίως: (α) € 5,7 εκατ. κέρδος από την αποαναγνώριση δανείων που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, οι όροι των οποίων τροποποιήθηκαν σημαντικά, (β) € 1,2 εκατ. κέρδος από την απόκτηση της ERB Lux Immo S.A. (σημ. 16), (γ) € 2,2 εκατ. κέρδος από την πώληση της Mesal Holdings Ltd (σημ. 16) και (δ) € 3,4 εκατ. έξοδο από προμήθεια που σχετίζεται με αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις σύμφωνα με το άρθρο 82 του Νόμου 4472/2017 (σημ. 12).

9. Λειτουργικά έξοδα

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.	30 Ιουνίου 2017 € εκατ.
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	(244)	(254)
Διοικητικά έξοδα	(101)	(100)
Εισφορές στα ταμεία εξυγίανσης και εγγύησης των καταθέσεων	(33)	(33)
Αποσβέσεις ενσώματων παγίων στοιχείων	(18)	(19)
Αποσβέσεις άυλων παγίων στοιχείων	(13)	(11)
Ενοίκια λειτουργικών μισθώσεων	(27)	(28)
Σύνολο από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	<u>(436)</u>	<u>(445)</u>

Ο μέσος όρος του αριθμού των εργαζομένων των συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων του Ομίλου κατά τη διάρκεια της περιόδου ανήλθε σε 13.300 (30 Ιουνίου 2017: 13.784). Την 30 Ιουνίου 2018, ο αριθμός των καταστημάτων και των κέντρων επιχειρηματικής και ιδιωτικής τραπεζικής του Ομίλου, ανήλθε σε 656.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

10. Προβλέψεις απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών

Στον παρακάτω πίνακα αναλύεται η κίνηση της πρόβλεψης απομείωσης των δανείων και απαιτήσεων πελατών (αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές - expected credit losses (ECL)) για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018:

	30 Ιουνίου 2018			Σύνολο € εκατ.
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των μη απομειωμένων δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων ⁽¹⁾		
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου € εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Πρόβλεψη απομείωσης την 1 Ιανουαρίου (σημ. 2.3.2)	160	810	10.137	11.107
Μεταφορά των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών ⁽²⁾	(13)	(5)	(44)	(62)
Μεταφορές μεταξύ σταδίων	46	54	(100)	-
Προβλέψεις περιόδου	(62)	(80)	450	308
Ανακτήσεις προβλέψεων απομείωσης από διαγραφές	-	-	8	8
Διαγραφές δανείων και απαιτήσεων	-	-	(659)	(659)
Μεταβολή στην παρούσα αξία των ζημιών απομείωσης	-	-	(148)	(148)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	(1)	1	1	1
Πρόβλεψη απομείωσης την 30 Ιουνίου	130	780	9.645	10.555

⁽¹⁾ Την 30 Ιουνίου 2018 περιλαμβάνεται πρόβλεψη απομείωσης για τα πιστωτικά απομειωμένα δάνεια (POCI) ποσού € 1 εκατ. (1 Ιανουαρίου 2018: € 1 εκατ.).

⁽²⁾ Από την 1 Ιανουαρίου 2018, η πρόβλεψη απομείωσης για τις δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο (στοιχεία εκτός ισολογισμού) παρακολουθείται διακριτά από την πρόβλεψη απομείωσης δανείων και απαιτήσεων πελατών και ως εκ τούτου περιλαμβάνεται στις λοιπές υποχρεώσεις (σημ.24).

Οι προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών, οι οποίες αναγνωρίστηκαν στην κατάσταση αποτελεσμάτων του Ομίλου για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018 ανήλθαν σε € 337 εκατ. και αναλύονται ως εξής:

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.
Προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων από πελάτες	(308)
Ζημιές από τροποίσεις δανείων και απαιτήσεων πελατών	(35)
Πρόβλεψη (απομείωσης) /αντιλογισμός πρόβλεψης απομείωσης για δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	6
Σύνολο	(337)

11. Λοιπές ζημιές απομείωσης, έξοδα αναδιάρθρωσης και προβλέψεις

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.	30 Ιουνίου 2017 € εκατ.
Ζημιές απομείωσης και αποτίμησης επενδυτικών ακινήτων και ακινήτων ανακτηθέντων από πλειστηριασμούς	(10)	(11)
Ζημιές απομείωσης/αντιλογισμός ομολόγων (σημ. 15)	6	(0)
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις ⁽¹⁾	0	(7)
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις	(4)	(18)
Κόστος Προγραμμάτων Εθελουσίας Εξόδου (σημ. 24)	(40)	-
Λοιπά έξοδα αναδιάρθρωσης	(4)	(2)
Έξοδα αναδιάρθρωσης	(44)	(2)
Σύνολο από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(48)	(20)

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει ζημιές απομείωσης μετοχών και αμοιβαίων κεφαλαίων (σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 για το έτος 2017), λοιπών στοιχείων ενεργητικού και προβλέψεις για δικαστικές υποθέσεις και για λοιπούς λειτουργικούς κινδύνους.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Το πρώτο εξάμηνο του 2018, ο Όμιλος αναγνώρισε έξοδα αναδιάρθρωσης τα οποία ανήλθαν σε € 4 εκατ. και σχετίζονται με την βελτιστοποίηση των δανειακών δραστηριοτήτων.

12. Φόρος εισοδήματος

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.	30 Ιουνίου 2017 € εκατ.
Τρέχων φόρος	(19)	(24)
Αναβαλλόμενος φόρος	(5)	(2)
Προσαρμογές φόρου	(13)	-
Σύνολο φόρου εισοδήματος (έξοδο)/έσοδο από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(37)	(26)

Σύμφωνα με το Νόμο 4172/2013, όπως ισχύει, ο φορολογικός συντελεστής των εταιρειών στην Ελλάδα είναι 29%. Επιπρόσθετα, τα μερίσματα που διανέμονται υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου 15%, εκτός των ενδοομιλικών μερισμάτων τα οποία υπό προϋποθέσεις απαλλάσσονται του φόρου. Σύμφωνα με το άρθρο 14 του Νόμου 4472/2017, ο οποίος τροποποίησε το Νόμο 4172/2013, ο φορολογικός συντελεστής των εταιρειών στην Ελλάδα, εκτός από τον φορολογικό συντελεστή των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, θα μειωθεί από 29% σε 26% για τις φορολογικές χρήσεις που ξεκινούν από την 1 Ιανουαρίου 2019 και έπειτα, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις που ορίζονταν στο πλαίσιο του Τρίτου Προγράμματος Οικονομικής Σταθεροποίησης (ΤΠΟΣ) της Ελλάδας.

Για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018, αναγνωρίστηκε πρόβλεψη ποσού € 13 εκατ. στην κατάσταση αποτελεσμάτων για φορολογικές απαιτήσεις των οποίων η εκδίκαση εκκρεμεί.

Φορολογικό πιστοποιητικό και ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις

Από τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2011 και έπειτα, σύμφωνα με το Νόμο 4174/2013 (άρθρο 65Α), όπως ισχύει (και όπως όριζε το άρθρο 82 του Νόμου 2238/1994), οι Ελληνικές ανώνυμες εταιρείες και οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης των οποίων οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις ελέγχονται υποχρεωτικά, υποχρεούνταν έως και τις χρήσεις με έναρξη πριν την 1 Ιανουαρίου 2016 να λαμβάνουν «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό», το οποίο εκδίδεται, μετά τη διενέργεια σχετικού φορολογικού ελέγχου, από το νόμιμο ελεγκτή ή ελεγκτικό γραφείο που ελέγχει και τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Για τις χρήσεις που ξεκινούν από την 1 Ιανουαρίου 2016 και έπειτα, το «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό» είναι προαιρετικό, ωστόσο οι ελληνικές εταιρείες του Ομίλου κατά κανόνα θα συνεχίσουν να το λαμβάνουν.

Η Τράπεζα έχει ελεγχθεί από τις φορολογικές αρχές έως και τη χρήση 2010 (συμπεριλαμβανομένης). Επιπλέον, η Τράπεζα έχει λάβει φορολογικό πιστοποιητικό από τους ορκωτούς ελεγκτές χωρίς διατύπωση επιφύλαξης για τις χρήσεις 2011-2016, ενώ είναι σε εξέλιξη ο φορολογικός έλεγχος από εξωτερικούς ελεγκτές για το 2017. Επιπροσθέτως, το Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο και η Νέα Proton, οι οποίες συγχωνεύθηκαν με την Τράπεζα το 2013, έλαβαν από ορκωτούς ελεγκτές φορολογικό πιστοποιητικό χωρίς διατύπωση επιφύλαξης με θέμα έμφασης για τις ανέλεγκτες από τις φορολογικές αρχές χρήσεις/περιόδους 18/1-30/6/2013 και 9/10/2011-31/12/2012 αντίστοιχα, σχετικά με ενδεχόμενες φορολογικές υποχρεώσεις που προέκυψαν κατά το μετασχηματισμό τους σε νέα πιστωτικά ιδρύματα (carve out). Η Τράπεζα έχει σχηματίσει επαρκείς προβλέψεις και για τις δύο ανωτέρω περιπτώσεις.

Οι θυγατρικές της Τράπεζας, οι συγγενείς εταιρείες και οι κοινοπραξίες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα (σημ. 16 και 17) έχουν κατά κανόνα 3 έως 6 ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις. Όσες εταιρείες υπόκεινται σε τακτικό έλεγχο από ορκωτούς ελεγκτές και έχουν λάβει φορολογικό πιστοποιητικό, το εν λόγω πιστοποιητικό είναι χωρίς διατύπωση επιφύλαξης για τις χρήσεις 2012-2016. Ο φορολογικός έλεγχος από εξωτερικούς ελεγκτές για το 2017 είναι σε εξέλιξη.

Σύμφωνα με την Ελληνική φορολογική νομοθεσία και τις αντίστοιχες Υπουργικές Αποφάσεις, οι εταιρείες για τις οποίες εκδίδεται φορολογικό πιστοποιητικό χωρίς επισημάνσεις για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας δεν εξαιρούνται από την επιβολή επιπρόσθετων φόρων και προστίμων από τις Ελληνικές φορολογικές αρχές μετά την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου στο πλαίσιο των νομοθετικών περιορισμών (ως γενική αρχή, 5 χρόνια από τη λήξη της χρήσης στην οποία η φορολογική δήλωση θα πρέπει να έχει υποβληθεί). Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, κατά γενικό κανόνα, το δικαίωμα του Ελληνικού Δημοσίου να επιβάλλει φόρους μέχρι και το φορολογικό έτος 2011 (συμπεριλαμβανομένου) έχει παρέλθει χρονικά για την Τράπεζα και για τις θυγατρικές του Ομίλου που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Οι ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις των θυγατρικών τραπεζών του Ομίλου στο εξωτερικό έχουν ως εξής: (α) Eurobank Cyprus Ltd, 2014-2017, (β) Eurobank Bulgaria A.D., 2013-2017, (γ) Eurobank A.D. Beograd (Σερβία), 2012-2017 και (δ) Eurobank Private Bank Luxembourg S.A., 2013-2017. Οι λοιπές εταιρείες του Ομίλου (σημ. 16 και 17), οι οποίες εδρεύουν σε χώρες του εξωτερικού, όπου προβλέπεται από τη νομοθεσία τακτικός φορολογικός έλεγχος, έχουν από 1 έως 6 ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις, σύμφωνα με τη γενική αρχή και τις προϋποθέσεις της φορολογικής νομοθεσίας που ισχύει σε κάθε χώρα.

Αναβαλλόμενοι φόροι εισοδήματος

Οι αναβαλλόμενοι φόροι εισοδήματος υπολογίζονται με τη μέθοδο της υποχρέωσης (liability method) επί όλων των εκπιπτόμενων προσωρινών διαφορών, καθώς επίσης και επί των μη χρησιμοποιημένων φορολογικών ζημιών με το φορολογικό συντελεστή που αναμένεται να ισχύει στην περίοδο κατά την οποία θα τακτοποιηθεί η απαίτηση ή η υποχρέωση.

Η κίνηση του λογαριασμού αναβαλλόμενης φορολογίας παρουσιάζεται παρακάτω:

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	4.855
ΔΠΧΑ 9 επίπτωση μετάβασης (σημ. 2.3.2)	5
Έσοδο/(έξοδο) στην κατάσταση αποτελεσμάτων από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(5)
Επενδυτικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	32
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	(1)
Μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(1)
Λοιπά	1
Υπόλοιπο την 30 Ιουνίου	4.886

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις/(υποχρεώσεις) προκύπτουν από τα στοιχεία που αναφέρονται παρακάτω:

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2017 € εκατ.
Ζημιές που σχετίζονται με το πρόγραμμα PSI+	1.176	1.201
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους και λογιστικές διαγραφές δανειακών απαιτήσεων	3.020	3.011
Ζημιές από πωλήσεις και οριστικές διαγραφές δανείων	255	239
Μεταβολές στην εύλογη αξία που αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων	265	311
Κόστος συναλλαγών καθαρής θέσης	27	31
Μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές	84	22
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	16	17
Υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών	13	14
Ιδιοχρησιμοποιούμενα, επενδυτικά και ανακτηθέντα από πλειστηριασμούς ακίνητα	(17)	(16)
Επενδυτικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	(56)	-
Μεταβολές στην εύλογη αξία που αναγνωρίζονται απευθείας στο αποθεματικό αναπροσαρμογής AFS επενδυτικών τίτλων	-	(84)
Λοιπά	103	109
Σύνολο αναβαλλόμενου φόρου εισοδήματος	4.886	4.855

Μετά την ολοκλήρωση της πώλησης των θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία που είχαν ταξινομηθεί ως κατεχόμενες προς πώληση (σημ. 13), οι σχετικές προσωρινές διαφορές αποτίμησης αντιλογίστηκαν, αλλά δεν χρησιμοποιήθηκαν πλήρως έναντι των φορολογητέων κερδών. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του αναβαλλόμενου φόρου επί των μη χρησιμοποιημένων φορολογικών ζημιών και τη μείωση του αναβαλλόμενου φόρου επί των μεταβολών της εύλογης αξίας που αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος αναλύεται παρακάτω:

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2017 € εκατ.
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	4.889	4.859
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις (σημ. 24)	(3)	(4)
Σύνολο αναβαλλόμενου φόρου εισοδήματος	4.886	4.855

Ο αναβαλλόμενος φόρος (έξοδο)/έσοδο από συνεχιζόμενες δραστηριότητες προκύπτει από τα στοιχεία που αναφέρονται παρακάτω:

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.	30 Ιουνίου 2017 € εκατ.
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους, πωλήσεις και διαγραφές δανειακών απαιτήσεων	20	38
Μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές	62	7
Ζημιές που σχετίζονται με το πρόγραμμα PSI+	(25)	(25)
Μεταβολή στην εύλογη αξία και λοιπές προσωρινές διαφορές	(62)	(22)
Σύνολο αναβαλλόμενου φόρου εισοδήματος (έξοδο)/έσοδο από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(5)	(2)

Την 30 Ιουνίου 2018, ο Όμιλος αναγνώρισε καθαρές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις € 4,9 δις που αναλύονται παρακάτω:

- (α) € 1.176 εκατ. αφορούν σε φορολογικές ζημιές από τη συμμετοχή του Ομίλου στο πρόγραμμα PSI+ και στο πρόγραμμα επαναγοράς των νέων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες υπόκεινται σε απόσβεση για φορολογικούς σκοπούς (δηλ. 1/30 των ζημιών ετησίως αρχίζοντας από τη χρήση 2012 και εφεξής),
- (β) € 3.020 εκατ. αφορούν σε εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές λόγω προβλέψεων απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις, οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε μελλοντικές περιόδους χωρίς καθορισμένο χρονικό περιορισμό και σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία που ισχύει σε κάθε χώρα που δραστηριοποιείται ο Όμιλος και σε λογιστικές διαγραφές χρέους σύμφωνα με το Νόμο 4172/2013 και την τροποποίησή του βάσει του Νόμου 4465/2017 που πραγματοποιήθηκε το Μάρτιο 2017,
- (γ) € 255 εκατ. αφορούν στο αναπόσβεστο υπόλοιπο οριστικών φορολογικών ζημιών από διαγραφές και πωλήσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων, που υπόκεινται σε απόσβεση (δηλαδή 1/20 των ζημιών ετησίως αρχίζοντας από το 2016 και εφεξής), σύμφωνα με το Νόμο 4172/2013 και την τροποποίησή του βάσει του Νόμου 4465/2017 που πραγματοποιήθηκε το Μάρτιο 2017,
- (δ) € 84 εκατ. αφορούν σε μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές και περιλαμβάνουν € 48 εκατ. περίπου φορολογικές ζημιές, οι οποίες προέκυψαν από την πώληση των θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία τον Απρίλιο του 2018 (σημ. 13). Οι μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές μπορούν να χρησιμοποιηθούν εντός πέντε ετών μετά από το έτος της αναγνώρισής τους,
- (ε) € 27 εκατ. αφορούν κυρίως σε εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές σχετικά με την (αναπόσβεστη για φορολογικούς σκοπούς) αξία των εξόδων αύξησης μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, υποκείμενων σε δεκαετή απόσβεση, με βάση την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία, κατά το έτος που πραγματοποιήθηκαν και
- (στ) € 324 εκατ. αφορούν σε λοιπές εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές (ζημιές αποτίμησης, προβλέψεις για συντάξεις και λοιπές παροχές αποχώρησης προς το προσωπικό κλπ), η πλειονότητα των οποίων μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε μελλοντικές περιόδους χωρίς καθορισμένο χρονικό περιορισμό και σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία που ισχύει σε κάθε χώρα που δραστηριοποιείται ο Όμιλος.

Αξιολόγηση της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Η αναγνώριση των ανωτέρω αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων στηρίζεται στην εκτίμηση της Διοίκησης, την 30 Ιουνίου 2018, ότι οι εταιρείες του Ομίλου θα έχουν επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, έναντι των οποίων οι μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές, οι εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές, καθώς και οι φορολογικές ζημιές από το πρόγραμμα PSI+ και από το

Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις

πρόγραμμα επαναγοράς των νέων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις προσδιορίζονται με βάση τη φορολογική μεταχείριση της κάθε κατηγορίας αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία που ισχύει σε κάθε χώρα που δραστηριοποιείται ο Όμιλος, τη δυνατότητα συμψηφισμού των μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών με μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, τα πραγματικά φορολογικά αποτελέσματα για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017 και τα εκτιμώμενα φορολογικά αποτελέσματα για τη χρήση που θα λήξει την 31 Δεκεμβρίου 2018, λαμβάνοντας υπόψη τα πραγματικά φορολογικά αποτελέσματα για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018. Επιπλέον, η αξιολόγηση του Ομίλου σχετικά με την ανακτησιμότητα των αναγνωρισμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων βασίζεται (α) στις εκτιμήσεις για τη μελλοντική επίδοση (προβλέψεις λειτουργικών αποτελεσμάτων) και τις προοπτικές ανάπτυξης που έχουν αντίκτυπο στα εκτιμώμενα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, (β) στο αναμενόμενο χρονοδιάγραμμα ανάκτησης ή διακανονισμού των εκπιπτόμενων και των φορολογητέων προσωρινών διαφορών, (γ) στην πιθανότητα ότι οι εταιρίες του Ομίλου θα έχουν επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, κατά την ίδια περίοδο που θα πραγματοποιηθεί η ανάκτηση ή ο διακανονισμός των εκπιπτόμενων και των φορολογητέων προσωρινών διαφορών (δηλαδή κέρδη/ ζημιές από πώληση επενδύσεων ή λοιπών περιουσιακών στοιχείων κ.λπ.) ή κατά τα έτη στα οποία μπορούν να μεταφερθούν οι φορολογικές ζημιές και (δ) στην ιστορική εξέλιξη των αποτελεσμάτων (ιστορικές επιδόσεις) των εταιριών του Ομίλου σε συνδυασμό με τις φορολογικές ζημιές προγενέστερων ετών που προκλήθηκαν από έκτακτα γεγονότα.

Για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018, ο Όμιλος έχει πραγματοποιήσει αξιολόγηση της ανακτησιμότητας αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, βάσει του τριετούς Επιχειρηματικού Σχεδίου που εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο τον Ιανουάριο 2018 και παρέχει την προοπτική της κερδοφορίας και της κεφαλαιακής θέσης του Ομίλου, για την περίοδο έως το τέλος του 2020. Το Επιχειρηματικό Σχέδιο έχει επίσης κατατεθεί στο Ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (HFSF) και στον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (SSM).

Για τα έτη από το 2020 και έπειτα, η αξιολόγηση των προβλέψεων για τα λειτουργικά αποτελέσματα στηρίχθηκε στις προβλέψεις της Διοίκησης, η οποία έλαβε υπόψη τις δυνατότητες ανάπτυξης της Ελληνικής οικονομίας, του τραπεζικού κλάδου και του ίδιου του Ομίλου.

Το ποσό των ανωτέρω προβλέψεων που συμπεριλήφθηκαν στο Επιχειρηματικό Σχέδιο του Ομίλου βασίζεται κυρίως σε υποθέσεις και εκτιμήσεις σχετικά με (α) την περαιτέρω μείωση του κόστους χρηματοδότησης λόγω της σταδιακής εξάλειψης της χρηματοδότησης από τον Έκτακτο Μηχανισμό Παροχής Ρευστότητας (ELA), το σταδιακό επαναπατρισμό των καταθέσεων των πελατών που αντικαθιστά τις ακριβότερες πηγές χρηματοδότησης, και την περαιτέρω μείωση των αντίστοιχων επιτοκίων, (β) τις μειωμένες ζημιές απομείωσης των δανείων, ως αποτέλεσμα των μακροοικονομικών συνθηκών στην Ελλάδα, που αναμένεται να βελτιωθούν σταδιακά και τις στρατηγικές πρωτοβουλίες σε συνδυασμό με την στρατηγική για τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα (ΜΕΑ) που ο Όμιλος έχει δεσμευτεί στον SSM αναφορικά με την αποτελεσματική διαχείριση των προβληματικών δανείων του, (γ) την αποτελεσματικότητα των συνεχών πρωτοβουλιών περιορισμού του κόστους και (δ) τη σταδιακή αποκατάσταση των παραδοσιακών εσόδων από προμήθειες, όπως η διαχείριση περιουσιακών στοιχείων και οι προμήθειες δικτύου καθώς και οι προμήθειες που σχετίζονται με προϊόντα κεφαλαιαγοράς και επενδυτικής τραπεζικής.

Η εφαρμογή του ανωτέρω Επιχειρηματικού Σχεδίου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τους κινδύνους και τις αβεβαιότητες που απορρέουν από το μακροοικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα όπως επίσης και στις χώρες τις οποίες δραστηριοποιείται ο Όμιλος (σημ. 2.1).

Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου και φορολογικό καθεστώς για ζημιές από δάνεια

Την 30 Ιουνίου 2018, σύμφωνα με το Νόμο 4172/2013 όπως ισχύει, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις της Τράπεζας που πληρούν τα κριτήρια για μετατροπή τους σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου (deferred tax credits – DTCs) ανέρχονται σε € 3.956 εκατ. Η μετατροπή των DTCs προϋποθέτει ότι το λογιστικό, μετά από φόρους, αποτέλεσμα της χρήσης είναι ζημιολόγο. Συγκεκριμένα, DTCs υπολογίζονται επί: (α) των ζημιών από τη συμμετοχή της Τράπεζας στο πρόγραμμα PSI+ και στο πρόγραμμα επαναγοράς των νέων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου και (β) του συνολικού ποσού: (i) του αναπόσβεστου υπόλοιπου των οριστικών ζημιών από διαγραφές και πωλήσεις δανείων, (ii) των λογιστικών διαγραφών δανείων ή πιστώσεων και (iii) των υπολειπόμενων συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών ζημιών γενικά λόγω πιστωτικού κινδύνου που είχαν λογισθεί έως την 30 Ιουνίου 2015.

Σύμφωνα με το φορολογικό καθεστώς που ισχύει, οι ανωτέρω οριστικές ζημιές από διαγραφές και πωλήσεις δανείων αποσβένονται σε περίοδο 20 ετών, διατηρώντας το καθεστώς του DTC καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου, ενώ αποσυνδέονται οι οριστικές διαγραφές δανείων από τις λογιστικές διαγραφές αυτών. Συνεπώς, η ανακτησιμότητα της αναβαλλόμενης φορολογικής

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

απαίτησης/DTC της Τράπεζας που συνδέεται με δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και η εποπτική κεφαλαιακή της διάρθρωση διασφαλίζονται, συνεισφέροντας σημαντικά στην επίτευξη των στόχων για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, μέσω της αύξησης των διαγραφών και πωλήσεων δανείων.

Από τον Μάιο 2017, σύμφωνα με το άρθρο 82 του Νόμου 4472/2017, το οποίο τροποποίησε περαιτέρω το άρθρο 27Α του Νόμου 4172/2013, επιβάλλεται μια ετήσια προμήθεια ποσοστού 1,5% για το υπερβάλλον ποσό των εγγυημένων από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, το οποίο προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ του ισχύοντος συντελεστή φορολόγησης (δηλ. 29%) και του συντελεστή φορολόγησης ο οποίος ίσχυε την 30 Ιουνίου 2015 (δηλ. 26%). Για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018, έχουν αναγνωρισθεί στα Λοιπά έσοδα/(έξοδα) € 3,4 εκατ.

13. Μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες

Θυγατρικές εταιρείες στη Ρουμανία

Τον Σεπτέμβριο του 2017, η πώληση των Bancpost S.A., ERB Retail Services IFN S.A. και ERB Leasing IFN S.A. (θυγατρικές εταιρείες στη Ρουμανία) θεωρήθηκε πολύ πιθανή, ως εκ τούτου από την 30 Σεπτεμβρίου 2017 οι εν λόγω εταιρείες ταξινομήθηκαν ως κατεχόμενες προς πώληση. Την 24 Νοεμβρίου 2017, η Τράπεζα ανακοίνωσε την σύναψη συμφωνίας με τη Banca Transilvania (BT) αναφορικά με την προαναφερθείσα πώληση. Σε συνέχεια της εν λόγω συμφωνίας, την 3 Απριλίου 2018, η Eurobank και η BT ολοκλήρωσαν όλες τις εναπομείνουσες ενέργειες και εκπλήρωσαν όλους τους όρους για την ολοκλήρωση της μεταβίβασης των μετοχών που κατείχε ο Όμιλος στις ανωτέρω εταιρείες στην BT.

Οι ανωτέρω εταιρείες αποτελούσαν το σημαντικότερο τμήμα των δραστηριοτήτων του Ομίλου στη Ρουμανία, οι οποίες παρουσιάζονται στο Τομέα Διεθνών Δραστηριοτήτων.

Τα αποτελέσματα των θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία που είχαν ταξινομηθεί ως κατεχόμενες προς πώληση συμπεριλαμβανομένης της ζημιάς από την πώλησή τους παρουσιάζονται παρακάτω:

	Για την περίοδο που έληξε	
	31 Μαρτίου 2018 € εκατ.	30 Ιουνίου 2017 € εκατ.
Καθαρά έσοδα από τόκους	24	49
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	5	10
Αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους	0	3
Λοιπά έσοδα/(έξοδα)	1	1
Λειτουργικά έξοδα	(22)	(44)
Κέρδη προ απομειώσεων, ζημιών επιμέτρησης και προβλέψεων από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	8	19
Ζημιές απομείωσης δανείων και απαιτήσεων	(3)	(6)
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις	(1)	(7)
Κέρδη προ φόρου από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	4	6
Φόρος εισοδήματος	(1)	(0)
Καθαρά κέρδη από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες προ ζημιάς από την πώληση	3	6
Ζημιά από την πώληση προ φόρου	(48)	-
Φόρος από την πώληση	(1)	-
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(46)	6
Καθαρά κέρδη από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες που αναλογούν σε τρίτους	0	0
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες που αναλογούν στους μετόχους	(46)	6

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Οι βασικές κατηγορίες των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων των θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία που είχαν ταξινομηθεί ως κατεχόμενες προς πώληση αναλύονται παρακάτω:

	31 Μαρτίου 2018 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2017 € εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	1.251	1.254
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	328	328
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	224	333
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	197	243
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	8	26
Στοιχεία ενεργητικού δραστηριοτήτων προς πώληση	2.008	2.184
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.768	1.831
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	26	93
Λοιπές υποχρεώσεις	33	35
Υποχρεώσεις δραστηριοτήτων προς πώληση	1.827	1.959
Ενδοομιλικές απαιτήσεις που σχετίζονται με τις θυγατρικές εταιρείες στη Ρουμανία κατεχόμενες προς πώληση (μετά από ενδοομιλικές υποχρεώσεις)	28	30
Καθαρή θέση των δραστηριοτήτων προς πώληση	209	255
Καθαρή θέση των δραστηριοτήτων προς πώληση που αναλογεί σε τρίτους	2	2
Καθαρή θέση των δραστηριοτήτων προς πώληση που αναλογεί στους μετόχους	207	253

Έως την ημερομηνία της πώλησης, οι συσσωρευμένες ζημιές (που σχετίζονται κυρίως με συναλλαγματικές διαφορές) που αναλογούσαν στους μετόχους και είχαν αναγνωριστεί στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση, ανέρχονταν σε € 46 εκατ.

Το τίμημα της συναλλαγής, αφαιρούμενων των εξόδων πώλησης, ανήλθε σε € 206 εκατ., επιπλέον του ειδικού μερίσματος € 25 εκατ. και της επιστροφής κεφαλαίου € 50 εκατ. που εισπράχθηκαν το 2017 και το πρώτο τρίμηνο του 2018, αντίστοιχα. Το τίμημα υπόκειται σε αναπροσαρμογές μετά την οριστικοποίηση των οικονομικών στοιχείων των ανωτέρω εταιρειών στη Ρουμανία και την εκπλήρωση συγκεκριμένων όρων που σχετίζονται με την προαναφερθείσα συμφωνία με τη Banca Transilvania. Με βάση τα παραπάνω, ζημιά ύψους € 49 εκατ. μετά φόρου αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων για την περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2018, που προκύπτει κυρίως από την μεταφορά στην κατάσταση αποτελεσμάτων των προαναφερθεισών σωρευτικών ζημιών ύψους € 46 εκατ., οι οποίες είχαν προηγουμένως αναγνωριστεί στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση. Η συναλλαγή είχε θετική επίπτωση στην κεφαλαιακή θέση και στη ρευστότητα του Ομίλου.

Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Σύμφωνα με το πόρισμα του φορολογικού ελέγχου που κοινοποιήθηκε στην Bancpost S.A. τον Ιούλιο του 2018, σε συνέχεια της ολοκλήρωσης του φορολογικού ελέγχου για τα έτη 2011-2015, οι πρόσθετοι φόροι προς πληρωμή ανέρχονται συνολικά σε € 40 εκατ. περίπου. Οι εν λόγω φόροι προκύπτουν από τον καταλογισμό πρόσθετων παρακρατούμενων φόρων ύψους € 30 εκατ. (συμπεριλαμβανομένων προσαυξήσεων ποσού € 10 εκατ.) και πρόσθετου φόρου εισοδήματος ύψους € 10 εκατ. ως αποτέλεσμα τόσο της μη φορολογικής έκπτωσης ορισμένων δαπανών όσο και της αναγνώρισης τεκμαρτού φορολογητέου εισοδήματος.

Ο Όμιλος είναι σε επικοινωνία με την Bancpost S.A. και την BT, οι οποίες έχουν ξεκινήσει τις διαδικασίες αμφισβήτησης του πορίσματος του φορολογικού ελέγχου.

Με βάση τη Συμφωνία Πώλησης και Αγοράς (η Συμφωνία) μεταξύ του Ομίλου Eurobank (ο Πωλητής) και της Banca Transilvania (BT) (ο Αγοραστής), ο Αγοραστής μπορεί να απαιτήσει από τον Πωλητή, υπό ορισμένους περιορισμούς στην συνολική απαίτηση, τις φορολογικές υποχρεώσεις που θα καταλογιστούν από τη φορολογική αρχή ως αποτέλεσμα φορολογικού ελέγχου που θα καλύπτει όλα τα φορολογικά αντικείμενα, για όλες τις ανοικτές (αυτές που δεν έχουν παραγραφεί) φορολογικές χρήσεις της Bancpost S.A. μέχρι την ολοκλήρωση της συναλλαγής. Σε σχέση με τα ανωτέρω, η Eurobank έχει ήδη τοποθετήσει σε δεσμευμένο λογαριασμό το ποσό των € 9,4 εκατ.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Επιπρόσθετα, τον Ιούλιο και τον Αύγουστο, η Εθνική Αρχή Προστασίας του Καταναλωτή (ANPC) της Ρουμανίας επέβαλε δύο πρόστιμα στην Bancroost S.A. κατόπιν καταγγελιών από ορισμένους πιστούχους της. Οι περιπτώσεις αφορούσαν χαρτοφυλάκια εξυπηρετούμενων δανείων που είχαν εκχωρηθεί από την Bancroost S.A. στην ERB New Europe Funding II B.V. (NEF II) (μια εταιρεία ειδικού σκοπού στην Ολλανδία που ελέγχεται από την Eurobank) το 2008. Η ANPC επέβαλε στην Bancroost S.A πρόστιμα συνολικού ύψους € 68 χιλ., καθώς αμφισβήτησε τη δυνατότητα της NEF II να αποκτήσει τις δανειακές απαιτήσεις της Bancroost S.A και επίσης λόγω ισχυρισμών για ορισμένες παραβιάσεις των νόμων περί προστασίας των καταναλωτών. Επιπλέον, η ANPC κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι πληρωμές από τους καταναλωτές, όπως οι τόκοι, οι αμοιβές και οι ποινές όλων των δανείων που είχαν εκχωρηθεί στη NEF II, εισπράττονταν παράνομα από την NEF II για περίοδο δέκα ετών και πρέπει να επιστραφούν από την Bancroost S.A.

Η Bancroost S.A. έχει ξεκινήσει τις διαδικασίες αμφισβήτησης των αποφάσεων της ANPC.

Η προαναφερόμενη Συμφωνία για την πώληση της Bancroost S.A. μεταξύ του Ομίλου Eurobank και της BT προβλέπει επίσης αποζημίωση για ζημιές που προκύπτουν από απαιτήσεις έναντι του Αγοραστή ή της Bancroost S.A. σε σχέση με τα ανωτέρω δάνεια και απαιτήσεις.

Ο Όμιλος παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις όλων των ανωτέρω υποθέσεων της Bancroost S.A. και βρίσκεται στο στάδιο της ανάλυσης των τυχόν επιπτώσεων που ενδέχεται να επηρεάσουν τα νόμιμα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που απορρέουν από την Συμφωνία με την BT.

Υπο-όμιλος Grivalia

Τον Ιούνιο 2017, ο υπο-όμιλος Grivalia (Grivalia Properties A.E.E.A.Π και οι θυγατρικές της) ταξινομήθηκε ως κατεχόμενος προς πώληση, καθώς η πώληση του συνολικού ποσοστού συμμετοχής 20% που διακρατούσε η Τράπεζα στο μετοχικό κεφάλαιο της Grivalia Properties A.E.E.A.Π θεωρήθηκε πολύ πιθανή.

Οι δραστηριότητες προς πώληση του υπο-ομίλου Grivalia περιελάμβαναν: (α) την Grivalia Properties A.E.E.A.Π και τις θυγατρικές της στην Ελλάδα και το Λουξεμβούργο, οι οποίες περιλαμβάνονταν στον επιχειρηματικό τομέα των λοιπών δραστηριοτήτων, και (β) τις θυγατρικές της Grivalia στη Ρουμανία και τη Σερβία, οι οποίες περιλαμβάνονταν στον επιχειρηματικό τομέα των Διεθνών Δραστηριοτήτων.

Για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2017, το καθαρό κέρδος του υπο-ομίλου Grivalia ανήλθε σε € 11 εκατ., εκ των οποίων € 0,1 εκατ. αναλογούσαν στους μετόχους, ενώ το κέρδος που αναγνωρίστηκε στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση (κυρίως συναλλαγματικές διαφορές) που αναλογούσε στους μετόχους ανήλθε σε € 0,04 εκατ.

Την 4 Ιουλίου 2017, η Τράπεζα ανακοίνωσε την επιτυχή πώληση του συνόλου της συμμετοχής της στην Grivalia Properties A.E.E.A.Π. Επιπλέον πληροφορίες σχετικά με την πώληση του υπο-ομίλου Grivalia παρέχονται στη σημείωση 17 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017.

14. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

	Κατά την		
	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.	1 Ιανουαρίου 2018 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2017 € εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος			
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	46.699	47.122	47.242
- Πρόβλεψη απομείωσης	(10.555)	(11.107)	(10.134)
Λογιστική αξία	36.144	36.015	37.108
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	62	65	-
Σύνολο	36.206	36.080	37.108

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη λογιστική αξία και την έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά επιχειρηματική μονάδα την 30 Ιουνίου 2018:

30 Ιουνίου 2018					1 Ιανουαρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου € εκατ.		Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των μη απομειωμένων δανείων € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων ⁽¹⁾ € εκατ.	Συνολική λογιστική αξία € εκατ.	Συνολική λογιστική αξία € εκατ.	Συνολική λογιστική αξία € εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος						
Στεγαστικά δάνεια:						
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	6.657	3.536	6.238	16.431	16.667	16.667
- Πρόβλεψη απομείωσης	(28)	(296)	(2.277)	(2.601)	(2.646)	(2.318)
Λογιστική αξία	6.629	3.240	3.961	13.830	14.021	14.349
Καταναλωτικά δάνεια:						
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	2.134	382	2.534	5.050	5.251	5.251
- Πρόβλεψη απομείωσης	(37)	(115)	(2.064)	(2.216)	(2.294)	(2.076)
Λογιστική αξία	2.097	267	470	2.834	2.957	3.175
Δάνεια σε μικρές επιχειρήσεις:						
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	1.566	1.195	4.138	6.899	6.973	6.973
- Πρόβλεψη απομείωσης	(14)	(223)	(2.073)	(2.310)	(2.386)	(2.069)
Λογιστική αξία	1.552	972	2.065	4.589	4.587	4.904
Επιχειρηματικά δάνεια:						
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	9.933	2.303	6.083	18.319	18.231	18.351
- Πρόβλεψη απομείωσης	(51)	(146)	(3.231)	(3.428)	(3.781)	(3.671)
Λογιστική αξία	9.882	2.157	2.852	14.891	14.450	14.680
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος						
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	20.290	7.416	18.993	46.699	47.122	47.242
- Πρόβλεψη απομείωσης	(130)	(780)	(9.645)	(10.555)	(11.107)	(10.134)
Λογιστική αξία	20.160	6.636	9.348	36.144	36.015	37.108
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων						
Λογιστική αξία				62	65	-
Σύνολο				36.206	36.080	37.108

⁽¹⁾ Την 30 Ιουνίου 2018 συμπεριλαμβάνονται δάνεια πελατών πιστωτικά απομειωμένα (POCI) με λογιστική αξία προ πρόβλεψης € 3 εκατ. και πρόβλεψη απομείωσης € 1 εκατ. (1 Ιανουαρίου 2018: € 5 εκατ. λογιστική αξία προ πρόβλεψης και € 1 εκατ. πρόβλεψη απομείωσης).

Την 30 Ιουνίου 2018, τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα τα οποία περιλαμβάνονται στα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος του Ομίλου ανήλθαν σε € 18.993 εκατ. (1 Ιανουαρίου 2018: € 20.022 εκατ., συνεχιζόμενες δραστηριότητες).

Επιχειρησιακοί στόχοι για τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα (Non-Performing Exposures - NPEs)

Στο πλαίσιο της εθνικής στρατηγικής για τη μείωση των NPEs, η ΤτΕ, σε συνεργασία με τον εποπτικό μηχανισμό της ΕΚΤ, σχεδίασε ένα πλαίσιο επιχειρησιακών στόχων για την διαχείριση των NPEs, οι οποίοι συνοδεύονται από βασικούς δείκτες απόδοσης. Σύμφωνα με αυτό το πλαίσιο, οι Ελληνικές τράπεζες υπέβαλλαν στο τέλος Σεπτεμβρίου 2016 μια σειρά από επιχειρησιακούς στόχους για τα NPEs μαζί με μια αναλυτική στρατηγική διαχείρισης των NPEs με τριετή χρονικό ορίζοντα, λαμβάνοντας υπόψη βασικές μακροοικονομικές παραδοχές. Το Σεπτέμβριο του 2017, υποβλήθηκε από τις Ελληνικές τράπεζες επικαιροποίηση των επιχειρησιακών στόχων και της στρατηγικής διαχείρισης των NPEs για τα έτη 2017-2019.

Σύμφωνα με την πιο πρόσφατη σχετική αναφορά της ΤτΕ που εκδόθηκε τον Ιούνιο 2018, στο πρώτο τρίμηνο του 2018 οι Ελληνικές τράπεζες κατάφεραν στο σύνολό τους να επιτύχουν τους στόχους για τη μείωση του συνολικού υπολοίπου των NPEs. Πιο συγκεκριμένα, στο τέλος του Μαρτίου 2018, το συνολικό υπόλοιπο των NPEs (εξαιρουμένων των στοιχείων εκτός ισολογισμού) ανερχόταν σε € 92,4 δις ή € 1,3 δις χαμηλότερα από το ποσό που είχε τεθεί ως στόχος. Όσον αφορά το στόχο για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (δάνεια σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών), τα υπόλοιπά τους ανέρχονταν σε € 63,9 δις, ποσό

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

ίσο με τον αντίστοιχο στόχο. Την 30 Ιουνίου 2018, η Τράπεζα μείωσε το συνολικό υπόλοιπο των NPEs κατά € 0,8 δις σε σχέση με την 31 Δεκεμβρίου 2017, σε € 17,3 δις (περιλαμβάνονται δάνεια πελατών που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων) υπερβαίνοντας τον στόχο που είχε υποβληθεί στις εποπτικές αρχές (SSM) κατά € 0,5 δις.

Νομοθετικό πλαίσιο

Τον Ιούνιο 2018, σημαντικές νομοθετικές αλλαγές όσον αφορά τη μείωση των NPEs περιλαμβάνουν την ψήφιση του Νόμου 4549/2018, ο οποίος τροποποιεί το Νόμο 3869/2010 για τη ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων και το Νόμο 4469/2017 για το πλαίσιο λειτουργίας του μηχανισμού εξωδικαστικής αναδιάρθρωσης χρέους για τις επιχειρήσεις.

Γεγονός μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Συμφωνία μεταξύ της doBank S.p.A. και των τεσσάρων ελληνικών συστημικών τραπεζών για τη διαχείριση χαρτοφυλακίου Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (NPEs)

Την 31 Ιουλίου 2018, οι τέσσερις συστημικές τράπεζες (Alpha Bank, Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Eurobank και Τράπεζα Πειραιώς) προέβησαν στη σύναψη μιας καινοτόμου για τα διεθνή δεδομένα συμφωνίας συνεργασίας με την εξειδικευμένη διαχειρίστρια εταιρεία μη εξυπηρετούμενων δανείων doBank S.p.A. (doBank). Η συμφωνία καταρτίστηκε στο πλαίσιο της στρατηγικής των Ελληνικών συστημικών Τραπεζών για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων τους και για την προστασία της βιωσιμότητας των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜμΕ) με στόχο την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας. Η doBank θα υποστηρίξει τις τέσσερις συστημικές τράπεζες με την αποκλειστική διαχείριση κοινών μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων που αφορούν σε περισσότερες από 300 ελληνικές ΜμΕ συνολικής, κατά προσέγγιση, ονομαστικής αξίας € 1,8 δις, διευκολύνοντας την εξεύρεση αποτελεσματικών και βιώσιμων λύσεων αναδιάρθρωσης, όπου αυτό είναι εφικτό. Η εν λόγω συνεργασία, αξιοποιώντας την σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία της doBank στη διαχείριση μη εξυπηρετούμενων δανείων, αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στην εξυγίανση των ΜμΕ και στη βελτίωση του δείκτη ανακτησιμότητας των σχετικών δανειακών ανοιγμάτων.

15. Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων

	Κατά την		
	30 Ιουνίου 2018	1 Ιανουαρίου 2018	31 Δεκεμβρίου 2017
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Επενδυτικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω λουπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	5.487	5.966	-
Επενδυτικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος	1.328	1.399	-
Επενδυτικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	91	186	-
Διαθέσιμοι προς πώληση επενδυτικοί τίτλοι	-	-	5.509
Χρεωστικοί τίτλοι δανειακού χαρτοφυλακίου	-	-	1.654
Επενδυτικοί τίτλοι διακρατούμενοι μέχρι τη λήξη	-	-	442
Σύνολο	6.906	7.551	7.605

Σε συνέχεια της μετάβασης στο ΔΠΧΑ 9, ο Όμιλος μετέφερε χρεωστικούς τίτλους από το χαρτοφυλάκιο διαθέσιμων προς πώληση επενδυτικών τίτλων στο χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων στο αποσβέσιμο κόστος. Την 30 Ιουνίου 2018, η εύλογη αξία των τίτλων που μεταφέρθηκαν ήταν € 71 εκατ. Εάν δεν είχε πραγματοποιηθεί η ανωτέρω μεταφορά, η μεταβολή στην εύλογη αξία των μεταφερθέντων τίτλων για την περίοδο από την ημερομηνία μεταφοράς έως την 30 Ιουνίου 2018, θα είχε ως αποτέλεσμα € 1 εκατ. κέρδος, μετά από φόρους, το οποίο θα αναγνωριζόταν στα λουπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη λογιστική αξία και την έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο των επενδυτικών τίτλων:

	30 Ιουνίου 2018			Συνολική λογιστική αξία € εκατ.
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των μη απομειωμένων επενδυτικών τίτλων € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων επενδυτικών τίτλων € εκατ.		
Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος				
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	813	564	-	1.377
- Πρόβλεψη απομείωσης	(2)	(47)	-	(49)
Λογιστική αξία	811	517	-	1.328
Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση				
Λογιστική αξία	5.465	22	-	5.487
Σύνολο	6.276	539	-	6.815
Λοιποί επενδυτικοί τίτλοι (μετοχικοί/χρεωστικοί) στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων				
Λογιστική αξία				91
Σύνολο Επενδυτικών τίτλων				6.906

Το πρώτο εξάμηνο του 2018, η πρόβλεψη απομείωσης του επενδυτικού χαρτοφυλακίου του Ομίλου μειώθηκε κατά € 6 εκατ., κυρίως ως αποτέλεσμα της βελτίωσης της πιστοληπτικής ικανότητας του Ελληνικού Δημοσίου, όπως αυτή απεικονίστηκε στις αγορές κατά τη διάρκεια της περιόδου σε σχέση με το δεύτερο εξάμηνο του 2017.

Το χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων αναλύεται ανά κατηγορία ως εξής:

	30 Ιουνίου 2018			
	Επενδυτικοί τίτλοι μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση € εκατ.	Επενδυτικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος € εκατ.	Επενδυτικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Ομόλογα				
- Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου	2.236	920	-	3.156
- Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	78	-	-	78
- Λοιπά κυβερνητικά ομόλογα ⁽¹⁾	2.418	408	-	2.826
- Λοιποί εκδότες	755	-	4	759
	5.487	1.328	4	6.819
Μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια	-	-	87	87
Σύνολο	5.487	1.328	91	6.906

⁽¹⁾ Την 30 Ιουνίου 2018, τα λοιπά κυβερνητικά ομόλογα περιλαμβάνουν τίτλους εκδόσεως του ευρωπαϊκού ΤΧΣ ποσού € 201 εκατ.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

	31 Δεκεμβρίου 2017			Σύνολο € εκατ.
	Διαθέσιμοι προς πώληση επενδυτικοί τίτλοι € εκατ.	Χρεωστικοί τίτλοι δανειακού χαρτοφυλακίου € εκατ.	Διακρατούμενοι μέχρι τη λήξη επενδυτικοί τίτλοι € εκατ.	
Ομόλογα				
- Ομόλογα έκδοσης του ευρωπαϊκού ΤΧΣ	203	362	-	565
- Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου	1.557	964	-	2.521
- Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου	1.044	-	-	1.044
- Λοιπά κυβερνητικά ομόλογα	2.200	298	294	2.792
- Λοιποί εκδότες	419	30	148	597
	5.423	1.654	442	7.519
Μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια	86	-	-	86
Σύνολο	5.509	1.654	442	7.605

Κατά τη διάρκεια της περιόδου που έληξε την 30 Ιουνίου 2018, ο Όμιλος αναγνώρισε € 46 εκατ. κέρδη στα «Αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους», τα οποία προήλθαν κυρίως από πωλήσεις χρεωστικών τίτλων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI). Τη συγκριτική περίοδο, αναγνωρίστηκε κέρδος ποσού € 41 εκατ., το οποίο περιλαμβάνει € 24 εκατ. από πωλήσεις μετοχών και αμοιβαίων κεφαλαίων.

Πώληση ομολόγων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ)

Στο πλαίσιο της απόφασης του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ) και του ΕΤΧΣ για την εφαρμογή των βραχυπρόθεσμων μέτρων για την ελάφρυνση του Ελληνικού δημόσιου χρέους, η Τράπεζα είχε συνάψει συμφωνία με το ΕΤΧΣ, το Ελληνικό Δημόσιο, το ΤΧΣ και την Τράπεζα της Ελλάδος την 16 Μαρτίου 2017 για την ανταλλαγή των ομολόγων κυμαινόμενου επιτοκίου του ΕΤΧΣ, τα οποία είχαν χρησιμοποιηθεί για την ανακεφαλαιοποίηση του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος με ομόλογα σταθερού επιτοκίου του ΕΤΧΣ, τα οποία θα επαναπωλούνταν στο ΕΤΧΣ ύστερα από μία σύντομη περίοδο διακράτησης.

Τον Ιανουάριο 2018, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την πώληση της συνολικής θέσης της σε ομόλογα του ΕΤΧΣ καθώς τα εναπομείναντα προαναφερθέντα ομόλογα σταθερού επιτοκίου ονομαστικής αξίας € 0,36 δις επαναπωλήθηκαν στο ΕΤΧΣ, χωρίς επίπτωση στα αποτελέσματα της Τράπεζας.

16. Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες

Παρακάτω παρατίθενται οι θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας την 30 Ιουνίου 2018, που περιλαμβάνονται στις συνοπτικές ενοποιημένες ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018:

Επωνυμία εταιρείας	Σημείωση	Ποσοστό συμμετοχής	Χώρα εγκατάστασης	Τομέας δραστηριότητας
Be Business Exchanges A.E. Δικτύων Εταιρικών Συναλλαγών και Παροχής Λογιστικών και Φορολογικών Υπηρεσιών		98,01	Ελλάδα	Ηλεκτρονικό εμπόριο μέσω διαδικτύου, παροχή λογιστικών, φορολογικών και λοιπών υπηρεσιών
Eurobank Asset Management A.E.Δ.Α.Κ.		100,00	Ελλάδα	Υπηρεσίες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων και περιουσίας
Eurobank Equities A.E.Π.Ε.Υ.		100,00	Ελλάδα	Χρηματοπιστωτικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες
Eurobank Ergasias Leasing A.E.		100,00	Ελλάδα	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
Eurobank Factors A.E.Π.Ε.Α.		100,00	Ελλάδα	Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων
Eurobank FPS Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις		100,00	Ελλάδα	Διαχείριση Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις
Eurobank Υπηρεσίες Ακινήτων Α.Ε.		100,00	Ελλάδα	Υπηρεσίες ακινήτων
Hellenic Post Credit Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Πιστώσεων		50,00	Ελλάδα	Διαχείριση πιστωτικών καρτών και παροχή λοιπών υπηρεσιών
Herald Ελλάς Ανώνυμη Εταιρεία Ανάπτυξης Ακινήτων και Υπηρεσιών 1		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Herald Ελλάς Ανώνυμη Εταιρεία Ανάπτυξης Ακινήτων και Υπηρεσιών 2		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Στάνταρντ Κτηματική Α.Ε.		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

<u>Επωνυμία εταιρείας</u>	<u>Σημείωση</u>	<u>Ποσοστό συμμετοχής</u>	<u>Χώρα εγκατάστασης</u>	<u>Τομέας δραστηριότητας</u>
Σύγχρονο Ξενοδοχείν Ανώνυμη Ξενοδοχειακή, Τουριστική και Κτηματική Εταιρεία	β	100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Eurobank Bulgaria A.D.		99,99	Βουλγαρία	Τράπεζα
Bulgarian Retail Services A.D.		100,00	Βουλγαρία	Παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και διαχείριση πιστωτικών καρτών
ERB Property Services Sofia E.A.D.	δ	99,99	Βουλγαρία	Υπηρεσίες ακινήτων
ERB Leasing E.A.D.		100,00	Βουλγαρία	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
IMO 03 E.A.D.		100,00	Βουλγαρία	Επενδυτικές υπηρεσίες ακίνητης περιουσίας
IMO Central Office E.A.D.	ε	99,99	Βουλγαρία	Επενδυτικές υπηρεσίες ακίνητης περιουσίας
IMO Property Investments Sofia E.A.D.		100,00	Βουλγαρία	Επενδυτικές υπηρεσίες ακίνητης περιουσίας
ERB Leasing Bulgaria E.A.D.	στ	100,00	Βουλγαρία	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
ERB Hellas (Cayman Islands) Ltd		100,00	Νησιά Cayman	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Berberis Investments Ltd		100,00	Νησιά Channel	Εταιρεία χαρτοφυλακίου
ERB Hellas Funding Ltd		100,00	Νησιά Channel	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Eurobank Cyprus Ltd		100,00	Κύπρος	Τράπεζα
CEH Balkan Holdings Ltd		100,00	Κύπρος	Εταιρεία χαρτοφυλακίου
Chamia Enterprises Company Ltd ⁽¹⁾	ιβ	100,00	Κύπρος	Εταιρεία επενδύσεων ειδικού σκοπού
ERB New Europe Funding III Ltd		100,00	Κύπρος	Παροχή Πιστώσεων
Foramonio Ltd		100,00	Κύπρος	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
NEU 03 Property Holdings Ltd		100,00	Κύπρος	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
NEU II Property Holdings Ltd ⁽¹⁾	θ	100,00	Κύπρος	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
NEU BG Central Office Ltd		100,00	Κύπρος	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
NEU Property Holdings Ltd		100,00	Κύπρος	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
Densho Investments Ltd		100,00	Κύπρος	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Lenevino Holdings Ltd		100,00	Κύπρος	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Rano Investments Ltd	ι	100,00	Κύπρος	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Eurobank Private Bank Luxembourg S.A.		100,00	Λουξεμβούργο	Τράπεζα
Eurobank Fund Management Company (Luxembourg) S.A.		100,00	Λουξεμβούργο	Διαχείριση κεφαλαίων
Eurobank Holding (Luxembourg) S.A.		100,00	Λουξεμβούργο	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
ERB Lux Immo S.A.	γ	100,00	Λουξεμβούργο	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
ERB New Europe Funding B.V.		100,00	Ολλανδία	Παροχή πιστώσεων
ERB New Europe Funding II B.V.		100,00	Ολλανδία	Παροχή πιστώσεων
ERB New Europe Holding B.V.		100,00	Ολλανδία	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
ERB IT Shared Services S.A.		100,00	Ρουμανία	Επεξεργασία στοιχείων πληροφορικής
Eurobank Finance S.A. ⁽¹⁾		100,00	Ρουμανία	Επενδυτικές υπηρεσίες
Eurobank Property Services S.A.		100,00	Ρουμανία	Υπηρεσίες ακινήτων
IMO Property Investments Bucuresti S.A.		100,00	Ρουμανία	Επενδυτικές υπηρεσίες ακίνητης περιουσίας
IMO-II Property Investments S.A.		100,00	Ρουμανία	Επενδυτικές υπηρεσίες ακίνητης περιουσίας
Eurobank A.D. Beograd		99,99	Σερβία	Τράπεζα
ERB Leasing A.D. Beograd ⁽¹⁾		99,99	Σερβία	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
ERB Property Services d.o.o. Beograd		100,00	Σερβία	Υπηρεσίες ακινήτων
IMO Property Investments A.D. Beograd		100,00	Σερβία	Επενδυτικές υπηρεσίες ακίνητης περιουσίας
ERB Istanbul Holding A.S.		100,00	Τουρκία	Εταιρεία Χαρτοφυλακίου
ERB Hellas Plc		100,00	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Anaptyxi SME I Plc		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Karta II Plc		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Themeleion II Mortgage Finance Plc ⁽¹⁾		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Themeleion III Mortgage Finance Plc ⁽¹⁾		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Themeleion IV Mortgage Finance Plc ⁽¹⁾		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Themeleion Mortgage Finance Plc ⁽¹⁾		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Tegea Plc		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Maximus Hellas Designated Activity Company	ια	-	Ιρλανδία	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων

⁽¹⁾ Εταιρείες οι οποίες είναι υπό εκκαθάριση την 30 Ιουνίου 2018.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Οι ακόλουθες εταιρείες δεν περιλαμβάνονται στις συνοπτικές ενοποιημένες ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις κυρίως λόγω μη σημαντικότητας:

(i) Εταιρείες χαρτοφυλακίου και άλλες εταιρείες ειδικού σκοπού του Ομίλου για τη συγκέντρωση κεφαλαίων: (α) Themeleion III Holdings Ltd, Themeleion IV Holdings Ltd, Themeleion V Mortgage Finance Plc, Themeleion VI Mortgage Finance Plc, Anaptyxi APC Ltd και Byzantium II Finance Plc, οι οποίες είναι υπό εκκαθάριση και (β) Anaptyxi SME I Holdings Ltd, Karta II Holdings Ltd και Tegea Holdings Ltd.

(ii) Εταιρεία η οποία είναι αδρανής: Enalios Αξιοποιήσεις Ακινήτων Α.Ξ.Ε.

(iii) Εταιρείες οι οποίες ελέγχονται από τον Όμιλο βάσει σχετικών συμφωνητικών ενεχυρίασης των μετοχών τους: Finas A.E., Rovinvest A.E., Provet A.E. και Promivet A.E.

(α) Eurobank Υπηρεσίες Προώθησης και Διαχείρισης Προϊόντων Καταναλωτικής και Στεγαστικής Πίστης Α.Ε., Ελλάδα

Το Δεκέμβριο 2017, τα Διοικητικά Συμβούλια της Τράπεζας και της κατά 100% θυγατρικής της, Eurobank Υπηρεσίες Προώθησης και Διαχείρισης Προϊόντων Καταναλωτικής και Στεγαστικής Πίστης Α.Ε. αποφάσισαν τη συγχώνευση των δύο εταιρειών, με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη. Τον Ιούνιο 2018, ολοκληρώθηκε η ανωτέρω συγχώνευση, αφού ελήφθησαν όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις από τις αρμόδιες αρχές. Η συναλλαγή λογιστικοποιήθηκε στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου με τη μέθοδο της συνένωσης συμφερόντων χωρίς να έχει επίδραση στις εν λόγω καταστάσεις. Περαιτέρω πληροφορίες για τη συναλλαγή παρέχονται στη σημείωση 14 των ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018.

(β) Σύγχρονο Ξενοδοχείν Ανώνυμη Ξενοδοχειακή, Τουριστική και Κτηματική Εταιρεία, Ελλάδα

Στο πλαίσιο της διαχείρισης των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (NPEs), τον Ιανουάριο 2018, η Τράπεζα ίδρυσε την κατά 100% θυγατρική της, Σύγχρονο Ξενοδοχείν, που λειτουργεί ως εταιρεία επενδύσεων ακίνητης περιουσίας στην Ελλάδα.

(γ) ERB Lux Immo S.A., Λουξεμβούργο

Τον Ιανουάριο 2018, η θυγατρική της Τράπεζας Eurobank Private Bank Luxembourg S.A. απέκτησε το 100% των μετοχών και δικαιωμάτων ψήφου της BHF Lux Immo S.A έναντι τιμήματος € 8,7 εκατ. σε μετρητά. Η απόκτηση λογιστικοποιήθηκε ως συνένωση επιχειρήσεων με τη μέθοδο της εξαγοράς. Κατά την ημερομηνία της απόκτησης, η εύλογη αξία του συνόλου του ενεργητικού ανήλθε σε € 19,2 εκατ., ενώ του συνόλου του παθητικού (αφορά κυρίως ενδοομιλική χρηματοδότηση) σε € 9,3 εκατ. Συνεπώς, η συναλλαγή είχε ως αποτέλεσμα € 1,2 εκατ. κέρδος, το οποίο αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)». Επιπρόσθετα, κατά την ημερομηνία της απόκτησης, σύμφωνα με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της αποκτηθείσας εταιρείας, η εταιρεία μετονομάστηκε σε ERB Lux Immo S.A.

(δ) ERB Property Services Sofia E.A.D., Βουλγαρία

Τον Ιανουάριο του 2018 η Τράπεζα και η θυγατρική της Eurobank Υπηρεσίες Ακινήτων Α.Ε. πούλησαν την συμμετοχή τους στην ERB Property Services Sofia A.D. στην Eurobank Bulgaria A.D., στην οποία το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου ανέρχεται σε 99,99%. Συνεπώς η συμμετοχή του Ομίλου στην εταιρεία μειώθηκε από 100% σε 99,99%. Τον Ιούνιο 2018, σε συνέχεια των ανωτέρω συναλλαγών, η επωνυμία της εταιρείας άλλαξε σε ERB Property Services Sofia E.A.D.

(ε) IMO Central Office E.A.D., Βουλγαρία

Τον Ιανουάριο του 2018, η θυγατρική της Τράπεζας NEU BG Central Office Ltd πούλησε τη συμμετοχή της στην IMO Central Office E.A.D. στην Eurobank Bulgaria A.D., στην οποία το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου ανέρχεται σε 99,99%. Συνεπώς, η συμμετοχή του Ομίλου στην εταιρεία μειώθηκε από 100% σε 99,99%.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

(στ) ERB Leasing Bulgaria EAD, Βουλγαρία

Το Φεβρουάριο 2018, η Τράπεζα ίδρυσε την κατά 100% θυγατρική ERB Leasing Bulgaria EAD, η οποία προήλθε από τον μετασχηματισμό της ERB Leasing EAD μέσω απόσχισης (spin-off), στο πλαίσιο της οποίας, τμήμα του ενεργητικού και του παθητικού της τελευταίας περιήλθαν στην νεοϊδρυθείσα εταιρεία.

(ζ) Mesal Holdings Ltd, Κύπρος

Το πρώτο εξάμηνο του 2018, η Eurobank Cyprus Ltd πούλησε το 100% των μετοχών και δικαιωμάτων ψήφου της Mesal Holdings Ltd με κέρδος € 2,2 εκατ. το οποίο αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων του Ομίλου.

(η) Bancpost S.A., ERB Retail Services IFN S.A. και ERB Leasing IFN S.A, Ρουμανία

Την 4 Απριλίου 2018, η Τράπεζα ανακοίνωσε την ολοκλήρωση της πώλησης των Bancpost S.A., ERB Retail Services IFN S.A. και ERB Leasing IFN S.A (που είχαν ταξινομηθεί ως κατεχόμενες προς πώληση θυγατρικές εταιρείες στη Ρουμανία) στην Banca Transilvania. Συνεπώς, από αυτήν την ημερομηνία, οι ανωτέρω θυγατρικές εταιρείες στη Ρουμανία δεν ενοποιούνται (σημ.13).

(θ) NEU II Property Holdings Ltd, Κύπρος

Το πρώτο εξάμηνο του 2018, η Γενική Συνέλευση των Μετόχων της εταιρείας αποφάσισε την εκκαθάρισή της.

(ι) Rano Investments Ltd, Κύπρος

Στο πλαίσιο της διαχείρισης των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (NPEs), το δεύτερο τρίμηνο του 2018, η θυγατρική της Τράπεζας Eurobank Cyprus Ltd ίδρυσε την κατά 100% θυγατρική, Rano Investments Ltd, που λειτουργεί ως εταιρεία επενδύσεων ακίνητης περιουσίας στην Κύπρο.

(ια) Maximus Hellas Designated Activity Company, Ιρλανδία

Το δεύτερο τρίμηνο του 2018, η Τράπεζα ίδρυσε την Maximus Hellas Designated Activity Company, μια εταιρεία ειδικού σκοπού για την τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων και δανείων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις (σημ 23).

(ιβ) Chamia Enterprises Company Ltd, Κύπρος

Τον Ιούνιο 2018, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της εταιρείας αποφάσισε την εκκαθάρισή της.

Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Densho Investments Ltd, Κύπρος

Τον Ιούλιο 2018, η Eurobank Cyprus Ltd πούλησε το 100% των μετοχών και των δικαιωμάτων ψήφου της Densho Investments Ltd με κέρδος € 0,02 εκατ., το οποίο αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων του Ομίλου.

Neviko Ventures Ltd, Κύπρος

Στο πλαίσιο της διαχείρισης των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (NPEs), τον Αύγουστο του 2018, η θυγατρική της Τράπεζας Eurobank Cyprus Ltd ίδρυσε την 100% θυγατρική, Neviko Ventures Ltd, που λειτουργεί ως εταιρεία επενδύσεων ακίνητης περιουσίας στην Κύπρο.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

17. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες

Την 30 Ιουνίου 2018, οι επενδύσεις του Ομίλου σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες ανήλθαν σε € 138 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2017: € 156 εκατ.). Παρακάτω παρατίθενται οι συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες του Ομίλου την 30 Ιουνίου 2018:

<u>Επωνυμία εταιρείας</u>	<u>Σημείωση</u>	<u>Χώρα εγκατάστασης</u>	<u>Τομέας δραστηριότητας</u>	<u>Μερίδιο Ομίλου</u>
Femion Ltd		Κύπρος	Εταιρεία επενδύσεων ειδικού σκοπού	66,45
ΤΕΦΙΝ Α.Ε. ⁽¹⁾		Ελλάδα	Εμπορία αυτοκινήτων και μηχανημάτων	50,00
Sinda Enterprises Company Ltd		Κύπρος	Εταιρεία επενδύσεων ειδικού σκοπού	48,00
Singidunum - Buildings d.o.o. Beograd	α	Σερβία	Ανάπτυξη οικοδομικών σχεδίων	30,81
Αλφα Επενδυτικής Περιουσίας Κεφαλαρίου Ανώνυμη Εταιρεία		Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	41,67
Global Χρηματοδοτήσεις Επενδύσεων Α.Ε. ⁽²⁾		Ελλάδα	Εταιρεία χρηματοδότησης επενδύσεων	33,82
Rosequeens Properties Ltd		Κύπρος	Εταιρεία επενδύσεων ειδικού σκοπού	33,33
Rosequeens Properties SRL		Ρουμανία	Εταιρεία επενδύσεων ακίνητης περιουσίας	33,33
Famar S.A. ⁽²⁾		Λουξεμβούργο	Εταιρεία χαρτοφυλακίου	23,55
Odyssey GP S.a.r.l.		Λουξεμβούργο	Εταιρεία επενδύσεων ειδικού σκοπού	20,00
Eurolife ERB Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών ⁽²⁾		Ελλάδα	Εταιρεία χαρτοφυλακίου	20,00

⁽¹⁾ Εταιρεία η οποία είναι υπό εκκαθάριση την 30 Ιουνίου 2018.

⁽²⁾ Ο όμιλος Eurolife (Eurolife ERB Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών και οι θυγατρικές της), ο όμιλος Global Χρηματοδοτήσεις Επενδύσεων (Global Χρηματοδοτήσεις Επενδύσεων Α.Ε. και οι θυγατρικές της) και ο όμιλος Famar (Famar S.A και οι θυγατρικές της) θεωρούνται συγγενείς εταιρείες του Ομίλου.

Το πρώτο εξάμηνο του 2018, η αναλογία του Ομίλου επί των αποτελεσμάτων του ομίλου Eurolife ύψους € 27 εκατ. περιλαμβάνει € 31 εκατ. κέρδη από την πώληση τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου, τα οποία μεταφέρθηκαν από τα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση στην κατάσταση αποτελεσμάτων (περίπου € 22 εκατ. μετά από φόρους).

(α) Singidunum - Buildings d.o.o. Beograd, Σερβία

Κατά τη διάρκεια της περιόδου που έληξε την 30 Ιουνίου 2018, η συμμετοχή του Ομίλου στην Singidunum μειώθηκε σε 30,81%, λόγω αυξήσεων μετοχικού κεφαλαίου υπέρ του άλλου μετόχου, της Lamda Development B.V. Συνεπώς, με βάση τους όρους της σχετικής συμφωνίας μετόχων, η εταιρεία δεν θεωρείται πλέον κοινοπραξία, αλλά συγγενής εταιρεία του Ομίλου, ενώ θα συνεχίσει να λογίζεται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

18. Επενδύσεις σε ακίνητα

Η κίνηση της αναπόσβεστης αξίας των επενδύσεων σε ακίνητα αναλύεται παρακάτω:

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.
Αξία κτήσεως:	
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	301
Υπόλοιπο από απόκτηση εταιρειών ⁽¹⁾	17
Μεταφορές από/ προς ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία	2
Λοιπές μεταφορές	48
Πωλήσεις και διαγραφές	(20)
Απομείωση	(4)
Υπόλοιπο την 30 Ιουνίου	344
Συσσωρευμένες αποσβέσεις:	
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	(24)
Μεταφορές	(2)
Πωλήσεις και διαγραφές	2
Αποσβέσεις περιόδου	(3)
Υπόλοιπο την 30 Ιουνίου	(27)
Αναπόσβεστη αξία την 30 Ιουνίου	317

⁽¹⁾ Αφορά στην απόκτηση της ERB Lux Immo S.A. (σημ. 16).

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Στο δεύτερο τρίμηνο του 2018, μετά την ολοκλήρωση της πώλησης των θυγατρικών εταιρειών στη Ρουμανία που είχαν ταξινομηθεί ως κατεχόμενες προς πώληση (σημ. 13), ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια περιουσιακά στοιχεία ποσού € 37 εκατ. ταξινομήθηκαν ως επενδύσεις σε ακίνητα.

19. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2017 € εκατ.
Απαιτήσεις από το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων	707	704
Ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς και σχετικές προκαταβολές	490	375
Ενεχυρασμένο ποσό που σχετίζεται με χρηματοοικονομική εγγύηση για τον πιστωτικό κίνδυνο Ελληνικού Δημοσίου	240	241
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος ⁽¹⁾	144	147
Προπληρωμένα έξοδα και δεδουλευμένα έσοδα	106	82
Λοιπές εγγυήσεις	68	62
Υπόλοιπα σε διακανονισμό ⁽²⁾	51	16
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	98	97
Σύνολο	1.904	1.724

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει παρακρατούμενους φόρους.

⁽²⁾ Περιλαμβάνει υπόλοιπα σε διακανονισμό με πελάτες και υπόλοιπα σε διακανονισμό που σχετίζονται με πλειστηριασμούς και χρηματιστηριακές δραστηριότητες.

Στο πλαίσιο της ενεργούς διαχείρισης των NPEs, ο Όμιλος αξιοποίησε την πλατφόρμα ηλεκτρονικών πλειστηριασμών η οποία τέθηκε σε εφαρμογή τον Φεβρουάριο του 2018, προκειμένου να διαχειριστεί αποτελεσματικά τις προγραμματισμένες διαδικασίες πλειστηριασμού για τις ελληνικές δραστηριότητες. Αυτός ήταν ο κύριος παράγοντας για την καθαρή αύξηση των ανακτηθέντων ακινήτων από πλειστηριασμούς και των σχετικών προκαταβολών κατά € 115 εκατ. για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018.

Την 30 Ιουνίου 2018, τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού ποσού € 98 εκατ., μετά από προβλέψεις αφορούν, μεταξύ άλλων, σε απαιτήσεις σχετιζόμενες με (α) προκαταβολές σε προμηθευτές, (β) δημόσιους οργανισμούς και (γ) νομικές υποθέσεις.

20. Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2017 € εκατ.
Εξασφαλισμένες υποχρεώσεις προς την ΕΚΤ και την ΤτΕ	5.050	9.994

Την 30 Ιουνίου 2018, η εξάρτηση της Τράπεζας από το μηχανισμό χρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος μειώθηκε σε € 5,1 δις (εκ των οποίων € 3,8 δις αφορούν σε χρηματοδότηση από τον Έκτακτο Μηχανισμό Παροχής Ρευστότητας - ELA), κυρίως λόγω της εισροής καταθέσεων, απομόχλευσης στοιχείων ενεργητικού, αύξησης των συναλλαγών *gross* (πωλήσεις χρεογράφων με συμφωνία επαναγοράς) σε ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου και της έκδοσης χρεογράφων εξασφαλισμένων με στοιχεία ενεργητικού, εκ των οποίων € 813,5 εκατ. πωλήθηκαν μέσω ιδιωτικής τοποθέτησης σε διεθνή θεσμικό επενδυτή (σημ. 23) (31 Δεκεμβρίου 2017: € 10 δις, εκ των οποίων € 7,9 δις από τον ELA). Την 31 Ιουλίου 2018, υπήρξε περαιτέρω μείωση της χρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος σε € 3,7 δις, εκ των οποίων € 2,5 δις από τον ELA.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

21. Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2017 € εκατ.
Εξασφαλισμένες υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	4.763	3.368
Δανεισμός από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και παρεμφερείς οργανισμούς	555	491
Διατραπεζικός δανεισμός	10	6
Τρεχούμενοι λογαριασμοί τραπεζών και υπόλοιπα σε διακανονισμό	75	132
Σύνολο	5.403	3.997

Την 30 Ιουνίου 2018, η πλειοψηφία των εξασφαλισμένων υποχρεώσεων από συναλλαγές με λοιπές τράπεζες πραγματοποιήθηκε με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εξωτερικού με εγγύηση έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου, ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου και καλυμμένες ομολογίες που εκδόθηκαν από την Τράπεζα (σημ. 15 και 23). Την 30 Ιουνίου 2018, ο δανεισμός από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και παρεμφερείς οργανισμούς περιλαμβάνει δανεισμό από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (European Investment Bank), την Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη (European Bank for Reconstruction and Development) και από λοιπούς παρεμφερείς οργανισμούς.

22. Υποχρεώσεις προς πελάτες

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2017 € εκατ.
Καταθέσεις ταμειοτηρίου και τρεχούμενοι λογαριασμοί	20.204	19.412
Προθεσμιακές καταθέσεις	16.111	14.370
Συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων	53	53
Λοιπά προθεσμιακά προϊόντα (σημ. 23)	20	8
Σύνολο	36.388	33.843

Κατά τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9, ανακλήθηκε η επιλογή επιμέτρησης των σύνθετων καταθέσεων στην εύλογη αξία σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 και έκτοτε επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, μετά το διαχωρισμό των ενσωματωμένων παραγώγων από τα κύρια συμβόλαιά τους. Την 30 Ιουνίου 2018, η λογιστική αξία των εν λόγω καταθέσεων ανερχόταν σε € 2 εκατ.

Τα λοιπά προθεσμιακά προϊόντα σχετίζονται με μεσοπρόθεσμους τίτλους κύριας οφειλής που κατείχαν πελάτες της Τράπεζας ποσού € 20 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2017: € 8 εκατ.).

Για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018, οι υποχρεώσεις προς πελάτες για τις ελληνικές και διεθνείς δραστηριότητες ανέρχονταν σε € 26.796 εκατ. και € 9.592 εκατ., αντίστοιχα (31 Δεκεμβρίου 2017: € 24.579 εκατ. και € 9.264 εκατ., αντίστοιχα).

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

23. Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2017 € εκατ.
Ομόλογα μειωμένης εξασφάλισης (Tier 2)	974	-
Ομόλογα από τιτλοποίηση	813	-
Καλυμμένες ομολογίες	504	497
Μεσοπρόθεσμοι τίτλοι (EMTN) (σημ. 22)	15	52
Σύνολο	2.306	549

Κατά τη μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9, ανακλήθηκε η επιλογή επιμέτρησης των σύνθετων τίτλων στην εύλογη αξία σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 και έκτοτε επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, μετά το διαχωρισμό των ενσωματωμένων παραγώγων από τα κύρια συμβόλαια τους. Την 30 Ιουνίου 2018, η λογιστική αξία των εν λόγω τίτλων ανερχόταν σε € 3 εκατ.

Ομόλογα από τιτλοποίηση

Τον Ιούνιο 2018, η Τράπεζα μέσω της θυγατρικής της εταιρείας ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων Maximus Hellas DAC, εξέδωσε ομόλογα με τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων και δανείων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις συνολικής ονομαστικής αξίας € 1.251,5 εκατ. τα οποία αποτελούνταν από: (α) τίτλους κύριας οφειλής (senior notes - τίτλοι κατηγορίας Α) ονομαστικής αξίας € 813,5 εκατ. με επιτόκιο Euribor τριμήνου πλέον 250 μονάδες βάσης, οι οποίοι πωλήθηκαν μέσω ιδιωτικής τοποθέτησης σε δύο εταιρείες έκδοσης εμπορικών χρεογράφων εξασφαλισμένων με στοιχεία ενεργητικού (Asset Backed Commercial Paper-ABCP), τις οποίες διαχειρίζεται διεθνής θεσμικός επενδυτής και (β) τίτλους μειωμένης εξασφάλισης (τίτλοι κατηγορίας Β) ονομαστικής αξίας € 438 εκατ., οι οποίοι διακρατήθηκαν από την Τράπεζα. Η συναλλαγή έχει λογιστικοποιηθεί ως δανεισμός με εξασφαλίσεις, λαμβάνοντας υπόψη ότι η Τράπεζα διατηρεί όλους τους σημαντικούς κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από την κυριότητα των τιτλοποιημένων στοιχείων ενεργητικού.

Κεφαλαιακά μέσα κατηγορίας 2 (Tier 2)

Στο πλαίσιο του πρώτου πυλώνα του προγράμματος ενίσχυσης της Ρευστότητας της Ελληνικής Οικονομίας βάσει του Νόμου 3723/2008, η Τράπεζα είχε εκδώσει προνομιούχες μετοχές ονομαστικής αξίας € 950 εκατ., οι οποίες είχαν καλυφθεί από το Ελληνικό Δημόσιο. Την 18 Ιανουαρίου 2018, η Τράπεζα ανακοίνωσε την ολοκλήρωση της πλήρους αποπληρωμής των προαναφερθέντων μετοχών σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1α του άρθρου 1 του Ν. 3723/2008 και τις αποφάσεις της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων (κοινών και προνομιούχων) της, την 3 Νοεμβρίου 2017.

Η ανωτέρω αποπληρωμή ολοκληρώθηκε εν μέρει με μετρητά και εν μέρει με την παράδοση κεφαλαιακών μέσων κατηγορίας 2 συνολικού ύψους € 950.000.000 σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013 της ΕΕ και δεν έχει επίπτωση στο CET1 του Ομίλου με βάση την πλήρη εφαρμογή των κανόνων της Βασιλείας III.

Σύμφωνα με τους όρους της έκδοσης, τα κεφαλαιακά μέσα κατηγορίας 2 έχουν διάρκεια δέκα ετών (έως την 17 Ιανουαρίου 2028) και σταθερό ονομαστικό επιτόκιο 6,41% (αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων) το οποίο θα καταβάλλεται εξαμηνιαία. Την 30 Ιουνίου 2018, τα προαναφερθέντα κεφαλαιακά μέσα ανέρχονταν σε € 974 εκατ., συμπεριλαμβανομένων € 4 εκατ. εξόδων έκδοσης και € 28 εκατ. δεδουλευμένων τόκων.

Περαιτέρω πληροφόρηση αναφορικά με τα κεφαλαιακά μέσα της κατηγορίας 2 και το σχετικό νομικό πλαίσιο παρέχεται στη σημείωση 41 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017.

Μεσοπρόθεσμοι τίτλοι (EMTN)

Κατά τη διάρκεια της περιόδου που έληξε την 30 Ιουνίου 2018, ο Όμιλος προχώρησε στην έκδοση μεσοπρόθεσμων τίτλων ονομαστικής αξίας € 23 εκατ., μέσω της εταιρείας της ειδικού σκοπού ERB Hellas PLC (εκ των οποίων € 11 εκατ. διακρατούνται από πελάτες της Τράπεζας).

Τον Ιούνιο 2018, έληξε τίτλος ονομαστικής αξίας € 48 εκατ.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Καλυμμένες ομολογίες

Κατά τη διάρκεια της περιόδου που έληξε την 30 Ιουνίου 2018, η Τράπεζα προχώρησε στην έκδοση καλυμμένων ομολογιών ύψους € 200 εκατ. οι οποίες διακρατούνται πλήρως από την Τράπεζα.

Γεγονός μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Τον Ιούλιο 2018, η Τράπεζα προχώρησε στην έκδοση καλυμμένων ομολογιών ονομαστικής αξίας € 350 εκατ., οι οποίες διακρατούνται πλήρως από την Τράπεζα.

Οι απαιτούμενες γνωστοποιήσεις σχετικά με τις εκδοθείσες καλυμμένες ομολογίες, βάσει της Π.Δ.Τ.Ε. 2620/28.08.2009, είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Τράπεζας (Έκθεση προς Επενδυτές για τα Προγράμματα Καλυμμένων Ομολογιών).

24. Λοιπές υποχρεώσεις

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2017 € εκατ.
Υπόλοιπα σε διακανονισμό ⁽¹⁾	253	252
Λοιπές προβλέψεις	175	125
Προεισπραγμένα έσοδα και έξοδα δεδουλευμένα	121	81
Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	49	50
Φόρος εισοδήματος πληρωτέος	15	7
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις (σημ. 12)	3	4
Λοιπές υποχρεώσεις	132	165
Σύνολο	748	684

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει υπόλοιπα σε διακανονισμό που σχετίζονται με τραπεζικές επιταγές και εμβάσματα, συναλλαγές πιστωτικών καρτών, λοιπές τραπεζικές και χρηματιστηριακές δραστηριότητες.

Την 30 Ιουνίου 2018, οι λοιπές υποχρεώσεις ποσού € 132 εκατ. αφορούν κυρίως σε (α) υποχρεώσεις σε προμηθευτές και πιστωτές, (β) εισφορές σε ασφαλιστικούς οργανισμούς, (γ) υποχρεώσεις από λοιπούς φόρους και τέλη και (δ) υποχρεώσεις συναλλαγών (trading liabilities).

Την 30 Ιουνίου 2018, οι λοιπές προβλέψεις ποσού € 175 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2017: € 125 εκατ.) περιλαμβάνουν κυρίως: (α) € 57 εκατ. για εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις και απαιτήσεις υπό αμφισβήτηση (σημ. 29), (β) € 56 εκατ. για δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, οι οποίες από την 1 Ιανουαρίου 2018 παρακολουθούνται ξεχωριστά από τις προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων πελατών, (γ) € 44 εκατ. για χρηματοοικονομική εγγύηση για τον πιστωτικό κίνδυνο Ελληνικού Δημοσίου, (δ) € 6 εκατ. για έξοδα αναδιάρθρωσης (σχετίζονται κυρίως με το Πρόγραμμα Εθελούσιας Εξόδου) και (ε) λοιπές προβλέψεις για λειτουργικούς κινδύνους ποσού € 8 εκατ.

Η εφαρμογή του Προγράμματος Εθελούσιας Εξόδου, που ήταν ήδη σε ισχύ κατά τη διάρκεια του 2017, είχε σχεδιαστεί για το προσωπικό του Ομίλου στην Ελλάδα στο πλαίσιο της εφαρμογής του σχεδίου αναδιάρθρωσης της Τράπεζας και σύμφωνα με τις σχετικές κύριες δεσμεύσεις που αναφέρονται σε αυτό (σημ. 5). Στο ίδιο πλαίσιο ανακοινώθηκε την 19 Ιανουαρίου 2018 και υλοποιήθηκε ένα πρόσθετο πρόγραμμα με τους ίδιους όρους, το οποίο αφορούσε σε υπαλλήλους συγκεκριμένων επιλεγμένων μονάδων στην Ελλάδα.

Έως την 30 Ιουνίου 2018, το κόστος του Προγράμματος Εθελούσιας Εξόδου, μετά από προβλέψεις για αποζημίωση λόγω εξόδου από την υπηρεσία, ανήλθε σε € 159 εκατ., εκ των οποίων € 40 εκατ. αναγνωρίστηκαν στην κατάσταση αποτελεσμάτων του Ομίλου για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018. Η ετήσια εκτιμώμενη εξοικονόμηση, ως αποτέλεσμα του πρόσθετου κόστους του προγράμματος το οποίο αναγνωρίστηκε στο πρώτο εξάμηνο του 2018, ανέρχεται σε € 12 εκατ.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

25. Μετοχικό κεφάλαιο-κοινές μετοχές, διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο και ίδιες μετοχές

Η ονομαστική αξία των μετοχών της Τράπεζας είναι € 0,30 ανά μετοχή. Το κοινό μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας είναι πλήρως καταβεβλημένο. Η μεταβολή του μετοχικού κεφαλαίου-κοινών μετοχών, της διαφοράς από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο και των ιδίων μετοχών παρουσιάζεται παρακάτω:

	Μετοχικό κεφάλαιο - κοινές μετοχές			Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		
	€ εκατ.	Ίδιες μετοχές € εκατ.	Καθαρό ποσό € εκατ.	€ εκατ.	Ίδιες μετοχές € εκατ.	Καθαρό ποσό € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	656	(1)	655	8.056	(1)	8.055
Αγορά ιδίων μετοχών	-	(1)	(1)	-	(2)	(2)
Πώληση ιδίων μετοχών	-	1	1	-	1	1
Υπόλοιπο την 30 Ιουνίου	656	(1)	655	8.056	(2)	8.054

Η μεταβολή του αριθμού των μετοχών της Τράπεζας παρουσιάζεται παρακάτω:

	Αριθμός μετοχών		
	Εκδοθείσες κοινές μετοχές	Ίδιες μετοχές	Καθαρό ποσό
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	2.185.998.765	(1.802.710)	2.184.196.055
Αγορά ιδίων μετοχών	-	(2.973.054)	(2.973.054)
Πώληση ιδίων μετοχών	-	2.549.397	2.549.397
Υπόλοιπο την 30 Ιουνίου	2.185.998.765	(2.226.367)	2.183.772.398

Ίδιες μετοχές

Στα συνήθη πλαίσια των εργασιών τους, οι θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας ενδέχεται να πραγματοποιήσουν αγορές και πωλήσεις ιδίων μετοχών. Σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 16γ του Νόμου 3864/2010, για όσο συμμετέχει το ΕΤΧΣ στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας, δεν επιτρέπεται η αγορά ιδίων μετοχών από την Τράπεζα χωρίς την έγκρισή του.

26. Προνομιούχοι τίτλοι

Η κίνηση των προνομιούχων τίτλων που εξέδωσε ο Όμιλος μέσω της εταιρείας ειδικού σκοπού, ERB Hellas Funding Limited, για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018, παρουσιάζεται παρακάτω:

	Έκδοση Α	Έκδοση Β	Έκδοση Γ	Έκδοση Δ	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	2	4	18	19	43
Επαναγορά	-	-	(1)	-	(1)
Υπόλοιπο την 30 Ιουνίου	2	4	17	19	42

Όλες οι υποχρεώσεις του εκδότη, αναφορικά με τις ανωτέρω εκδόσεις των προνομιούχων τίτλων, καλύπτονται από εγγυήσεις μειωμένης εξασφάλισης από την Τράπεζα. Οι αναλυτικοί όροι της κάθε έκδοσης, μαζί με την μερισματική τους απόδοση ή/και τη βάση υπολογισμού της είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Τράπεζας. Μετά την αποπληρωμή των προνομιούχων μετοχών τις οποίες κατείχε το Ελληνικό Δημόσιο (σημ. 23) την 17 Ιανουαρίου 2018 και σύμφωνα με τους όρους των προνομιούχων τίτλων, η ERB Hellas Funding Ltd ανακοίνωσε την πληρωμή μη σωρευτικών μερισμάτων συνολικού ποσού € 1,1 εκατ. για τις σειρές Α, Β, Γ και Δ. Την 30 Ιουνίου 2018, το μέρισμα που αναλογεί στους κατόχους προνομιούχων τίτλων ανήλθε σε € 1,4 εκατ. (€ 1 εκατ. μετά από φόρους).

Γεγονός μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Η ERB Hellas Funding Limited προχώρησε στην πληρωμή μη σωρευτικών μερισμάτων συνολικού ποσού € 0,7 εκατ. για τις σειρές Γ, Δ και Β την 9 Ιουλίου, 30 Ιουλίου και 2 Αυγούστου 2018, αντίστοιχα.

Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις

27. Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Η εύλογη αξία είναι η τιμή που μία οντότητα θα λάμβανε κατά την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου ή θα κατέβαλε για τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων στην κύρια (ή πιο συμφέρουσα) αγορά, κατά την ημερομηνία της επιμέτρησης και υπό τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς (δηλ. τιμή εξόδου). Όταν δεν υπάρχει παρατηρήσιμη τιμή για πανομοιότυπο περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση, η εύλογη αξία επιμετράται με τη χρήση άλλων κατάλληλων τεχνικών αποτίμησης μεγιστοποιώντας τη χρήση συναφών παρατηρήσιμων δεδομένων και ελαχιστοποιώντας τη χρήση μη παρατηρήσιμων δεδομένων. Τα παρατηρήσιμα δεδομένα προκύπτουν χρησιμοποιώντας στοιχεία της αγοράς, όπως πληροφορίες διαθέσιμες στο κοινό σχετικά με πραγματικά γεγονότα ή συναλλαγές, και αντανακλούν τις παραδοχές που θα χρησιμοποιούσαν οι συμμετέχοντες στην αγορά για την τιμολόγηση χρηματοοικονομικών μέσων, όπως διαθέσιμες επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές για παρόμοια μέσα, επιτόκια και καμπύλες επιτοκίων, τεκμαρτή μεταβλητότητα και περιθώρια φερεγγυότητας (credit spreads).

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του Ομίλου που αποτιμώνται στην εύλογη αξία ή στην αποσβέσιμη αξία κτήσης και η εύλογη αξία τους έχει γνωστοποιηθεί, κατηγοριοποιούνται σε ένα από τα τρία επίπεδα ιεραρχίας εύλογης αξίας ανάλογα με το αν η αποτίμησή τους βασίζεται σε παρατηρήσιμα ή μη παρατηρήσιμα δεδομένα, ως ακολούθως:

- (α) Επίπεδο 1 - Χρηματοοικονομικά στοιχεία που αποτιμώνται βάσει επίσημων τιμών (μη προσαρμοσμένες) σε ενεργές αγορές για πανομοιότυπα χρηματοοικονομικά στοιχεία στα οποία ο Όμιλος μπορεί να έχει πρόσβαση κατά την ημερομηνία επιμέτρησης. Ενεργή θεωρείται η αγορά στην οποία οι τιμές αυτές είναι άμεσα και σε τακτά χρονικά διαστήματα διαθέσιμες από κάποιο χρηματιστήριο, χρηματιστή, διαπραγματευτή, βιομηχανικό κλάδο, υπηρεσία τιμών ή ρυθμιστική αρχή και αντιπροσωπεύουν πραγματικές και συχνές συναλλαγές. Στο επίπεδο 1 περιλαμβάνονται ενεργά διαπραγματεύσιμοι χρεωστικοί τίτλοι κατοχής ή έκδοσης του Ομίλου, μετοχές και παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα που διαπραγματεύονται σε χρηματιστήρια, καθώς επίσης και αμοιβαία κεφάλαια τα οποία έχουν τακτικά και συχνά δημοσιευμένες τιμές.
- (β) Επίπεδο 2 - Χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα χρησιμοποιώντας τεχνικές αποτίμησης με δεδομένα, διαφορετικά των επίσημων τιμών του Επιπέδου 1, τα οποία είναι παρατηρήσιμα είτε απευθείας ή εμμέσως, όπως : i) επίσημες τιμές για παρεμφερή χρηματοοικονομικά μέσα σε ενεργές αγορές, ii) επίσημες τιμές για πανομοιότυπα ή παρεμφερή χρηματοοικονομικά μέσα σε αγορές που δεν είναι ενεργές, iii) δεδομένα, εκτός των επίσημων τιμών, που είναι άμεσα ή έμμεσα παρατηρήσιμα, όπως επιτόκια και καμπύλες επιτοκίων παρατηρήσιμα σε τακτά χρονικά διαστήματα, επιτόκια προθεσμιακών συμβολαίων ξένου συναλλάγματος, τιμές μετοχών, περιθώρια φερεγγυότητας και τεκμαρτή μεταβλητότητα που λαμβάνονται από διεθνείς οργανισμούς παροχής τιμών αγοράς και iv) άλλα μη παρατηρήσιμα δεδομένα που δεν είναι σημαντικά για τη συνολική επιμέτρηση της εύλογης αξίας. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του Επιπέδου 2 περιλαμβάνουν εξωχρηματιστηριακά παράγωγα και μη άμεσα ρευστοποιήσιμους χρεωστικούς τίτλους, που κατέχονται ή εκδίδονται από τον Όμιλο.
- (γ) Επίπεδο 3 - Χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα χρησιμοποιώντας τεχνικές αποτίμησης στις οποίες τα σημαντικότερα δεδομένα είναι μη παρατηρήσιμα. Κατά τη συλλογή των μη παρατηρήσιμων δεδομένων, χρησιμοποιούνται οι καλύτερες διαθέσιμες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων δεδομένων του Ομίλου, ενώ ταυτόχρονα αντανακλώνται οι υποθέσεις των συμμετεχόντων στην αγορά (π.χ. παραδοχές σχετικά με τον κίνδυνο). Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του Επιπέδου 3 περιλαμβάνουν μη διαπραγματευόμενους μετοχικούς τίτλους ή μετοχικούς τίτλους που διαπραγματεύονται σε αγορές οι οποίες δεν θεωρούνται ενεργές, συγκεκριμένα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα και δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία

Η κατηγοριοποίηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων του Ομίλου που επιμετρώνται στην εύλογη αξία τους, παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες:

	30 Ιουνίου 2018			
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	83	-	1	84
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	43	5	43	91
Παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία	0	1.793	1	1.794
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	5.358	129	-	5.487
Δάνεια και απαιτήσεις σε πελάτες αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	-	62	62
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	5.484	1.927	107	7.518
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	1	1.831	-	1.832
Υποχρεώσεις συναλλαγών	17	-	-	17
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	18	1.831	-	1.849
	31 Δεκεμβρίου 2017			
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	48	0	1	49
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	0	1.877	1	1.878
Χαρτοφυλάκιο διαθέσιμων προς πώληση επενδυτικών τίτλων	5.464	4	41	5.509
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	5.512	1.881	43	7.436
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	0	1.853	-	1.853
Υποχρεώσεις προς τους πελάτες:				
- Σύνθετες καταθέσεις	-	2	-	2
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους:				
- Σύνθετοι τίτλοι	-	3	-	3
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	-	1.858	-	1.858

Ο Όμιλος αναγνωρίζει μεταφορές εντός και εκτός των επιπέδων ιεραρχίας της εύλογης αξίας στην αρχή του τριμήνου κατά το οποίο έχει πραγματοποιηθεί η μεταφορά ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου. Κατά τη διάρκεια της περιόδου που έληξε την 30 Ιουνίου 2018, ο Όμιλος μετέφερε εξωχρηματιστηριακά παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αξίας € 1 εκατ. από το Επίπεδο 3 στο Επίπεδο 2 σε συνέχεια της εκτίμησης για τη σημαντικότητα του πιστωτικού κινδύνου (Credit Risk Valuation Adjustment - CVA) στο σύνολο της εύλογης αξίας τους, ο υπολογισμός του οποίου πραγματοποιήθηκε βάσει εσωτερικών μοντέλων αποτίμησης.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Συμφωνία των χρηματοοικονομικών στοιχείων του Επιπέδου 3

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	43
Μετάβαση στο ΔΠΧΑ 9	65
Μεταφορά σε επίπεδο 3	0
Μεταφορά από επίπεδο 3	(1)
Προσθήκες, μετά από πωλήσεις και λήξεις	(2)
Σύνολο κερδών/(ζημιών) περιόδου που περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων	1
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	1
Υπόλοιπο την 30 Ιουνίου	107

Διαδικασίες και τεχνικές αποτίμησης του Ομίλου

Ο τομέας Group Market Counterparty Risk Sector (GMCRS) θεσπίζει τις διαδικασίες που διέπουν την επιμέτρηση της εύλογης αξίας, σύμφωνα με τις λογιστικές πολιτικές του Ομίλου. Ο Όμιλος χρησιμοποιεί ευρέως αναγνωρισμένα μοντέλα αποτίμησης για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των κοινών χρηματοοικονομικών μέσων για τα οποία δεν υπάρχουν διαθέσιμες επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, όπως τις ανταλλαγές επιτοκίων και τις ανταλλαγές συναλλάγματος (interest and cross currency swaps), που χρησιμοποιούν μόνο παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς και απαιτούν την κρίση και την εκτίμηση της Διοίκησης σε μικρότερο βαθμό. Ειδικότερα, οι παρατηρήσιμες τιμές ή τα δεδομένα των μοντέλων αποτίμησης είναι συνήθως διαθέσιμα στην αγορά για τους εισηγμένους χρεωστικούς και μετοχικούς τίτλους, τα διαπραγματεύσιμα και τα απλά εξωχρηματιστηριακά παράγωγα. Η διαθεσιμότητα παρατηρήσιμων τιμών της αγοράς και των δεδομένων των μοντέλων αποτίμησης μειώνει την ανάγκη διενέργειας εκτιμήσεων από τη Διοίκηση και επίσης μειώνει την αβεβαιότητα σχετικά με τον προσδιορισμό των εύλογων αξιών.

Όπου χρησιμοποιούνται τεχνικές αποτίμησης για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων για τα οποία δεν υπάρχουν διαθέσιμες επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, αυτές επιβεβαιώνονται για την ορθότητά τους έναντι ιστορικών στοιχείων και, όπου είναι εφικτό, έναντι τρεχουσών ή πρόσφατων παρατηρούμενων συναλλαγών σε διάφορα χρηματοοικονομικά μέσα, και επανεξετάζονται περιοδικά από κατάλληλο προσωπικό ανεξάρτητο από το προσωπικό που τα δημιούργησε. Όλα τα μοντέλα πιστοποιούνται πριν να χρησιμοποιηθούν και προσαρμόζονται έτσι ώστε να επιβεβαιώνεται ότι τα αποτελέσματα αντικατοπτρίζουν τα πραγματικά δεδομένα και συγκριτικές τιμές αγοράς. Οι εκτιμήσεις των εύλογων αξιών που λαμβάνονται από τα μοντέλα προσαρμόζονται με τυχόν άλλους παράγοντες, όπως τον κίνδυνο ρευστότητας ή την αβεβαιότητα των μοντέλων, στο βαθμό που οι συμμετέχοντες στην αγορά θα τους λάβουν υπόψη κατά την τιμολόγηση του χρηματοοικονομικού μέσου. Οι εύλογες αξίες, επίσης, αντανakλούν τον πιστωτικό κίνδυνο του μέσου και περιλαμβάνουν προσαρμογές ώστε να ληφθούν υπόψη ο πιστωτικός κίνδυνος της εταιρείας του Ομίλου και του αντισυμβαλλομένου, όπου κρίνεται αναγκαίο.

Οι διαδικασίες ελέγχου των μοντέλων αποτίμησης που εφαρμόζονται από τον Όμιλο, περιλαμβάνουν: επιβεβαίωση των παρατηρήσιμων τιμολογήσεων, επαναυπολογισμό των αποτιμήσεων του μοντέλου, επισκόπηση και διαδικασία έγκρισης για τα νέα μοντέλα ή/και αλλαγές στα υφιστάμενα, προσαρμογή και διενέργεια εκ των υστέρων ελέγχων (back-testing) έναντι παρατηρήσιμων συναλλαγών στην αγορά, όπου είναι εφικτό, ανάλυση σημαντικών μεταβολών αποτίμησης, κλπ. Όταν για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας χρησιμοποιούνται οι αποτιμήσεις τρίτων, αυτές ελέγχονται προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 13.

Τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρώνται στην εύλογη αξία με προεξόφληση των αναμενόμενων ταμειακών ροών, χρησιμοποιώντας επιτόκια της αγοράς κατά την ημερομηνία επιμέτρησης. Αναπροσαρμογές για τον πιστωτικό κίνδυνο του αντισυμβαλλομένου και τον πιστωτικό κίνδυνο του Ομίλου εφαρμόζονται στα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, όπου κρίνεται απαραίτητο. Για τις εν λόγω αναπροσαρμογές του πιστωτικού κινδύνου λαμβάνονται υπόψη οι αναμενόμενες ταμειακές ροές μεταξύ του Ομίλου και των αντισυμβαλλομένων με βάση τους σχετικούς όρους των συναλλαγών παραγώγων και η επίδραση του πιστωτικού κινδύνου στην αποτίμηση αυτών των ταμειακών ροών. Ανάλογα με τις συνθήκες, ο Όμιλος λαμβάνει επίσης υπόψη την επίδραση τυχόν διακανονισμών μείωσης του πιστωτικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων, συμβάσεων εξασφάλισης και σύναψης κύριων συμβάσεων συμψηφισμού για την αποτίμηση του πιστωτικού κινδύνου (Credit Risk Valuation Adjustment - CVA). Για τον υπολογισμό του CVA χρησιμοποιούνται οι πιθανότητες αθέτησης υποχρεώσεων, βασισμένες σε παρατηρήσιμα

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

δεδομένα της αγοράς όπως τα περιθώρια των συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικών κινδύνων (Credit Default Swaps - CDS), ανάλογα με την περίπτωση, ή τα εσωτερικά μοντέλα αξιολόγησης. Ο Όμιλος εφαρμόζει παρόμοια μεθοδολογία για τον υπολογισμό του δικού του πιστωτικού κινδύνου (Debit Value Adjustments - DVA) όταν μπορεί να εφαρμοστεί. Όπου οι τεχνικές αποτίμησης βασίζονται σε εσωτερικά μοντέλα αξιολόγησης και το αντίστοιχο CVA είναι σημαντικό στο σύνολο της επιμέτρησης της εύλογης αξίας, τότε τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα κατηγοριοποιούνται στο Επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας. Μια εύλογα πιθανή μεταβολή του κύριου μη παρατηρήσιμου δεδομένου (δηλ. του ποσοστού ανάκτησης) που χρησιμοποιείται στην αποτίμησή τους, δεν θα είχε σημαντική επίδραση στην επιμέτρηση της εύλογης αξίας τους.

Ο Όμιλος προσδιορίζει την εύλογη αξία των χρεωστικών τίτλων που κατέχει με βάση επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές για τίτλους με παρόμοιο επίπεδο πιστωτικού κινδύνου, λήξη και απόδοση, τιμές διαπραγμάτευσης σε μη ενεργές αγορές για πανομοιότυπα ή παρόμοια χρηματοοικονομικά στοιχεία, ή με τη μέθοδο προεξόφλησης μελλοντικών ταμειακών ροών.

Για τους χρεωστικούς τίτλους που έχουν εκδοθεί από τον Όμιλο και επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, η εύλογη αξία προσδιορίζεται με προεξόφληση των αναμενόμενων ταμειακών ροών χρησιμοποιώντας επιτόκιο προσαρμοσμένο για τον κίνδυνο, όπου ο πιστωτικός κίνδυνος του Ομίλου έχει προσδιοριστεί χρησιμοποιώντας δεδομένα έμμεσα παρατηρήσιμα, δηλαδή επίσημες τιμές τίτλων με παρόμοια χαρακτηριστικά που εκδίδονται από τον Όμιλο ή από άλλους εκδότες Ελληνικών τίτλων.

Η αξία των μη διαπραγματευόμενων μετοχικών τίτλων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων σύμφωνα με το ΔΧΠΑ 9 (διαθέσιμων προς πώληση, σύμφωνα με το ΔΛΠ 39) προσδιορίζεται κυρίως χρησιμοποιώντας (i) εκθέσεις αποτίμησης τρίτων, οι οποίες βασίζονται στην καθαρή θέση των εταιρειών όπου η Διοίκηση δεν εκτελεί περαιτέρω σημαντικές προσαρμογές, και (ii) αποτιμήσεις καθαρής θέσης προσαρμοσμένες, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες των οποίων οι συμβατικές ταμειακές ροές δεν αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Τιμές αγοράς δεν υπάρχουν καθώς δεν υπάρχουν ενεργές αγορές στις οποίες διαπραγματεύονται. Οι εύλογες αξίες τους εκτιμώνται σε ατομική βάση ανά δάνειο προεξοφλώντας τις μελλοντικές αναμενόμενες ταμειακές ροές για το χρονικό διάστημα που αναμένεται να ανακτηθούν, χρησιμοποιώντας κατάλληλα προεξοφλητικά επιτόκια. Οι εκτιμήσεις των ποσοστών των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών που ενσωματώνονται στον υπολογισμό της εύλογης αξίας, αποτελούν σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα με αποτέλεσμα το σύνολο της εύλογης αξίας τους να κατηγοριοποιείται στο Επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας. Μια εύλογα πιθανή μεταβολή του κύριου μη παρατηρήσιμου δεδομένου (δηλ. του ποσοστού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών) που χρησιμοποιείται στην αποτίμησή τους, δεν θα είχε σημαντική επίδραση στην επιμέτρηση της εύλογης αξίας τους.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει τη λογιστική και την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία στον ισολογισμό:

	30 Ιουνίου 2018	
	Λογιστική αξία	Εύλογη αξία
	€ εκατ.	€ εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	36.144	35.966
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	1.328	852
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	37.472	36.818
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	2.306	2.018
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	2.306	2.018

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

	31 Δεκεμβρίου 2017	
	Λογιστική αξία € εκατ.	Εύλογη αξία € εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	37.108	36.767
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων		
- Χρεωστικοί τίτλοι δανειακού χαρτοφυλακίου	1.654	1.126
- Διακρατούμενοι μέχρι τη λήξη επενδυτικοί τίτλοι	442	463
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	39.204	38.356
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	546	550
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	546	550

Οι υποθέσεις και οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους είναι σύμφωνες με αυτές που χρησιμοποιήθηκαν για την επιμέτρηση των εύλογων αξιών των χρηματοοικονομικών μέσων που αποτιμώνται στην εύλογη αξία. Συγκεκριμένα:

- (α) Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες: για τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες δεν υπάρχουν τιμές αγοράς, καθώς δεν υπάρχουν ενεργές αγορές στις οποίες διαπραγματεύονται. Οι εύλογες αξίες εκτιμώνται προεξοφλώντας τις μελλοντικές αναμενόμενες ταμειακές ροές για το χρονικό διάστημα που αναμένεται να ανακτηθούν, χρησιμοποιώντας κατάλληλα επιτόκια προσαρμοσμένα με τον κίνδυνο. Τα δάνεια ομαδοποιούνται σε κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων με παρόμοια χαρακτηριστικά, όπως αυτά παρακολουθούνται από τη Διοίκηση ανά προϊόν, τύπο δανειολήπτη και βαθμό καθυστέρησης, προκειμένου να βελτιωθεί η ακρίβεια των εκτιμώμενων αποτελεσμάτων αποτίμησης. Κατά την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών, ο Όμιλος κάνει υποθέσεις σχετικά με αναμενόμενες προκαταβολές, τα περιθώρια του προϊόντος και το χρονοδιάγραμμα εκποίησης των εξασφαλίσεων. Τα προεξοφλητικά επιτόκια ενσωματώνουν δεδομένα για τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές και τα επιτόκια, κατά περίπτωση.
- (β) Επενδυτικοί τίτλοι που αποτιμώνται στην αποσβέσιμη αξία κτήσης: η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών τίτλων προσδιορίζεται με βάση τις επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, όταν αυτές είναι διαθέσιμες. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, η εύλογη αξία προσδιορίζεται με βάση τις επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές για τίτλους με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, διάρκειας και απόδοσης, τις τιμές διαπραγμάτευσης σε μη ενεργές αγορές για πανομοιότυπα ή παρόμοια χρηματοοικονομικά στοιχεία, ή χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προεξόφλησης των ταμειακών ροών.
- (γ) Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους: η εύλογη αξία τους προσδιορίζεται με βάση τις επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, όταν αυτές είναι διαθέσιμες. Αν οι τιμές της αγοράς δεν είναι διαθέσιμες, η εύλογη αξία προσδιορίζεται με βάση επίσημες τιμές αγοράς για πιστωτικούς τίτλους με παρόμοια χαρακτηριστικά ή προεξοφλώντας τις αναμενόμενες ταμειακές ροές με επιτόκιο προσαρμοσμένο για τον κίνδυνο, όπου ο πιστωτικός κίνδυνος του Ομίλου προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας στοιχεία έμμεσα παρατηρήσιμα, δηλαδή επίσημες τιμές παρόμοιων τίτλων που εκδίδονται από τον Όμιλο ή από άλλους Έλληνες εκδότες.

Για τα υπόλοιπα χρηματοπιστωτικά μέσα που είναι βραχυπρόθεσμα ή επανατιμολογούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα (ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες, απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και υποχρεώσεις προς πελάτες), η λογιστική αξία τους προσεγγίζει την εύλογη αξία τους.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

28. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα και λοιπές πληροφορίες για την Ενδιάμεση Κατάσταση Ταμειακών Ροών

Για σκοπούς σύνταξης της κατάστασης ταμειακών ροών, στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα περιλαμβάνονται τα ακόλουθα υπόλοιπα, με αρχική λήξη μικρότερη ή ίση των τριών μηνών:

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2017 € εκατ.
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες (εξαιρουμένων των υποχρεωτικών και ενεχυριασμένων καταθέσεων σε κεντρικές τράπεζες)	1.320	1.103
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	618	598
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	0	3
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα που περιλαμβάνονται στα στοιχεία ενεργητικού κατεχόμενα προς πώληση	-	439
Σύνολο	1.938	2.143

Τα λοιπά αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους που παρουσιάζονται στις ταμειακές ροές από συνεχιζόμενες λειτουργικές δραστηριότητες αναλύονται ως εξής:

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.	30 Ιουνίου 2017 € εκατ.
Απόσβεση διαφοράς υπέρ/υπό το άρτιο και δεδουλευμένοι τόκοι (Κέρδη)/ζημιές από επενδυτικούς τίτλους	(26)	(17)
Εσοδα από μερίσματα	(46)	(41)
Σύνολο	(1)	(1)
	(73)	(59)

Κατά τη διάρκεια της περιόδου που έληξε την 30 Ιουνίου 2018, στις ταμειακές ροές από συνεχιζόμενες χρηματοδοτικές δραστηριότητες περιλαμβάνεται επιστροφή κεφαλαίου από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες (δηλ. Bancpost S.A.) ποσού € 51 εκατ.

29. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιπές δεσμεύσεις

Οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις και δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο αναλύονται παρακάτω:

	30 Ιουνίου 2018 € εκατ.	31 Δεκεμβρίου 2017 € εκατ.
Εγγυήσεις ⁽¹⁾ και πιστωτικές επιστολές σε αναμονή	705	579
Λοιπές εγγυήσεις (μέσου κινδύνου) και ενέγγυες πιστώσεις ⁽²⁾	383	370
Ανέκκλητες δεσμεύσεις πιστωτικών ορίων ⁽²⁾	484	457
Σύνολο	1.572	1.406

⁽¹⁾ Εγγυήσεις που έχουν τον ίδιο πιστωτικό κίνδυνο με δάνεια.

⁽²⁾ Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017, οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις και δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο και αφορούν τις θυγατρικές εταιρείες στη Ρουμανία, οι οποίες είχαν ταξινομηθεί ως κατεχόμενες προς πώληση ανέρχονται σε € 88 εκατ. Δεν περιλαμβάνονται στον ανωτέρω πίνακα.

Την 30 Ιουνίου 2018, οι προβλέψεις απομείωσης για τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των ενδεχόμενων υποχρεώσεων και δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 ανέρχονται σε € 56 εκατ. (1 Ιανουαρίου 2018: € 62 εκατ.).

Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις

Επίδικες υποθέσεις

Την 30 Ιουνίου 2018, η πρόβλεψη που έχει αναγνωρισθεί για μια σειρά επίδικων υποθέσεων έναντι του Ομίλου ανέρχεται σε € 57 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2017: € 70 εκατ.), όπως αναφέρεται στη σημείωση 24. Το εν λόγω ποσό περιλαμβάνει € 34 εκατ. για εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις με την DEMCO S.A., οι οποίες σχετίζονται με την απόκτηση του Νέου Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου το 2013 (31 Δεκεμβρίου 2017: € 40 εκατ.).

Επιπλέον, ο Όμιλος εμπλέκεται σε μια σειρά από επίδικες υποθέσεις, στο πλαίσιο των συνήθων δραστηριοτήτων του, οι οποίες μπορεί να βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο, η διευθέτησή τους μπορεί να διαρκέσει αρκετά έτη έως ότου πραγματοποιηθεί ή η τελική τους έκβαση μπορεί να θεωρείται αβέβαιη. Για τις περιπτώσεις αυτές, η Διοίκηση, λαμβάνοντας υπόψη τη γνώμη της Γενικής Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών, δεν αναμένει ότι θα υπάρξει εκροή πόρων και συνεπώς δεν αναγνωρίζει πρόβλεψη.

Κατά της Τράπεζας έχουν ασκηθεί ένδικα βοηθήματα με τη μορφή αγωγών, αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων και ανακοπών κατά διαταγής πληρωμής σε σχέση με την εγκυρότητα των όρων παροχής δανείων σε ελβετικό νόμισμα. Ασκήθηκε επίσης συλλογική αγωγή. Από δικαστική πλευρά μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι υποθέσεις δανείων σε ελβετικό νόμισμα, βρίσκονται ακόμα σε ένα πρώιμο στάδιο λαμβάνοντας υπόψη ότι υφίσταται ένας ικανός αριθμός αποφάσεων Πρωτοβαθμίων Δικαστηρίων, η πλειονότητα των οποίων είναι υπέρ της Τράπεζας. Επιπλέον, υπάρχουν δώδεκα αποφάσεις Δευτεροβαθμίων δικαστηρίων σε υποθέσεις που αφορούν την Τράπεζα οι οποίες έκριναν υπέρ της εγκυρότητας των δανείων και μία κατά. Έως τώρα δεν έχει επιληφθεί ο Άρειος Πάγος, ως το ανώτατο πολιτικό δικαστήριο. Επί της συλλογικής αγωγής εκδόθηκε δικαστική απόφαση που την έκανε δεκτή, όμως η Τράπεζα έχει ήδη προσβάλλει την απόφαση αυτή με έφεση, η απόφαση της οποίας εκδόθηκε το Φεβρουάριο 2018, υπέρ της Τράπεζας. Η απόφαση αυτή υπόκειται σε αναίρεση ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Σε σχέση με τις ατομικές αγωγές, η πλειοψηφία των αποφάσεων που έχουν εκδοθεί είναι υπέρ της Τράπεζας.

Η Διοίκηση της Τράπεζας παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις στις σχετικές υποθέσεις, προκειμένου να καθορίσει ενδεχόμενες λογιστικές επιπτώσεις, σύμφωνα με τις λογιστικές αρχές του Ομίλου.

30. Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Πληροφορίες σχετικά με γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού αναφέρονται στις εξής σημειώσεις:

Σημείωση 2.1 – Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων

Σημείωση 13 – Μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες

Σημείωση 14 – Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Σημείωση 16 – Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες

Σημείωση 20 – Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες

Σημείωση 23 – Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους

Σημείωση 26 – Προνομιούχοι τίτλοι

Σημείωση 32 – Διοικητικό Συμβούλιο

31. Συνδεδόμενα μέρη

Από το Νοέμβριο του 2015, το ποσοστό των κοινών μετοχών με δικαίωμα ψήφου της Τράπεζας που κατέχει το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) ανέρχεται σε 2,38%. Το ΤΧΣ θεωρείται ότι ασκεί ουσιώδη επιρροή στην Τράπεζα βάσει των διατάξεων που προβλέπει ο Νόμος 3864/2010, όπως είναι σε ισχύ και της νέας σύμβασης πλαισίου συνεργασίας την οποία υπέγραψε η Τράπεζα με το ΤΧΣ την 4 Δεκεμβρίου 2015, η οποία αντικατέστησε την προηγούμενη σύμβαση που είχε υπογραφεί την 26 Αυγούστου 2014. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα του ΤΧΣ βάσει του προαναφερθέντος πλαισίου παρέχονται στη σημείωση 50 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017.

Ο Όμιλος πραγματοποιεί τραπεζικές συναλλαγές με τα συνδεδόμενα μέρη μέσα στα συνήθη πλαίσια των εργασιών του και σε καθαρά εμπορική βάση. Οι συναλλαγές αυτές περιλαμβάνουν δάνεια, καταθέσεις και εγγυήσεις. Επιπλέον, μέσα στα συνήθη πλαίσια των επενδυτικών τραπεζικών εργασιών του, ο Όμιλος ενδέχεται να κατέχει χρεωστικούς και συμμετοχικούς τίτλους των συνδεδόμενων μερών.

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

Τα υπόλοιπα των συναλλαγών με (α) τα βασικά μέλη της Διοίκησης (ΒΜΔ) και τις εταιρείες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από ΒΜΔ καθώς και (β) τις συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, και τα αντίστοιχα έσοδα και έξοδα παρουσιάζονται παρακάτω:

	30 Ιουνίου 2018		31 Δεκεμβρίου 2017	
	ΒΜΔ ⁽¹⁾ και Εταιρείες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από ΒΜΔ € εκατ.	Συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες € εκατ.	ΒΜΔ ⁽¹⁾ και Εταιρείες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από ΒΜΔ € εκατ.	Συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες ⁽²⁾ € εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	7,46	38,72	6,84	53,38
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	-	-	0,01
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	-	3,63	-	4,43
Υποχρεώσεις προς πελάτες	6,60	38,91	5,68	48,02
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	-	-	-	10,21
Λοιπές υποχρεώσεις	-	3,89	0,02	3,74
Εκδοθείσες εγγυήσεις	-	14,20	-	4,60
Ληφθείσες εγγυήσεις	0,04	-	0,04	-

	Εξάμηνο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018		Εξάμηνο που έληξε την 30 Ιουνίου 2017	
Καθαρά έσοδα από τόκους	0,02	(3,06)	0,01	(3,37)
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	0,01	5,17	-	3,15
Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών	-	0,01	-	0,02
Αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους	-	0,55	-	-
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις	-	-	-	-
συμπεριλαμβανομένων σχετικών εξόδων	-	(18,26)	-	(3,48)
Λοιπά λειτουργικά έσοδα / (έξοδα)	-	(12,05)	-	(11,72)

⁽¹⁾ Περιλαμβάνονται τα βασικά μέλη της Διοίκησης του Ομίλου και τα στενά συγγενικά τους πρόσωπα. Την 30 Ιουνίου 2018, τα ΒΜΔ απαρτίζονται από τρία επιπλέον μέλη σε σύγκριση με την 31 Δεκεμβρίου 2017.

⁽²⁾ Από 4 Αυγούστου 2016, ο όμιλος Eurolife περιλαμβάνεται στις οικονομικές καταστάσεις ως συγγενής εταιρεία. Τα έσοδα και τα έξοδα των συναλλαγών του ομίλου Eurobank με τον όμιλο Eurolife, συμπεριλαμβανομένων ασφαλιστρών πιστώσεων, αμοιβών διαμεσολάθησης και παροχών στο προσωπικό (συνταξιοδοτική και ιατρική ασφάλιση) παρουσιάζονται στον ανωτέρω πίνακα. Τα συγκριτικά στοιχεία έχουν αναπροσαρμοστεί αντίστοιχα.

Κατά την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018, δεν υπήρξαν σημαντικές συναλλαγές με το ΤΧΣ. Επιπλέον, την 30 Ιουνίου 2018 τα δάνεια, μετά από προβλέψεις, που δόθηκαν σε μη ενοποιούμενες εταιρείες οι οποίες ελέγχονται από την Τράπεζα βάσει σχετικών συμφωνητικών ενεχυρίασης των μετοχών τους ανέρχονταν σε € 3,9 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2017: € 4,7 εκατ.).

Κατά την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2018, αναγνωρίστηκε πρόβλεψη απομείωσης ποσού € 15,5 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2017: αντλιογισμός πρόβλεψης € 2,09 εκατ.), έναντι δανείων σε συγγενείς εταιρείες και σε κοινοπραξίες του Ομίλου, ενώ η αντίστοιχη συνολική πρόβλεψη απομείωσης ανέρχεται σε € 19,5 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2017: € 21,05 εκατ.). Επιπρόσθετα, την 30 Ιουνίου 2018, η αναπροσαρμογή των δανείων σε συγγενείς εταιρείες και σε κοινοπραξίες του Ομίλου που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων ανέρχεται σε € 17,7 εκατ.

Παροχές προς τα βασικά μέλη της Διοίκησης (μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και λοιπά βασικά μέλη της Διοίκησης του Ομίλου)

Οι αμοιβές των βασικών μελών της Διοίκησης που έχουν τη μορφή βραχυπρόθεσμων παροχών ανέρχονται σε € 3,22 εκατ. (30 Ιουνίου 2017: € 2,98 εκατ.) και μακροπρόθεσμων παροχών σε € 0,46 εκατ. (30 Ιουνίου 2017: € 0,82 εκατ., εκ των οποίων έξοδο € 0,38 εκατ. σχετίζεται με παροχές που διακανονίζονται με συμμετοχικούς τίτλους της Grivalia Properties A.E.E.A.Π.). Επιπλέον, ο Όμιλος σχημάτισε μια υποχρέωση καθορισμένων παροχών για τα ΒΜΔ ποσού € 1,6 εκατ. την 30 Ιουνίου 2018 (31 Δεκεμβρίου 2017: € 0,88 εκατ.), ενώ το αντίστοιχο κόστος για την περίοδο ανέρχεται σε € 0,05 εκατ. (30 Ιουνίου 2017: € 0,03 εκατ.)

**Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις
στις Συνοπτικές Ενοποιημένες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις**

32. Διοικητικό Συμβούλιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) ορίστηκε από την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας την 10 Ιουλίου 2018, για θητεία τριών ετών. Η θητεία του, μετά από απόφαση της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Τράπεζας την 10 Ιουλίου 2018 λήγει την 10 Ιουλίου 2021, και σε κάθε περίπτωση μέχρι την ημερομηνία εντός της οποίας θα συνέλθει η Τακτική Γενική Συνέλευση της Τράπεζας για το έτος 2021.

Σε συνέχεια των παραπάνω, στη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου την 10 Ιουλίου 2018, το Δ.Σ. διαμορφώνεται ως εξής:

N. Καραμούζης	Πρόεδρος, Μη Εκτελεστικό μέλος
Φ. Καραβίας	Διευθύνων Σύμβουλος
Σ. Ιωάννου	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Θ. Καλαντώνης	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Κ. Βασιλείου	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Γ. Χρυσικός	Μη Εκτελεστικό μέλος
R. Boucher	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
R. Kakar	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
B. P. Martin	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
J. Mirza	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
G. Myhal	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
L. Reichlin	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
A. Μπερίτση	Μη Εκτελεστικό μέλος (εκπρόσωπος του ΤΧΣ σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 3864/2010)

Αθήνα, 29 Αυγούστου 2018

Νικόλαος Β. Καραμούζης
Α.Δ.Τ. ΑΒ – 336562
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Φωκίων Χ. Καραβίας
Α.Δ.Τ. ΑΙ - 677962
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Χάρης Β. Κοκολογιάννης
Α.Δ.Τ. ΑΝ-582334
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ FINANCE ΟΜΙΛΟΥ
GROUP CHIEF FINANCIAL OFFICER